۴۹

مستكى درهم ونصف درهم زنجبيل ويدق الجميع ناعماً
بليغاً ثم تعجنه بخل الخمر الحاذق العتيق اقل مدة
عام كلما عتق وحدة زايده فهو مليح ونلطخه براسه
ويتردد حتى ييبس ويشد راسه يبرا فى تلك النهار
ومما جرب باب للشقيقة تاخذ بزر دنيا وتدقه
ناعماً وتزدعه بين الثوم ثم تعجن ربع درهم افيون
وربع درهم زعفران مسحوقاً بخل وماء ورد ويطلا به الصداع
ويرقد ان استطاع فانه يبرى فى برء الهساء اصله من زيادة
الخلط كما وضعنا اولا وجميع الصداع والشقيقة ينفع
فيه افيون وزعفران بخل وبماء ورد باب البصل العنصل
اذا طبخ البصلة فى الزيت الطيب وقطر فى الاذن
ازال الصمم من مجربات شيخ احمد الرفاعى باب بزر
الحماض اذا دق ناعما وتحملت المرئة صارت كالعذراء
باب الخواص نرجس قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم فى حقه شموا النرجس فما منكم الا وله بين
الصدر والفؤاد شيعته من برص او جنون او جذام
لا يزيلها الا شم النرجس شموه ولو فى عام
مرة واحد صدق باب الخواص البصل بعض البصل
تاخذ البصل وتجعله فوق الصدر المرئة النائمة تتكلم
بفعل الماضى لم استح باب فى اكل ودوام بخل
مع الخبز ازال صفرة وجهه وجعله صافيا محمراً

شقيقه
اذن
جذام
موات النائم
صفوة الوجوه

سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

فارسی
۱۳۹۰/۲/۴

اداره مخطوطات

نام کتاب: رساله فی الطب
مؤلف متن:
محشی:
شارح:
مترجم:
تاریخ تحریر:
نوع خط: نسخ
تعداد سطر: ۲۱
نام کاتب:
موضوع: طب
زبان: ترکی
عدد اوراق: ۳۰
طول: ۱۶
عرض: ۱۰٫۵
شماره عمومی: ۳۳۹۳۹
وقفی: محمد حسن سروری
تاریخ وقف: خرداد ۱۳۶۷
ملاحظات:
ناقص الآخر.
مذیل به ۵۲ برگ در علوم غریبه و طب سنتی.

كتاب الطب بسم الله الرحمن الرحيم المنقول في الكتب

الحمد لله الذى جعل نوع الانسان اكمل الانواع و
ميزه بالنطق وادراك والاختراع وجعل صحة بدنه
وعقله سببا لوجود الانتفاع ٥ والصلوة والسلام على
سيدنا محمد الذى اعتدل فى الجسم والاخلاق والطباع
وعلى آله واصحابه واتباعه وبعده فهذا مؤلف لطيف
لاجل ان لا يحتاج فى معرفته الى اعوان قد جمعت
ما تفرق فى غيره من التصانيف واغنى عن مراجعة
ما سواه من التاليف جعله الله تعالى خالصا لوجهه
ونفع به من طلب النفع منه على وجهه انه قريب
قدير وبالاجابة لمن دعاه جدير مرتب على انواع
كثيره تذكر وعرف المقدمة بالترجمة وممزوج فى
اللغه العربيه **باب** لاجل شقيقة الذى اذا كان شمسى او القمرى
معنى الشمسى كلما ارتفع الشمس الى ميزان وكذا صداع
تزيد وجعه الى نزول الشمس الى الغروب وهو يهون هذا
شمسى والقمرى كذالك يدور مع القمر اذا غاب القمر
وهو يهون الا يبقى الوجع هل ما جرى لاجل الشقيقة الذى
فى الوصل او لا يراد ان تحلق راسه مقلوبا ويبودعه
غداء ثم تاخذ عشره دراهم حبت الوبد وثلاث دراهم

شقيقه

٣٩

49

مستكى دوو ونصف درهم زنجبيل وتدق الجميع ناعما
بليغا ثم تعجنه بخل الخمر الحاذق العتيق اقل مدة
عام كلما اعتق وحدته زائده فهو مليح وتلطخه براسه
وتتركه حتى ييبس ويشد راسه يبرى فى تلك النهار
ومما جرب **باب** دالرئة شقيقة تاخذ بزر دنيا وتدقه
ناعما وتزرعه بين الثوم ثم تعجن ربع درهم افيون
وربع درهم زعفران مسحوقا بخل وماء ورد ويطلا به الصداع
ويرقد ان استطاع فانه يبرى فى برء الساعة اصله من زيادة
الخلط كما وضعنا اولا وجميع الصداع والشقيقة ينفع
فيه افيون وزعفران بخل وبماء ورد **باب** البصل العنصل
اذا طبخ البصلة فى الزيت الطيب وقطر فى الاذن
ازال الصمم من مجربات شيخ احمد الرفاعى **باب** بزر
الحماض اذا دق ناعما وتحملت المرئة صارت كالعذراء
باب الخواص نرجس قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم فى حقه شموا النرجس فما منكم الا وله بين
الصدر والفؤاد شعبة من برص او جنون او جذام
لا يزيلها الا شم النرجس شموه ولو فى عام
مرة واحد صدق **باب** الخواص البصل بعض البصل
تاخذ البصل ويجعل فوق الصدر المرئة النائمة تتكلم
بفعل الماضى لم استرح **باب** من اكل وداوم بخل
مع الخبز ازال صفرة وجهه وجعله صافيا محمرا

اذن

جذام

النايم تتكلم

صفوة الوجوه

باب کیمکه طوشانك طرناغا عورت ایتکی التنه
اتش اوزده توتزایده لر انشاء الله تعالی حامله
قاله باب کیمکه اسا دمع برقورتدر سحق ایدوب
کسلش طمارا اوزرینه اودسه لر فی الحال توتوره
نفع عظیم حاصل ایده باب حاوی کتابنده ایدرکم
اسا دمعنی توسه لر صکره فورفسه غایت سحق
ایدوب بعده یاغیله قادشتروب صباح و
واخشم ذکرینه سورسه لر غایتده قتی و بوك
ایده باب کیمکه هدهدن صاغ قناطلك لکولك(?)
بناوغش اماده لك باشی التنده قویه لر اویانمیه
باب کیمکه برعورتك سودنی بال ایله آبسه ذکرنده
اولان طاشلری ادیدوب دفع ایده باب کیمکه ادملك
بولنی قدومش ایت دیشلدوکی یره توکسه غایتده
نافعدر باب کیمکه انسانك کلمشی دنا قلرنك
یاندروب صوی ایله برکمیه ایچسه لر محبتی زیاده
اوله باب کیمکه قازدك یاغنی ذات الجنب وذات
الثعلب اولان کمسنه سورسه غایت نافعدر باب
الخواص چقال اکر برکمسنه چقالك دیلنی براوده ده
قویسه لر او لکمانده بریرله بله خصومت واقع اولور
باب کیمکه چقالك صاغ کوزینی بیله کوترسه یرامز کوز
ونظر اکا کمازانمیه باب الخواص طوطی کیمکه طوطینك
دیلینی بیسه کلامی جاری وفسیح اوله باب

بابنی جا صدینه

للخصومة ٤٠
باب کیمکه طوطینك قانك قوروب ایوجه سحق
ایدوب اکی محبك اوزدن سبه لر عداوت واقع اوله
للدم
باب کیمکه اطلك زبلنی قوروب بورنندن قان
دورمیان کمسنه بورننه جر ایدوب فی الحال دوده یعنی
للحبالة
توتوزایدوب دخانی جرایده باب الخواص قاطر کیمکه
قاطرك قولاغ جرکنی عورت کندنه کوترسه هرکز
للغار(?)
حامله قالمیه باب کیمکه سیاه قاطرك دنا غلك(?)
ویا قاتك قبوا شکی التنده کومه لر اول ایوده صبیان
بواسیر
یاقیتز اولمیه وتوتوز ایتمکه فعل ایده باب کیمکه اوکزدن
اودن کراث صویله خلط ایدوب بواسیری اولان کمسنه
للبهق
ایچسه لر غایتده نافعدر و ددن ساکن ایدر باب
کمسنه نك وجودنده سیاهلق اولسه یعنی بهق صفر
نور العین
اودی کراث صویله خلط ایدوب ودهلر دفع ایده باب
اکر سیاه اینکك اودن کوزه چیکسه لر کوزنه نوردن
للابوغرن(?)
زیاده ایدر باب بیوه اجوت مجربدر برکوزه نك
ایچلك صفر بیله یاغلیوت اولکوزه بوغاز دلك
دفن ایده لر اغزی اچیق قاله نقدیرلر وادیی او لکانده
للشهوة
اول کوزه ده جمع اوله لر باب اکر برکمسنه صفرن خایه
لرن قوروب بساق دوکه صوی قاتوب ایچسه شهوتنه
زیاده ایدر وکثرة جماعه معیق اوله باب اکر یاتیموش
للنوم
بوغازلیوب برکوزی مضموم اوله وبرکوزی اچیق

اجق کوزی اوزرینه قاشنی النتره وضع ایدوب
قالدران کیشنی هرکز اوبمیه مضموم اولاکن استو
خاتم ایدوب برکسنه نك باشنی النتره ویا یوما قندن
قالدرسه هرکز ابوقیه قاله باب اکر بوز کیشی
بر عورته یاتکی وقت اورکه اوزرنه قویسه لر نه فعل
ایتمش ایسه اوبوقیه جمله سنی دیوب واقرار ایده
باب الخواص الحمار حمارك قولاغی جرکین سو یله ازب
ویاخود علیو شیئنی ایله هرکیمه ایجسه لر دایم بوقیه
قاله اویا نمیه باب مرکب جماع ایدرکان اوکلت
مرکبك قویرغندن برایکی کیل آلوب کندو اولوغنه
باغلیه شهوتی زیاد ایده وکثرة جماعه میل ایده ده
باب حمار الوحش کوزنده سر عجیب اوله هر حیم اول
حیوانك کوزنه کاه بجه نظر ایده تنظر ایدان کمسنه ده
کوز اغرسندن و نازله دن خلاص اوله مجربدر باب
الخواص قرلانغوج اودینی بیاض قیله سوکه لی سیاه
ایده باب اکر بوده کات بشرمه بعد حق ایدوب
سویه قاتوب ایجسه لر شهوتی زیاده ایدر وجماعه قوة
ویره باب وقانك صداع اولان کمسنه سوده لر دفع
ایده باب الخواص خفاش یودکنی بیله کوتورسه لر
شهوتی زیاد ایدر کمکه خفاشلك سودن وقانك
برابر ایدوب قولتغ آلتنه سوده لر قیل بترمیه باب

تازله

وف
ددلیه وقره بهقه خردل ایله صابون سوده لرنا
قعدر ثالول لثالوله یعنی سکللر بونك سببی سودای وبلغمی
ماده در علاجی اولا تنقیه ایدوب اکر قان علامتی وار
ایسه قان الهلر وبعده سکود بیراغی ن دوکوب سرکه ایله
سوده لر ویلان یصدوغی ن سوده لر یاخود نخود مریم
سوده لر یاخود هلیله یاخود تازه هند بائی دوکوب
اوسخنه قویه لر وسونجه اونی دوکوب بال ایله
قرشتروب بش اون دفعه صباح اج قرنله بیه لر بلانده
نقدر سکل وار ایسه جمله سن دوکوب دفع ایدر
وقیه قوروغی بیوجلك دانه لرن اوچ کون هر کون اوچ
دانه سین بیه لر بدنده نقدر سکللر وار ایسه جمله
سنی دوکوب کیده در واکر برنجی صباح فته قوروغی
صوینددن اوچ قاشغ ایجوب ودخی سکللر اوزرینه سوره
نقدر سکللر وار ایسه جمله دوکوب ازاله ایدر مجربدر
صفوف سفوف معدیه قوة ویریر صنعتی دارچین
برر درهم زنجبیل قرنفیل وجوز بوه وخولجان وقاقوله
دارفلفل هر برندن سدس درهم اوچ اجزاء مقداری
شکر اوله اکر سیجق کونلرده استعمال اولنورسه اجزانك
هر برر درهمنه سکز درهم شکر قویه حب ایارج فیقرا
بو زمانده استعمال اولنان دماغی ودماغ مرضلرینه
ومعدیه وجکره وطلاغه وبوکرکلره ومثانیه ورحمه
نافعدر وسدلری اچر صنعتی دارچین وسنبل هندی
وزعفران ومصطکی ایریفی واسارون وسلیخه وعود

ثالول

صفوف

حب ایارج

وکبابه وبنفشه وبلیلج وافتیمون و غاریقون
وکل یابس وتربد وشحم حنظل ومصطکی هر برندن
اوچ درهم صبر اون بر درهم ومحموده بر مثقال دردکوب
حبلر ایده لر **حب السعال** حرارتدن اولان اوکسرو
نافعدر صنعتی بیان بالی ونشسته وکثیرا و
ومقشر بادم جمله برابر ومجموعنی قدر بیاض شکر
ایوه چکردکی لعابیله حبلر ایده لر **حب قابض** اسهالی
وقاتی کسر ومعده یه قوة ویرر وریحی تحلیل ایدر
وبودکی تسکین ایلر صنعتی کونلار ودم الاخوین
وکهربا ومصطکی وزعفران واکیر وافیون وصمغ
جمله سنی الوب دوکوب مرسلن یپراغی صویله خمیر
قدر حبلر ایده لر بر دانه صباح واخشام استعمال
ایلیه لر **حب الهی للوباء** عفونتی دفع ایلر وبدنک
صحتنی حفظ ایلر صنعتی صبر دوت درهم مر و
وزعفران هر برندن ایکی درهم کلابله حبلر ایده لر
حب الغاریقون کوکسدن غلیظ بلغملر چقارر و
صولوق آلغه وضیق نفسه واسکی اوکسروکه نافع
صنعتی غاریقون اوچ درهم وکوک سوسن کوکی وایت
سیکی دیدکلری اوت هر برندن بر درهم تربد بش درهم
ایارج دوت درهم شحم حنظل وانزروت هر برندن
ایکی شر درهم مرصافی بر درهم حبلر ایدوب ایکی بر درهمه
دک استعمال ایده لر **حب الذهب** دماغی تحلیه ایلر
حواس خمسه یه قوة ویرر وغلیظ بلغملری طاغیدر صنعتی

صبر

صبر ومحموده هر برندن بشر درهم کل وکرفس تخمی
هر برندن ایکیشر بچق درهم رازیانه تخمی بر بچق درهم
زعفران ومصطکی وشحم حنظل هر برندن بر درهم کثیرا
لعابیله حبلر ایده لر **حب مثلث** معده وکوکسی
برضلریته نافعدر صنعتی راوند وغاریقون
وصبر صوی برابر سحق ایدوب کل لعابیله حبلر
ایده لر استعمال اولنه **معجون اطریفل صغیر** باش اغریسنه
نافعدر باشه بخار چقمغی منع ایلر ودماغی تنقیه
ایلر وکوز اغریسنه نافعدر حفظی زیاده ایده وقبض
کبد درد وبواسیره نافعدر صنعتی کابلی وصاری
هلیله وقره هلیله واملج وبلیله هر برندن برابر الوب
دوکوب اوچ اغری بال ایله معجون ایده استعمال ایده
دواء الورد المقوی فرنکلر وارمانیلر استعمال ایتدوکی
اعضاء رئیسه یه قوة ویرر وهضمه یاردم ایدر جیدر
معده ده اولان رطوبتلری تحلیل ایلر وهر مزاجه مناسب
صنعتی قرمزی کل اون درهم عود وصاری صندل
هر برندن ایکی درهم دارچین دوت درهم مصطکی بر درهم
وعنبر تلتان درهم کفایت مقداری کل شرابیله معجون
ایلیه لر **یادبوز** یادبوز عجه فودنج دیرلر طبیعتی شجقلدر
ویابسدر کیمکه قیندوب ایجرسه کرزهرلی جانورلر
صوقمه زهرلی دفع ایدر واکر سرکه ایله قیندروب
طلاغه اوده سلکیده در واکر ایچسه لر قارنده اولمش

اوغلانی چیقرد وسودای اسهال ایلر اکر قوردوب
بعده یاقوب دیشی دیبلرینه سورسه دیشلریکی
بکندرور **هاوج** عربیده جزر دیرلر طبعی حار و یابسدر
شهوت جماعی تحریك ایلر وحیضی اذرار ایلر اکر بال
ایله تربیه ایلسه هضمی کوزل اولور وجماعه قوة
ویرور ومنیٔ زیاده ایدر تورشیسی جکره معده یه نافع
طلاغی ایدر مزاجی حار اولانلره مناسب دکلدر مکر
ایله استعمال ایلیه لر اما مزاجی بارد اولانلره نافعدر
خصوصا اجزاء حاده ایله استعمال اولنه اکر معدده
یاشلق وارسه معدیه قوة ویرور رطوبتی کیدرر
الحمص نخود دیرلر طبیعتی اول درجه حار یابسدر سودی
ومنیٔ زیاده ایلر جکر وطلاغلك وبوکرکلرك سدّه
لرن اچر وجماعه شهوت زیاده وبولی ادرار ایلر سیاهی
ادراره بیاضندن قویدر اکر نخود صو بیله اویوزه وکر
کویه سورسه لر نافعدر اکر خصیلتین شیشه یاقی ایلسه
کیده رر قولاق اردنده اولان شیشلره دخی یاقی ایلمك
نافعدر نخود یمك کوزل غدا حاصل اولور اکر نخودی اصلاده
قادینجاغ اولان اجله یسه وصوینی اوستنه ایچرسه لر
ذکره قوة ویرور وشهوتی زیاده ایدر **نوروز اوتی** عربجه
مخلّصه دیرلر اکر بر کسنه بر درهمنی ایکی درهم وادیچه
ایچسه اول کسنه نه رلی جانور لر صوقسه کادر
ایلیه یه اکر صوقدقدن صکره ایچسه زهرین دفع ایلیه
اختیارات

اختیارات بدیع صاحبی ایدر اکر کونشی حمل برجینه
تحویل ایتدوکی کوندن اوج کوز دکین هر کون بر
مثقال مخلّصه دن دوکوب ایچسه لر اول سنه ایچنده
اکا نه قدر زهر ویرسه لر اکا کار ایتمیه بو اوته
مخلّصه دیدکلری اندن اوتیبدر کیم زهردن
خلاص ایلر انك ایچون نوروزده اکثر یا بو اوتدن
متزایله بیلرلر اندن اوتری بوکه نوروز اوتی دیرلر
نخود هندی فارسیجه نان خواه دیرلر معناسی
اتمك ایچنده قویورلر چوروکلر بشرلر عربجه کموت
الملوك دیرلر اوچنجی درجه ده حار ویابسدر کوبك
یووسن دفع ایلر وعسر بولی کیدرر وزهرلی
جناورلر صوقدغنه نافعدر اکر قیندوب عقرب
صوقدوغنه اورسه لر وجعی کیده رر ساکن ایدر
وطعامی هضم ایدر وقادن اغرسلرینی کیده ررو
کوکل دوغه کسنی دفع ایدر وصوق معدهٔ وصوق
جکری قندرر اما معده سی وجکری حار اولانلره
ضرردر مکر سرکه ایله اصلاح دوب بعده ازجق
استعمال ایده لر بو کرده اولان طاشلری ایدر
وقادنده اولان صوغلجانی وطاطار قوردینی
چیقارر اکر بال ایله یوسه لر نافعدر **حرف النون**
نعناع مشهوردر ایکنجی درجه ده حار ویابسدر اکر
به لر جماعه قوة ویرور وقادن ایچنده اولان صوغلجان
قیررر اکر صوینی سرکه ایله قارشدروب ایچسه لر
قان توکرمکی دفع ایدر واقچقرمغی دفع ایدر وقوصمغی

نان خواه
هندیه بلغت اوهو طیلل ... العلم
... العادر ... زرنیخ
نعناع

منع ایدر و معده یه غایت نافعدر و صاوقدن
و بلادن حاصل اولان باش اغریسنه یاقی اینسلر
اغریسنی ساکن ایدر و قودوش کلب اصردوغی
یره طوز ایله یاقی اینسلر نافعدر اکوجکی نسلر
دیش اغریسنی ساکن ایدر اکر چیتوب عقرب
صوقدوغی یره ورسالر غایت نافعدر مصر بقله
سی عربجه ترمس دیرلر طبیعتی اول درجه ده حار
و ایکنجی درجه ده یابسدر اکر دوکوب کوبک اوستنه
اوستنه یاقی اینسلر و یا قیندوب ایچسلر قادنده
اورون صوغلجانی قدوب چقاردر اکر قیندوب
بهقه سورسلر نافعدر اکر ایوزه سورسلر
کیده در اکر ازه جق بیبر ایله باشراب ایله
ایچسه لر جکرده و طلاق غلظه سده لرینی اچر
و حیضی اقیدر اکر قیندوب صوینی براوه یا
ایو دیوارلرینه صاچه لر تخته بیتی قیرر
مکه آیربغی عربجه اذخر دیرلر ایکنجی درجه ده حار و یابسدر
بول و حیضی ادرار ایدر و جکر و دملرینه نافعدر و سده لری
اچر و اخلاطی پشوردر و مثانه ده اولان طاشی پاره لر و
استسقاءیه نافعدر بوکوکده واق جکره نافعدر صوینی
اغزده مضمضه اینسلر صوقدن حاصل اولان دیش
اغریسنه نافعدر مارول عربجه خس دیرلر اکر صویله
ادیه اونی خمیر ایدوب اغزان کوزه یاقی ایلسلر و جعنی
تسکین ایلر اکر سرکه ایله اصلادوب جسم صفرا بجارندن اولان
اغریسی باش دفع ایدر

بلکی بوینوزی عربجه خرنوب دیرلر حرارتده و برودتده
معتدلدر تازه سی اسهال ایدر و قورسی قبض ایدر
اکر بیراغنی دوکوب سکله سورسلر کیده ر بکنه تخمی
عربجه خروع دیرلر ایکنجی درجه ده حار و یابسدر اون
دانه سنی سحق ایدوب بال شربتیله ایچسه بلغمی
اسهال ایدر اکر دوکوب سکلره اورسلر کیده ده یوز ده
اولان لکه لره سورسلر کیده ر اکر بیراغنی دوکوب اذ
اونیله قرشدیروب بلغمی شیشلره یاقو ایلسلر تحلیل
ایدر و اغریسین تسکین ایدر کچی عربجه معز دیرلر الی غلیظدر
سوداء آرتورر اکر طرناغی ایوده بخور اینسه لر بلالر
قجارلر اکر تکرنک طرناغی یاقوب بال ایله قرشدروب
صویله دوشکه اینسلر کسنه یه ایچسلر دها اینمیه
کلک عربجه جبل دیرلر حار و رطبدر ادمی سمردر
و جماعه قوه ویرر کلککی اودلی بر کسنه مسکله قرشدیر
یانده کوترسه خلقک کوزینه شیرین کورینه اکر
جکرندن صیحقله نصف مثقال قدر مصروع اولان ایچدر
سلر غایت نافعدر اکر اودن کوزه چکسه لر کوزک
نورینی ارتورر ظلمتی دفع ایلر کوکرجین عربجه حمامه
دیرلر طبیعتی حار یابسدر جماعه قوه ویرر خصوصا
یاورسی بلیجدن خفیفدر لکن محرالمزاج اولانلره قوده
صویله بیه لر اکر کوکرجین یاورسین دزی کان قارنینی

باووب يلان عقرب صوقدغی يره اورسلر زهرين
چكر الور وصمغ **كل ارمنی** مشهوردر عربجه طين ارمنی
ديرلر طبيعتی باردو يابسدر بوردن انسهالنی طوتر
وقان كيجند وقان توكرانه نافعدر ودحمدن اقان قانی
كسر وكوكسه ونزله كره نافعدر اكر كلاب ايله ياشراب
ايله يا سركه ايله اچسلر وبايه عظيم نافعدر وطاعون
چيقرن كسنه ايمتی اولور **كوبيك** عربجه هند باديرلر
بری وبوستانی اولور طبيعتی باردو رطبدر سدّه
اچر معده يه وجكره قوة ويرر مزاجی اسی اولنلره
بالكليه فايده ايدر مزاجی باردا اولانلره بالخاصيه نا
فعدر اكراسيددن اولان خفقانه ياقو ايلسلر دفع
ايدر وقلبه زياده قوة ويرر وكوز اغريسنه نافعدر
وسويك كوزه طاملسه لر كوزه دوشن بياضی كيدره
اكر كوكنی اصلادوب اچه لر يلان وعقرب صوقوغنه
نافعدر پيغمبر عليه الصلوة والسلامدن روايت اولنمش
كلوا الهندبا ولاسعفوه فانه ليس يوم من الايام
الا وقطرة من الجنة يقطر عليه يعنی هند بايی
بيك وسلمك يعنی توزنی وغبارن سلمك زيرا
كونلرده بر كون يوقدر كه الا كه اول هند بانك
اوسنه جنت قطره لرندن قطره طاملميه طاملميه **قزل**
بويه عربجه فوه ديرلر جكری وطلاقی پاك ايدر وسدلری
اچر بول وحيضی ادرار ايدر اكر سركه ايله قيندوب
بياض

بياض بهقه سود سلر كيده ده اكر بال ايله اچسه لر
صادلغی دفع ايدر **قيسی** عربجه مشمش ديرلر رطبدر
تازه سی صفرا ارتورر قورسی قطع ايلر وقانك حدتنی
تسكين ايدر معده ده هر قنقی خلطی بولورسه اكا دونر
تازه سنی وقورسنك ضررن شكر وانيسون دفع
ايدر اكر جكر دكن بوردهم اچسه صوغلجانلری قردور در
الخواص **قيمق** عربجه زبد ديرلر حار رطبدر اكر شكر ايله
يسه لر صوتی كوزل ايلر اكر بال ايله يسه لر ذات الجنبه
وذات الريه نافعدر ماده لری پشوردمكه معيندر
وادمی سمردر واكر يلان صوقدوغی يره سودسلر نافعدر
اكر شكر ايله وبادم ايله يسه اوكسوركی وبوغاز
خشونتنی ازاله ايدر **قنه** عربجه حنا ديرلر معتدلدر حنا
الخواص اكر حناي صو ايله قيندوب آتش ياقدوغی يره
اكسه لر نافعدر مضمضه ايتسلر اغزده اولان
ياره لره فايده ودفع ايده اكر معصوملر چيچك چقرمغه
باشلدقده صوی ايله خمير ايدوب طبانینه ياقو ايلسه لر
بلطف الله تعالی كوزده چچقغی دفع ايلر اكر معصوملرك
الينه ياقو ايلسه كوزلرينه ماده اينمكی منع ايلر
خصوصا ياش كشنج صو بيله خمير ايدوب اتش ياقدوغی
يره اورسلر زياده نافعدر **قرنفل** مشهوردر هندن قرنفل
كلور اوچنجی درجه ده حارو يابسدر اغز قوخسنی كوزل

ایلرز وسلس البول و بول طمله طمله کلدوکنی کیده رر اکر صوقدن حاصل اولدیسه قرنفیلد نصف درهم قدر سحق ایدوب تازه سود ایله علی الریق ایجه لر جماعه عظیم قوة ویرر واستسقای لحمیه یه زیاده نافعدر زیرا صوق جکری قزدرر وقوة ویرر ودماغه دخی قوة ویرر ونازله لرک اینمه سنی منع ایلر وامراض سوداویه یه نافعدر **فستق** مشهوردر ایکنجی درجه ده حاردر رطوبتد ویبوستده معتدلدر فستق یملک صوق زهرلری وجناورلرک صوقدغنه نافعدر و قلبه قوة ویرر وکوبک بوغوسنی ازاله ایدر وجماعه قوة ویرر اسهالی قبض ایلر اوست قبوغنی اغزده چیناسلر اغز قوخسنک دفع ایلر واکر اوست قبوغندن شکر ایله شربت یاپوب ایجسلر ویاکونلرده هوانک فسادن اصلاح ایلر **فندق** عربجه بندق دیرلر اولکی درجه ده حار ویابسدر و معده یه ثقیلدر اکر قبوغنک قیندوب ایجسه لر یلغی دفع ایدر ونازله منع ایدر ونازله دن ناشی اوکسرکه نهایت نافعدر اکر فندوغک ایجنی قاوروب آزجق بوبر ایله قرشدروب یسه لر صوق نزله لری یتورر ودماغک جوهرین ارتر وجماعه قوة ویرر اکر فندغی انجیر ایله وسود ایله دوکوب بال ایله قرشدروب

یسه

خصوصا

غوتا غینا

بسه لر صوقی زهرلرک ضررلرن دفع ایلر خصوصا عقرب صوقدن ادم بسه غایت نافعدر **حروف الغین** غوتا غینا حکماء متقدمین کتابلرنده ذکر اولنمیان اجزانک بری دخی بودر بوچین ماچیندن کلور بر صاری صمغدر صاری صبره بکزر قوقوسی ودادی یوقدر اولکی درجه ده حاردر ویابسدر بعضلر بونی روانداک عصاره سی ظن ایلدیلر اما اویله دکلدر بلکه بو بر شریف دوادر که مختلف خلطلری قطع ایدر وعجایب فعلی واردر قوصمانی غیله چیقرر وسهولتله تیز سودر واسکی مرضلردن قوتریر واستعمال دخی اسانندر خصوصا نازک مزاجلره واوغلنجقلره حتی حامله خاتونلره بیله ضرر ایلر دیدیلر مقدار شربتی دورت حبه در مزاجی قوی اولمیانلره اما مزاجی قوی اولانلره اون ایکی حبه یه دک کلبه شکر ایله استعمال ایدرلر ونفسلرینی کوجیله الوب ویدنلره نافعدر زیرا قانک صوینی اسهال ایلر وانجه رطوبات سورر واستسقانک مائیتنی سورر ویاپشق بلغملری معده دن چیقارر قوصمغیله وسورمکیله بو فعل ایله استسقایه نافعدر وصوق دماغک مرضلرینه وجکرک یکلکلرینه وغیری مرضلرینه دخی نافعدر وبولی وحیضی ادرار ایلر ومفصللر اغریسنه وکوز اغریسنه

اغوریه وقولنج جتلمه سنه وقولنج صاغرلغینه
وخفقانه وانواع جنونه نافعدر حاصل کلام بر
اسکی ماده‌لی مرض یوقدر که بو آنی کیدرمیه بر
مبارک شریف دوادر عقیق مشهوردر طاشدر
طبعی صوقدر ویابسدر انواعی چوقدر مقبولی یمندن
کلور عقیقدن خاتم کوترمک فقری ازاله ایدر و
قلبه قوت ویرر نتکیم پیغمبر علیه الصلوة والسلام
بیوردی تختموا بالعقیق فانه ینفی الفقر یعنی
عقیق یوزک طاقنک زیرا عقیق فقری اتنا ایلر
عقیقده اوچ خاصیه واردر اولکسی عقیق کوتران
ادم خصمنه جواب ویرمده عجز چکمز وملزم اولمز
ایکنجی هرقنقی عضودن قان آقسه اقمز اوله او
جنجی سی عقیق کتوران ادمک دیشلری علتدن
امین اوله اکر بو عقیقی کول اولنجه یاقسه لطیف
اولور قرولغی زیاده اولور ایکی دنک قدر ایچه‌لر
قلبه قوة ویرر خفقانی کیده‌در اکر کوز اوتلرینه
قوسه کوزه قوت ویرر وکرپکلرینی کوزل ایلر اما
یانمدیغی بزه‌دن اولور چنی فانی دوتر اکر ظاهر
بدنده ایسه اوستنه اکه‌لر اکر داخل بدنده ایسه
ایچه‌لر بر مثقاله وار بنجه ایچمه‌سی جوازدر برلمش

عود القهر

عقیق

عقرقرحا
وجع الضرس

عود القهر عربجه عاقرقرحا دیرلر طبیعتی اوچنجی
درجه‌ده اسیدر ویابسدر برودتدن حاصل اولان
دیش اغریسنه ساکن ایدر خصوصا سرکه‌ده اصلاد وب
بعده اول اغران دیش ایله اصیر دوده واکر دوکوب
باشه اکسه‌لر دماغی قوردر ونازله‌لری دفع ایدر
وغلیظ خلطدن اولان صرعه نافعدر وچیناسی
دیش صرعی دفع ایلر خصوصا صاقز ایله چیکنیه‌لر
معده‌ده اولان بلغمی کیده‌ررو جماعه قوت ویرر
خصوصا مزاجی بارد ورطب اولنلره اکر سرکه ایله
قیندوب مضمضه ایتسه‌لر کوجلک دیل دوشدکنه
نافعدر عناب معتدلدر هر مزاجه موافقدر اکر
بیراغنی دوکوب اکله اوستنه اکسه نافعدر اما
ابتداء اکله اوستنه بال سروب بعده اکه‌لر اکر
بیراغنی قیندوب بر قاچ کون ایچه‌لر کیچکله نافعدر
طوز عربجه ملح حار یابسدر اکر طوزی سرکه ایله
حل ایدوب مضمضه ایتسه‌لر دیش اتلرینک قنادوغنی
دفع ایدر اکر غرغره ایتسه‌لر بلغمی کیدرر ودماغی پاک
ایدر واکر اکله یاره‌لرینه طوز وسرکه ایله یاقیه‌لر
نافعدر طوراق اوتی عربجه شبث دیرلر اکر
زیت یاغیله قیندوب آغریلره سورسه‌لر کیده‌رر
واکر یاقوب ذکرده اولان اوکلمز یاره‌لره اکسه‌لر

عناب

ملح

شبث

بتورد اکر قیندروب صوینی ایچسه لر بولیاد دارایلو
وصنجوی دفع ایدر و قادن تشمه سنی کیده ردر
و بوکرکت و مثانه اغریلرنی ازاله ایدر و تازه سی
دوکوب و صقوب صوینی الوب قولاق اغریسنه
طامله ده لر وجعنی کیده ردر طین مختوم مشهوردر
لیمنه اطه سنه مخصوصدر و جمیع ولایتلره اندن
کیدر بارد و یابسدر جمیع زهرلره تریاکیدر و
جمیع زهرلو جناورلره زهرن دفع ایدر و زهری
قوصدرر قلبه قوة ویرر و مفرحدر تقویت قلب
ایچون کلاب ایله استعمال ایده لر و زهرلری دفع
ایچون اسیجق صو ایله و طوزاق اولی صوبی ایله
استعمال ایده لر وقم یلان صوقودغی یره طلا ایده
لر و قودوش کلب دیشلدوکی یره طلاسی نافعدر و اکر
باده ن باده لره بال ایله قاردشتروب یاقو ایلیسه
نافعدر و اکلن باده لری بتوره طوشان عرب
ادیب و بلفارسیسی خرکوش حار و یابسدر
اکر دماغنی بشروب بیسه خسته لکدن عارض
اولان ایل و ایاق دتره مسنی دفع ایدر اکر دوشانک
مایه سنی سرکه ایله مصروعه ایچرسلر منع ایدر
و قتال ادویه ترکیبی و باد زهر کبی در خصوصا یلان
صوقنه نافعدر اکر دوشان مایه سلی بر عورة
حیضدن

حیضدن پاك اولدقدنصکره اوچ کون دنیه نصف
درهم قدر ایچسه لر حامل اولمیه اکر قانلنك بهقه سولر
کیده ردر اکر جمله باشنی یاقوب آتونك اچ باغیله
دسرکه ایله قرشدروب صاچی و صقالی توکلون
یولوب سورسلر اول مرضی کیده رده اکر دوشانك تجا
ستندن نصف درهمدن بر درهمه وارنجه دوشکه ایشا
لمسنه یه ایچرسلر نزلب ایده اکر طوشانك صاغ کوزینی
برکمسنه کندوده کوترسه خلق کوزینه هیبتلو اوله
اکر طوشانك قانك قورتسلر زهرلی اوق زحمتنه
اکسه لر زهرن دفع ایده صمغ عربی معتدلدر اکر
کلاب ایله حل ایدوب کوزه طاملدسلر کوز اغریسنه
نافعدر و کوزنه قبقلرینك خشونتنی کیده ردر و کوزن
یاغنه سنی کیده رد ساکن ایدر صاقز عربجه مصطکی
دیرلر ایکنجی درجه ده حار و یابسدر معده نافعدر صوق
جکره قوة ویرر و معده نك بلغمنی و رطوبتنی تحلیل
ایدر اکر نصفه اوزن یافی اینسلر قوصمغی منع ایدر
اکر چیناسلر باشدن بلغمی ایندرر و بشرنکی کوزل
ایدر صغر بوزاغی ایندر غداسی چوق قدر شهوت
زیاده ایدر جماعه قوة ویرر اکر بو ینبوزدن در یلوب
بر مثقال مقداری صوق صو ایله ایچسه برون قاننی
قطع ایده اکر طرناغنك یاقوب اینجی مثقال قدر بال
ایله نماز بودقوردن چیقادر و قرد اکرا و دکب
بوغز اغریسنه بال ایله طشره دن یاقو اینسلر نافعدر

اكر نجاستنك زنبور صوقدیغی یره ورسلر زهرین آلور
واكر فانك قوردین سحق ایدوب فانكم بر باده دن
دورمز ایسه سبه لر قانی فی الحال طوتر صمغ بلصان
مشهوردر سعتر دخی دیرلر ایكنجی درجه ده یابسدر اكر
بال ایله یسه لر یاشلقدن اولان او كسروكه نافعدر
اكر قیندوب صوینی جامده استعمال ایلسلر ججكه
وابوزه وصارلغه نافعدر وطعامی هضم ایدوب
اشتهایی كتم ایدر و معدهٔ غلیظ بلغمدن پاك
ایدر و یللری چقاردر وكوبك بروسنی كیدردر اكر
قیندوب صوینی بال ایله ایچسه لر صوغلجانی
قیررچیقرر اكر انجیر ایله یسه بنكزی كوكجك
ایدر اكر اكر اكی مثقالنی طوز ایله ایچسه لر
ویاسركه ایله ایچه سوداء و بلغمی اسهال ایلر اكر
اوچ درهمنی بال ایله ایچسه عقرب صوقدیغنه نافعدر
شقایق اوچنجی درجه ده حار یابسدر اكر
چچكنی یاش قوزی یاشل اوست قبوغیلن دوكوب
بیاض قللره سورسلر سیاه ایده واكر ثمره كوبه یه
سورسه كیدره واكر چچكنی دوكوب وصوینی صقوب
بیاض اولان كوزه اغطسلر بیاضی دفع ایده خاصته
معصوملره اولر شبوی مشهوردر حار یابسدر اكر
سحق ایدوب كوزه چكسه كوزده اولان اثری
الجلادر اكر اوچ درهم قدرخا تونلر ایچسه حیضلرینی
اقیدر

آقیدر وقارنده اولان اوغلنی چیقرر شكر عربجه
سكردیرلر حار رطبدر منافعی چوقدر اقتصار بنی الادم
اكر شكری دائم یسلر كنج توجه اوله و باه قوت ویر حفظ
ایدر اكر ساده یاغله ایچسه جسمی تولی احمر اكر صحیح
صوبله ایچسلر اوكسروكه نافعدر اكر ذكام ایچون بخور
ایدوب دخانی بورننه چكسلر ذكامی دفع ایده
شفتالو عربجه خوخ دیرلر باردو رطبدر اكر یپراغنی
دوكوب صوینی قولاغه اقتسلر ایچنده اولان قوردلری
قیرر اكر معصوملرده كوبكی اوزرینه یاقسلر
قارنی ایچنده صوغلجانی قرر اكر چچكنی كلبه شكر كبی
معجون ایدوب ایچسلر بوخوشبخته سوددرد و صوغلجانی
چیقرر واكر چكردك كنك یاغینی قولاغه طمزسلر اغریسنی
ساكن ایدر و چكردك كنك قابنی دوكوب بر درهم قدر
ایچسلر اسهالی قبض ایده شلغم اول درجه ده رطبدر
ایكنجی درجه ده حاردر غذاسی چوقدر منیٔ زیاد ایدر
نورستی طماره اشتها كتوردر وتخمی جماعه قوة
ویره اكر شلغم صو بله قیندوب صوقدن یاریلان یرلره
یاقی ایتسلر نافعدر سركله عربجه شاطرج دیرلر
اوچنجی درجه ده حار یابسدر اكر یپراغنی یاپان اغریسنه
یاقی ایتسلر نافعدر واكر طلاقه یاقی ایتسلر طلاقی
كیدررلكن تیزجه قالده زیرا دری احراق ایدر اكر دوكوب
سركیله بیاض بهقه و برصه اورسه نافعدر سرجبه

عربجه عصفور دیرلر حار یابسدر بدنك قوتی و منیی زیاده ایدر جماعه غایت قوت ویرر خصوصا بینینی بادم یاغیله و بعض مقوی دوالر ایله پشوروب ییه لر یاوری لری جماعی تحریك ایدر قوییدر بو کوزل غذادر مزاجی بارد اولنلره نافعدر و طبعی حار اولنلره بعد الغذاء انار صویی و قورق صویی ایچه لکن کوکنك یماسندن غایت احتراز ایده لر ضرردر سکلون عربجه تذرج دیرلر حار یابسدر اتی سایر قوشلرلك اتندن ایودر دماغه قوت ویرر و عقلی زیاده ایدر دوردنجی کون علی التوالی جنون و وسوسه سی اولان ییه دفع اوله التوم الخواص سرمصاغ اوچنجی درجه ده حار و یابسدر اکر ییه نماز بورقورلری چیقادر بولی ادرار ایدر و بلان صوقوغنه و قودوش کلب طلادغنه و بوی صو قودغنه نافعدر و صویلرینك ضررلرینی دفع ایدر اکر چیك و اکر مطبوخ ییه لر اسکی او کوکره ی زایل ایدر قیش کونلرنده عظیم منفعتی وار بدنی قزدرر غلیظ خلطلری کسر و نقرسی و مفاصل اغریلرینی دفع ایدر و زهری و صوق حیوانلرینك صوقودغنه تریاکیدر خصوصا عقرب صوقدغنه نافعدر الخواص سماق بارد و یابسدر اکر سماق صوییندن بیلی چیچك چقارانك کوزنه طاملدسه لر کوزدن چقمغنی منع ایدر اکر صویی ایله مضمضه ایلسه لر اغز اغریسنی دفع

ایدر

ایدر اکر بیراغنك معصوملرینی قادننه یاقی اینسه لر بوده کلرینی طوترر اکر سماق ایله پشوروب الدیسه لر اسهالی کسر اکر کوکده ی ایله احلار دوی صوینی اسیدن اولرن کوز اغریسنه ابتداسنده کوزه طاملدسه لر نافعدر کوزن کجسن یاشنی دفع ایدر سرکه عربجه خل دیرلر ایکی مختلف جوهردن مرکبدر یعنی حار و بارددن معده یه نافعدر طعامی و اشتهای کرم ایدر و طعامی هضم ایدر و صفرای کسر اغزده مضمضه ایتسه لر دیشی و بیلرینی محکم ایلر اکر بدنی سرکه ایله یایقسه لر کیجکی کیده ده دوا اسی زهرلی حیوانلرینك صوقدوغی عضویه سورسه لر نافعدر اکر و شفی سرکیه قاتوب برابر جمله قادشلتروب تاکیم حل اوله اول سرکه دن بر اودم اغزینه الوب دیشی اغریلین دیشلری ساعت ساکن ایدر و دیشلری محکم ایدر و دیشلری قوردیش ایسه سا تحسلی دفع ایدر سمز اوت عربجه بقلة الحمقاء دیرلر بارد و رطبدر اکر صوییندن اون درهم قدر ایکی درهم نبات ایله ایچسه صفرای کسر و حرارتی ساکن ایدر و اکر چیناسه لر دیشی اغریسنی ساکن ایدر صیجاقدن اولان باش اغریسنه یاقی اینسه لر دفع ایلر حار المزاج اولنلره و محمومله پشوردلك یدرملك نافعدر سماقی مشهوردر ایوسی مکی اولاندر اول درجه حار یابسدر لکن حرارتی و یبوستی چوق دکلدر جمیع خلطلری سورر و یاغش خلطلری سوردر چیقررو نقرسه

ویان آغریسنه ومفصللر آغریسنه نافعدر وسودادن
اولان وسوسه‌یی کیده‌رر وصرعه فایده ایدر صوینی
ایچلسه انفعدر علیه سلامدن مرویدر لوکان یشفی من
الموت لکان السنا یعنی مکی سورنجان اوچنجی درجه
ده اولنده حاردر ایکنجی درجه‌ده یابسدر بلغمی اسهال
ایدر ایراق یرلردن یا بشق خلطلری چیکر وچیقارر
شهوت جماعی زیاده ایدر لکن معده‌یه ضرر ایدر مصلحی
شکردر آکر زنجبیل یا کمون دوکوب شکر ایله یا سرکه ایله
قریشدروب مفاصله سوریسه‌لر آغریسین ساکن ایدر
ذرین قدح عربجه نرجیس دیرلر ایکنجی درجه‌ده
حار یابسدر قوخوسی باش آغریسندن وسوادن باش
آغریسینی کیده‌رر خصوصا حماردن چیقدقده قوقسه
قوقلیه‌لر دماغی سده‌لرین آچر وصوق نزله‌لری
دفع ایدر معدنوس صوبیله وسرکه ایله قریشدروب بقه
سوریسه‌لر کیده‌ره عن انس ابن مالك قال قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم علیکم بشم النرجس فان
فی القلب حبة من الجنون والجذام والبرص لا یقطعها
الا شم النرجس صدق زنبق چیچکیدر حار یابسدر قوقو
سی دماغی پاك ایدر ورطوبتی کیده‌رر اکر زنبق ایله
یوزی یوسیلی یوزده اولان لکه‌لری کیده‌رر دوجلا
ویرر زمرد مشهوردر باردر یابسدر اکر بر دنلیق قدر
ازوب

یکیر اندروب
یکیر ملق رزق
یکیر کرنکمش الفی
یکیر سفرحسه
مفقد لوتیح
یکیر کاهون بشر
هم بیر کاو
موشقا لوتیجه
بوزنده با ابراز
کدیده باکاهون
شته تاعمه هم نقد
ناش یا زبر برد ارد

فاتوب ایوجه بوغه‌لر فتیل کیبه اوچ کون کونده بر
فتیل ایده ایکی فتیل کوتره بر فتیلی قالدره اوچنجی کون توت
ایده دوردنجی کون اوچنجی فتیلی قالدرتره باب برکمسنه
اوکسرکه اولاجق وغایته بیزاردت اولورسه علاجی بودر
قلفل درهم اوچ حبت سوده اون سکیز درهم قوامه کلمش
عسل ایله مذکوراجزالری قتوب معجون ایده بر ایکی کره
استعمال ایده شفا بوله باب برکمسنه قولنطوغنده سنان
اولور ایسه دفعنه چاره بودر زنجازه درهم ایکی ایکی درهم
کات هندی ایکی درهم قرنفل جمله سحق ایدوب برما
غلک املادوجر دوام بولا شربوب قولنطوغنه سوره
دفع اوله باب برکمسنه‌ده ایل اباغنده سراجه مثالی
چبانلر اولورخسیه بعضا صاغلیغنه غیرلری ظهور ایدر دیکا
چاره بودر که اولا اول چبانلری کوللی چوغان عربشنان
ابو الورد الاحمر دیرلر اوندن برمقدار دوکوب قناء توبوب اوچه
قایندروب تاکیم ایکی ثلث سوندن کیده اول سوی ایله
اول چبانلری ایوجه دلالك لیه تاکیم قان چیقه بعده
بادنتلك الوب سویله لیچه ایده اول چبانلر اوزرینه
وذه اون ساعت قدر قاله بعده لبیجه ششلنه ایده بر ایکی
کره زبدی بقری ایله طلا ایده فی وقته ویوبه باب
بر انسانک سندن بعد الکسه وطئه قریب اولمسون
کندوی عقد زنادح حفظ ایتملك ایچون ٣٠٠٠٤٠٣٠٠٤٠٢٠٠٠
اغاجنده بو اسمی یازوب قاری کندیسنه چقادوب قویر
تاکیم فرجندن یازی قبوا اولورنجه زوجه‌سی کندو ایله اجماع ایدر
زوجه‌سی بو اجماع ایله غیرلردن اوزینه عقد تام اولدی

مروکسرکه ایچون
سنان الدبطر
ایل وایاغنده مرار ایل وصوده برازر
عقد النساء

يازه جوق اسمابودر كسليعصلصل باب بركمسنه
اول غره هلال رؤيت ايدكده كرده بودعا اوقيه اولماهده
خير كوره الله اكبر اللهم اهله علينا باليمن والايمان
والسلامة والاسلام والتوفيق لما تحب وترضى ربي
وربك الله اللهم ارزقنا خيره ونصره وبركته وفتحه
ونوره ونعوذ بك من شره وشر ما بعده باب
بر كمسنه سلعيلقله كيلوب كيدرايسه فيح بورعيه
ومنزلي ياقلين اوله كرده ايكي پاره كاغده يازه هركاغذي
بر بودينه باغليه يازه جوق اشماء بودر ياكبي كج ازعوت
عن الارض عن التعب باب دعا طاعون لفركيمك
قوناغنده بولنورايسه طاعون اوليره كيرميه وهركيم
بر پاره كاغده يازوب اوترايسه طاعون چقارميه
مهر شريف بودر برهان الدين دن منقولدر طب الله
باب بركمسنه بيمار ومحموم وباش اغريسي وقبوضيت
اولورايسه بونسخه يازوب شربت ايده نسخه بودر
ايكي مثقال عنب ثعلب وردبنفشه وردكوزبان كرفس بير
عرق السوس هليله اصفر هليله سياه عناب اون ايكي
سبستان اون ايكي ترنجبيل يدي مثقال مذكور اجزالري
بر بنجره قيندروب تصفيه ايدوب ترنجبيلي اولسوي
اوزره توكوب حل ايده بيماره ايچره اوچكون شفا بوله
باب فصل تكثير مني وتليين طبع زياده انفعدر
زنجبيل وشام فستقي وخولنجان هربرندن اون درهم
سحق ايدوب مثلي قدرشكر ايله اضافه اولنسه تكثير
منيده نظيري يوقدر وطبعي دخي تليين ايدر وايام شتاده
اهلنه

مله بانى قلان اشتهاء دفع اولوربس معده
طعامي برخوشجه هضم ايلرادمه بر نشاط حق
ديرر وبدن خفيف اولور زيرا بوجنس هضمدن
فضول حاصل اولمزاما اشتهاسي ساقط اولنجه
طعامي يجك اولورسه معده اوزرينه طعام
ثقيل اولور وهضمي كج اولور برخوشجه
هضم ايده مز بس معده ده فضول تولد ايدر
ويللر پيدا اولور وبدن سست اولور زحمتلر
چكر اكر بركشي اقتضا حسبيله مثلا ضيافته
راست كلك كبي طعامي جوق يمش اولسه
ايرتسي كون بر معتدل مكانده آج اوتره يوزي
اوزره اويويه اكر اكل طعام اقتضا ايدرسه
لطيف غدالردن آزييه ومعلوم اوله كه طعامي
ايكي كونده اوچ نوبت يملك كركيه يعني بركون
صباح وبراخشام وايرتسي ظهر وقتنده يوب
اخشام طعام يميه لر ومعده سي اسي اولان
كشي قهوه ايچمه دن اول ليمونلي قلب كربيه
دوشنه مرباسنده وقزلجق مرباسنده
برايكي لقمه تناول ايليه بعده قهوه ايچه صباح صو

باز کونلرنده آجلغه صبر ایلیوب اونرمق
کرک زیرا آجلق معدهٔ اولان صفراوی کیشلره
ویکلره ضرر دردر معلوم اولاکه غایتده
ضررشیٔ طعام هضم اولنمدین او زرینه
آخرطعام یمکدر بوشنه دن غایت احتراز
کورکدر وطعامدن صکره آزجق حرکت ایلیوب
کزنمک کرک تاکه طعام معده ده براز آلیشه
بعده ساکن اولوب اوتره طعامی برخوشجه
هضم ایلیه امّا زیاده خوف وغضب ایتمیه
زیرا طعامی برخوشجه هضم اولنمغه قومازص
معلوم اولکه ابدان وعادات ایجون خواص
واردر بعضی غدایی هضم ایدوب بعضیلین
هضم ایتمامده مثلا چوق غذا واردرکه مضرّ
ایکن طبیعته مألوف اولدوغندن طبیعت
آنی برخوشجه هضم ایلر وچوق غذا واردر
طبیعته وبدنه نافع ایکن مألوف اولمامغلین
طبیعت آنی برخوشجه هضم ایتمیوب زحمت
چکر واحتمالدرکه ضرر ایلیه وشول کشی که
دائما یرامز غذالر یبوب هضم ایلر هضم مفرد

اولسون

سکبین ایجون
اهلنه کوده سهمورکرک قدردر زیاده انفعدر استعمال
ایدان سایر فایده لرینی دخی مشاهده ایدر باب برکمسنه
سکیل چیقارسه بوندن اقرب انفع دوا یوقدر برایکی کره
کبریت سویله طلا ایده لر کوکندن چیقاروب دفع ایده
نمکو ایجون
باب برکمسنه نمکو یه علتلری چیقارسه دفعنا چاره بودر
برمقدار نرمتی وبرمقدار توکرد ایرو ایرو سحق ایده
صکره بربرینه قتوب مرهم کبی ایده اولنمکو یه یه
ذکرینده طاشلر اولورسه
طلا ایده لر نافعدر وزائل ایدر عن تجربة باب
برکمسنه نك ذکرنده طاشلر اولورایسه طاوغلغی
یاغندن یادم فنجان مقداری اسی ایدوب ایچرسه کر
زحمتلر کیدر وهم طاشلری اسانلغ ایله چقار عن
حامله ایجون
تجربة باب برعورتکه حامله قالمز ایسه اوردك
توسندن برمقدار وکول یاغندن برمقدار بربرینه
خلط ایتروب بومخلوطی جماع وقتنده ذکرینه طلا
ایده بعده جماع ایده اول کیجه یا الکنجی کیجه بومنوال اوزره
ایده حامله قاله حاصل اولمز اوسناق اوردکلر عن
فاحشه ایجون
تجربة باب الخواص اغاج قاوق برفاحشه قادنی
زنادن خلاص ایده سن هرکون برهفته قدر کونده
اون دفعه اغاج قاوق کونرنج اوله یدوده لرخلاص
اوله بردخی زنایه میل ایتمز وجماعه قطعا رجوع ایتمیه
ایلان صوقدقده
عن تجربة صح باب برکمسنه ایلان صوقسه آدملك
نجاستندن یاش وقوری سندن برمثقال صوی ایله
ازوب ایجرلر برساعت اوله دقدن استفراغ ایدر
برجوز بوغه مقداری بوشیی استفراغ اله اطه ایلان صوقمدن

خلاص اوله عن تجربة باب بواسیر ایچون بولمق کوله
عجیب سری اولور و منافع کلید بوددکه اول بواسیری
اوتوز کسند طرفه کولندن برجاون ایچنه برقاج کوز آتش
قویه مذکور کولی اوزره تبخیر ایده و کندی دخی اوزرینه
اوتوره اوچ کون صباح و یطان وقت ایده لر اولا اوردی
و سانجوی و دردی ساکین ایده و چوق فایده لر شا
هده ایده و بو دخی اعاده اولمیه و بز دخی تجربه ایتدم صح
باب دوی دخی جالینوس حکیم نرکس یاغلی برقاج
دفعه ذکرینه طلا ایده ذکری قوی و مستحکم اوله
و دخی صرمصاق یاغلی ذکرینه دوتسه عجیب اوله
الخواص قوزی اتی و کوکرجین یاورسین اتی و قاز
یمرطه سی و کاکلك یومرطه سی و سرچه اتی
و تازه اینك سودی و قویون سودی جمله جماعه
قوة ویریر فانقی برده دایم یسه زیاده قوة ویریر
و منی زیاده ایدر کیمکه صارو نخودی ایله دکه ماشدن
پارمه ایده بعده کیکلیه کیده ده بعده قویون سودیله
پیشیره سن بعده کونشده قوروده سن ثم مصطکی
بیش درهم زنجبیل التی درهم دارچین بیش درهم جوز
هندی درهم اون بروانق مسك بر درهم زعفران نخود
اولی اکسری درهم واوج مقدار لرنجه کفی النخل بالی
قوامه کتوره مذکور ادویه لری قاتوب معجون ایده
قرق کون تردن ایده قاله بعده استعمال ایده هر بر یکجه
اوچ مثقال یمیه غایت جماعه قوقه ویره مدام ذکری قوایلی
اوله

اولسون زیرا اذ زمانیله برکون ضرورت اظهار
ایدر و لازمدر که یمك و ایچمك بابنده عادت
رعایت اولنمیه لر زیرا برکسنه که کونده ایکی
طعام یمکه معتاد اوله اکر برکره یسه قوتی ضعیف
اولور و شول کسنه که کونده برکره طعام
یمکه معتاد اوله اکر ایکی کره یسه معده سنده
طعام فاسد اولور و بوزی شیشر و اکشی
ککرمکه باشلر و کاهی قوصوب و هم یوردکی
سورمك عارض اولور پس عادته رعایت
لازمدر و معده ده طعام برخوشجه آلتمدقجه
یاتوب اویمیه لر و معلوم اوله که چوق
یاتش یشدرك قانك مائیتنی آرتورور و بدنده
غلیان ایدوب عفونتنه باعث اولور نتکیم
خارجده و بعض صولو شیلره حرارت عارض
اولوب اکثریا قوقرایجنده اولان رطوبته دخی
بوکونه حال عارض اولوب یرامز نسنه لره
سبب اولور اما یابس غذالری چوق یمك
قوتی دوشرر و لونی فساده و برر طبیعتی
قورودر اما یاغلی غذالردن چوق تناول ایملك

بدنه کسل کتورر طعامه اشتهایی کیده رر
ومعلومدر اولا که پنیر ایله سودی بربره
جمع ایلمیه لر زیرا بر وقتده معده ده جمع ایتمک
ممنوعدر واوزرنه پنیر یمیه لر زیرا قولنج
پیدا ایدر و سرکه ایچمیه لر دخی ضرری وار
فاتلا ایلر و اصحاب تجربه دیمشلردر که
بعض نسنلر واردر که معده ایچنده آنلرک
ایکیسی جمع اولمق پس بالق ایله سود جمع
و یوغرد ایله پنیر جمع اولمق بونلر ممنوع
ایتمامک کرکدر و باش بدکدنصکره اوزرنه
اوزم یمیه لر باش بشسه ضرر ایتمز امادنصکره
هر نه بسه لا باٴسدر ضرر ایتمز و کرکدر که
برنج ایله سرکه بربره جمع ایلمیلر و یوغرت
ایله تورب جمع ایلمیلر زیرا کوکرچین یاور سیله
صرمساق و صوغان و خردل جمع ایلمیلر زیرا
خوف واردر که بهق و یا برص پیدا ایده معلوم
اولا که مزاجی اسبی بارد و رطب اولنلره
صوسزلقه صبر ایلیوب صوسز اویودر اما
مزاجی حار اولنلره ضرر در و طعام اوستنه
اولقدر

اولقدر چوق ایچمک مناسب دکلدر ایچدوکی
صو معده نک آلتنه کیده و طعام صو یک
اوستنه کلوب معده نک قپونده طعام
آریله لکن بر صوسزلقه صبر ایلیه تا کیم
طعام معده دن اشاغه اینه اکر صوسزلق
غلبه ایدرسه صوق صودن ازاجق ایچه
زیرا تسکین حرارته صاوق صوی نافعدر
و معده یی بربره جمع ایلر و هضمه معین اولور
والحاصل طعامدن فارغ اولدوغی محلده
طعامک یبوستنی دفع ایده جک قدر
صو ایچمک لازمدر خصوصا طعام یابس اوله
کباب و برنج بلاوی و قوری ایتمک کبی معلوم
اولا که صوق صو انسانک صحتنی حفظ ایلر
و رطوبات اصلیه یی حفظ ایلر و بدنک
لوننی تازه و کوزل ایلر و لحم آرتورر و بدنی
ترطیب و تبرید ایلر و صوسزلغی کیدرر و بوک
حرارتنی دفع ایدر و اسمه حرارتنی تسکین
ایلر و طرلرده اولان عفونتی منع ایلر و معده
جمع ایلر حتی بر خوشنجه احاطه ایدر اما صوک

چوق ایچمك بدنی کوشلك ایلر وسکرلری
صوغیدر ورعشه کتورر وبارد مرضلری ٥
ظهورینه سبب در اما صوی حاجت قدرندن
از چوق بدنی قوریدر وآز قلدیر فطعامه اشتها
ضعیف ایلر وجماع شهوتنی دخی از ایلر و
بصره وجمیع حواسه ضعف ویرر وسهر ایراث
ایلر وتیز قوجلدر وصولرك ایوسی اولدرکه
دادی لذیذ اوله ولونی صاف وبا ایراغ
اوله ومعده دن تیز اینه ووزنده خفیف
اوله وتیز حار اوله وبنه تیز صویه وایرمق
صولری اوله پاك یا قوم ویا طاش اوستنه
آقه بویله اولیجق عفونت قبولندن بعید
اولور وخصوصا شمال جانبنه آقه واوتی
آچق کونش دوقنه ومعلوم اولکه شول
صوکه برامز اوله ویا پاك طاش اوستنده
آقه بویله اولیجق عفونت قبولندن بعید
اولور خصوصا شمال جانبنه یا مشرق جانبنه
اقراوله وطوزلو اولورایسه اکر قرعه وانبیق
ایله تقطیر اولنسه برامزلغی کیدوب لطافت
تحصیل

تحصیل ایلر مثلا اتفاق برمکیده انکبنده کیدر
کان ایام مساعده ایتمیوب نیجه کونلر بوشول
اوزده رودی دزیاده فالوب استعمال ایتدکلری
طتلو صو دوکنوب ایچه جك طتلو صو تدارکنه
علاج بولدرکه دریا صوینده برطنجره یه قویلر
وصوی قینده لر اول صوینك بوغندن قپاق
ترلیوب چناق ایچنه دوکلور بعده طنجره دن
اولچناغی چقاروب ایچه لر لطیف طتلو
صوی بوله لر بوطریقیله وافر صوی جمع ایتمك
ممکندر وکرکدرکه حمامده تفصیح وجماع عقبنده
وزیاده حرکت ایلدکده تفصیح واویخودن اویا
ندقده تفکره صوی ایچمیه لر زیرا سکرلره ضرر
ایلر ورعشه کتورر وچوق اولورکه استسقایه
مؤدی اولور وقادلو وبوزلو صو التدرینه وسکرلره
ضرردر یعنی اوکرکه وسعاله مؤدیدر وبوغازی
بوغلق ونزله ایراث ایلر خصوصا معنا داولمینلره
اما معناداولنلره ضرری آزدر مکر افراطله استعمال
ایلیه لر خصوصا باردالمزاج اولنلره زیاده ضرر
ایدر ومعلوم اولکه صونك غذائیتی یوقدر زیرا

بسیطدر غذا ایسه مغتذی یه شبیه کرکدر
عناصر اربعه دن پس غذا اولان شیلر دخی عنا
صر اربعه دن مرکب کرک پس صونك استعمال
صوسزلغی کسمك ایچوندر و بدنك حرارتك
تعدیل ایچوندر و غذایی ترقیق ایدوب طمرلره
تنفیذ ایچوندر و فضولك خروجنی تسهیل
ایلرتولك ایله و بول ایله دفع فضلات ایتمکله

اوچنجی فصل بدنك حرکتی تدبیرنك بیانه
در و بونلره تعلق اولان احوال بیاننده در

معلوم اولکه انسان هضم طعام ایتدکدنصکره
باقی قلان فضلات تحلیل ایچون و حفظ صحت
ایچون حرکته محتاجدر فجان برکشی دونکی کون
یدوکی طعامدن بعد الهضم معده سنده بر
بقیه چوق حس ایتسه بونکله معلوم اولور که
خواجنده فتور اولوب کسل اوزدینه اولوب و
کرنمك و اسنمك واقع اولور پس بو علامتلر
ظاهر اولجق و بر دخی طعامه اشتهاسی آز اولور
آغزنك صوی چوق اولور بویله اولدقده اول
کسنه

کسنه نك اوزرینه حرکت و ریاضت ایتمك
واجب اولور یورمکله و چرید اوینامقله و اوق
ایتمکله و آطه بنوب اویناتمقله و بونلره بکزر
حرکتلرله حرکت ایلیه تاکیم بدنی قیزدروب
ترلیه جق مرتبه سنه وارده بو جنس حرکته اطبا
ریاضت تعبیر ایدرلر پس بویله حرکتدنصکره
طبیعته نشاطلق کلور و برز اشتها غالب اولور
غذا قبولنه سبب اولور و اعضا و مفصللری
بکشدرر و بدنی قوی ایلر و زودلی ایشلر
ایشلمك اکا آسان اولور و امراض مادیه دن
امین اولور و چوق امراض محلل و مندفع اولمسنه
سبب اولور چوق زیاده ترلمیه ضرر کتیرر
معلوم اولکه هر عضونك ریاضتی یعنی
حرکتی اعتدال اوزره ایده مثلا برکسنه حفظ
ایدوب و چالشسه قوت حافظه سی قوی اولور
چوق شیلر حفظ ایلمکه باشلر و مستعد اولور
و برکسنه چوق قوت افکاری اولور و هر عضونك
بر مخصوص ریاضتی واردر مثلا کوزلرینك ریاضتی
کوزل صورتلره باقمق و طبیعت میل ایلدوکی

زیرا بو جنس ریاضت بصره جلا ویرر و ظلمت
بصری ازالت ایلیان کدورتلردن کوزی تنقیه
ایلر و قولاغک ریاضتی کوزل آوازلرد کلملرد
موافق کلامی ملرات استمکدر و برونک ریاضتی کوزل
قوقولرد کول قوقلمقدر منک مزاجی صوق اولان
کسنه لر عنبر و عود و لادن قوقلمق کبی مزاجی
حاد اولنلر کافور و صندل و کلاب قوقلمق ودیلغ
لرینه ریاضتی جلا ایدجی طعاملره داتمق شکر
و لیمون کبی و الینک ریاضتی یومشق شیلره
یاپشمق سمور و قاقوم کودکی کیمک و کتان
و حریر کیمک دخی بو ریاضتندر و یومشق تنلو
محبوب جاریه لره یاپشمق دخی بو ریاضتدن
محسوبدر زیرا قوت لامسه ملایم اولوب اذا
زیاده ایدر و بدنی سمرتدر اما یک و خشن
شیلره یاپشمق و خشن شیلر کیمک بدنی ضعیف
ایدر و معلوم اولکه آطه بنمک اعتدال
اوزره اولورسه جمیع بدنک ریاضتدر
جمیع بدنه تقویت اولور و بدنده اولان ماده
لری تحلیل ایدر و صالنجقه بنمک یاپجه یاپ
صالنمق

صالنمق دخی مناسبدر اما آطی افراطله بلدر
جوف تحلیل ایلر اما آطی قوشمق و جرید اوینمق
هم بدنک هم نفسک ریاضتیدر عربایه و قو
چبیه بنمک دخی قوی ریاضتدر اسکی باش
اغریلرن کیده در و غلیظ ماده لردن حاصل
اولن باش اغریسنه نافعدر قوچینک سکماسی
اولمغله مقدم داسندن ماده موخر دماغنه
منجذب اولور پس دماغ باتی اولور کوزجلا
اولور و انواع ریاضتندندر بدنه کیسه
سورمک اکر خشن ایل ایسه بدنی فزادر
اما اعتدال ایله اوغورسه بدنی سمرتدر ولا یق
اولان بودرکه هر ریاضتک هر حرکتده اولا
یاپجه یاپجه باشلیه لر بعده تدریجله اوتره
تا مقصود اولان مرتبه یه واریجه معلوم اوله
هر ریاضتک اول اعضالی بوزاوغمق واجبدر
ندر بحی فصل حرکت و سکون نفسانی
بیاننده در معلوم اولکه حرکات نفسانیه
نلک بدنده نفع و ضرر جهتندن اولقدر

تأثیری واردر که بانزهر آنك ویردکی
نفعی ویرمکه قادر دکلدر وانلر ایلدوکی
ضرری زهر ایلمز اول حرکات نفسانیه نك
دیدکی غضبدر و فرحدر و هم اوتانمقدر
ومحزون اولمق وقورقمقدر اما غضبدر
غضب اکر معتدل اولورسه حرارتی
وروحی خارج بدنه تحریك ایلر پس بو حرکتده
بدن قرار وقوایه وارواحه نشاط کلور اما
افراطله غضب ایلمك قاتی قاتیدر وصفرایی
تحریك ایلر ولونی ابتداده قزدرر اما صکره
ضرد زیرا ارواح متحلل اولمغه یترده رونق
قالمز مزاجی حار اولانلره غضب ایلمك ضرردر
اما مزاجی بارد اولانلره اکر حددن زیاده اولمز
ایسه نافعدر اما فرح اکر اعتدال اوزده اولور
ایسه لونی کوزل ایلر وسمردر وچوق مرضلری
دفع ایلر خصوصا سوداوی مرضلری دفع
ایلر اکر فرح افراطله اولورسه قلبی ضعیف
ایلر وبعض وقتده هلاکه سبب اولور اما
غم

غم وقورقمق ایکیسنده دخی روح داخل بدنه
توجه ایلر سببی بودر که محزوننك وقورقاغك
بنکزی صاری اولور اما بو ایکیسنك افراطی وده
اولمسی مهلکدر واما هم وحجاب بو ایکیسنده روح
کاه داخل بدنه حرکت وکاه خارج بدنه توجه ایدر
اما سکون نفسانی انسانه فرحناك اوله ونه
غمکین اوله ونه برنسنه دن خوف ایده ونه برشیدن
حجاب ایده بو نوعه سکون مذموددر زیرا امزاج روحی
تبدیر ایلر و ذهنی کند ایلر وجودده فهم حاصل اولمز
الا روحك لطافتیله وحرارتیله اولور روح ایسه لطیف
اولمز الا حرکت ایله اولور زیرا حرکت فضولی تحلیل
ایلر و روحی لطیف ایدر پس قچان روح لطیف اولسه
معانی وعلومی فهم اتمده تعب چکمز بکلرلر فهم
ایدر اما سکون بو مذکوراتك ضدینی ایراث ایدر
بوندن اوتری قانی غلیظ اولان کمسنه ذکی وتیز
فهم اولمز معلوم اولا که اغلمق دخی حرکات نفسانیه
جنسندندر زیرا اغلمق ایله الم وحزن حاصل اولور
زیرا الم وحزن سببیله روح حیوانی منقبض اولور ودماغ غلبه
اجزاسی صاقلر اول صقلمق سببیله دماغ اولان رطوبت

مائیه کوزدن چیقوب جریان ایدر بو اسباب مذکوره
دن اوتری محزون اولانلك کوزی یاشی بارد اولور
وفرحدن کوز یاشی حار اولور وکولمك دفع حرکات
نفسانیه جنسندندر امّا غضبك ضررنك تدارکی
قلبه قوت ویرجی بارد شربتلر ایچمکلدر امّا شراب
گل وصندل ایله لیمون شرابی وبارد جواهر معجون
وبارد مفرحاتلر تناول ایلمکلدر وغریب وعجیب
حکایتلر وکولدرجی کلمات ولطیفه لر وکوزل نغمه لر
دکلمدر وظریف ومحبوب لسنه لره نظر ومجلسنه حاظر
اولوب انلر ایله مصاحبت غضبك شدتنی دفع
ایلر امّا غم وحزن مضرتنی دفعیچون محبوبلریله یوزه
بقمق وکوزل صوتلر دکلمك ایله الور وعنبرلی
لسان ثوری شربتی ایچمك دقرمز شربتی ایچمك
ایله اولور وقرمزی معجون بو بابده غایت نافعدر

بشنجی فصل اویقو

بشنجی فصل اویقو واویانقلق بیانندهدر
اویقو نفسك وحواس ظاهره استعمالنی ترکدن
عبارتدر یا استراحت ایچون یا طعام هضم ایتمك
ایچون حرارت غریزیه باطنه توجّه ایلك سبیله
روح نفسانی دخی اول حرکته تابع اولور امّا
اویانقلق روح نفسانینك الات حس ظاهری
استعمالندن

استعمالندن عبارتدر پس اویقو سکوته مشابهدر
زیرا انده راحت واردر وغذاء هضم ایتمکه
معیندر امّا اویانقلق حرکته مشابهدر زیرا
حواسك حرکتی انا بعدر وهم اویانقلق
بدنی تخفیف ایلر امّا نوم قوای طبیعتی قوی
ایلر حرارت غریزهیی باطنده حبس ایلدوکندن
اوتری وقوای نفسانی حوش ایلر وروح نفسا نینك
بو الروحی ترتیب ایلدکندن اوتری وارواحك تحللنی
منع ایلر وهضمه معیندر وحرکات شیدندن حاصل
اولان ضعفی کیدرر امّا معتدل اویقو اخلاطه
متصرف اولسه بدنی ترطیب ایلر وقزدرر
وحرارت غریزهیه قوت ویریر ونوملك افضلی
اولدرکه مقداری معتدل اولسه وطعامه
معدهده براز اولاشدقدنصکره وقودلیسی
کسلدکدنصکره یاتوب اویویه امّا معده طلو
ایکن اویونلیه بچه وجهله ضرری واردر اولا
دوشکده استراحت اوزره اویویه مزور دماغی
بخار ایله طولر وهضمی افساد ایلر ونزله یی
تحریك ایلر ودرد لودرلو مرضلری ایراث ایلر
ونزله لری وکوندوز اویوسی مضردر امراض

رطوبته ایرات ایلر ونزله لری تحریك ایلر
وهضمی ونوك افساد ایلر وطلاق مرضلری
ایرات ایلر وورملر ظهورینه سببدر وبونك
افضلی وراحتی اولدر که اول اصباغ یاتنه یاته
بعده صول یاتنه یاته وفوق اوستنه یاتمق
هضمه معیندر اما ارقه اوستنه یاتمق بو
مرضلره سبب اولور سکته کبی وسیل کبی
واجاع مفاصل وسکرلر اغریسی وارقه اغریسی
ونزله وقولنج کبی امراضنه سببدر زیرا فضول
معتاد اولان مجراسنده میل ایلر وبونلر کبی
مرضلرك حدوثنه سبب اولور لکن جماعه
قوت ویریر فکری کوزل ایلر خلق بیننده ممدوح
ومشروع اولان ارقه اوستنه یاتمقدر بوندن
مراد اکر نومه مستغرق اولمز ایسه زیرا اول
اسلوبده اوزده آدم کوزل فکر ایدر وقوت متفکره
قوی اولور سببی محلنده بیان اولنمشدر اما اول
بنات اوزده اویق مضردر امراض مذکوره معده سنه
سببدر مثلا هوا اسیجقلری کبی ومعده سنده
غدا چوقلغی کبی معلومدر که آنلر بدنی مخلیدر
واستفراغه محتاجدر اما سهر یعنی اویانقلق

شهوتی زیاد

٢٢

شهوتی زیاده ایدر واچقدر ماده سنده متحلل اولمق
سببیله اما اویور ایله اویانقلق بیننده یاتمق
جمله دن یرامزدر نوم حالنده غالب بودرکه حرارة
باطنه توجه ایدر پس خارج بدنده برد ظاهر اولور
بوندن اوتری ایوینه لحسنه او ترتیبه محتاجدر

فصل استفراغ واحتباسی

بیانندهدر بو ایکیسی حیاتده اولانلره ضروردر پس
بو ایکنسنده معتدل اولان لایق اولدیغی مرتبه فضلاتی
طشره چیقوردو بدنه صالح اولان خلطه محتبس اولور
فالمقدر حافظ اولور فالمقدر حافظ اولور نافع
اولان بودر که اما استفراغ افراطله اولورسه
قوت وشهوت ساقط اولور خفقان وحمای
وقته ایجاب ایلر وبدنی قزدورور صوغیدر الا
مکر استفراغ اولان شیئ بارد یابس اوله سوداء
کبی بو تقدیرجه بدنی قزدورور وترطیب ایلر بلعرض
فجان استفراغ افراطله کتسه عروقه یبوست عارض
اولدغندن سده ظاهر اولور یعنی سکر بوزلمك
یعنی دماغ قورلق عارض اولور اما افراطله احتباسکه
ماده سنك توقیر بدر طبیعتك آندن استقاسیله
بو نوعه احتباس سده لر وعفونت وفتور وکسل ایراث
ایلر وشهوتی ساقط ایدر وبدنی ثقیل وخوشنك

العبد وزعفران ... الحدید ... ناخذ من زاج القبرصی ... درهم ورغ شوره ... درهم اولا ناخذ الزاج ... فی بوره ... المذکور ... فوق السنور ... ناخذه ذالك ... اولا فاول ... الزاج ... الشوره ... مع ... فهوه حار ... فانه یجتمعان ... یجعلهم ... جزوی واحد ثم

ایدر و تفسخ رطبه سبب اولور و حرارت غریزه‌نك
بدنده صقلیوب تادیه دوغه سنه و طرلرجاتمغه
اولور و دخی ورم و بثور ابرازت ایلر پس بویله اولیجق
طبیعتی کوده‌لر اکر محتبس ایسه تلیین ایلیه لر حتی
قولنج حادث اولیه و معلوم اولا که اکر طبیعت فضلاء
دفع و اجراء ایلمك استیوب پس بلمك همان اخراج
ایلمك کرك خصوصا طعام یمکه شروع ایتمزدن
مقدم و ریاضته شروعدن اول و نومدن و حمامدن
اول و طبیعتی تلیین ایده‌جك اشیانك ایوسی
یاغلو شوربا الردد و اوسفناخ و اصیور تخمی انخیر
ایله استعمال ایلمکدر خصوصا قوجه ادملره و شراب
بسفایج ساده و یا مدبر بیرلره مناسبدر و تمور
هندی و ادیلك و مکرد بنفشه ایله و یا خود گل
مکرد ایله تازه یکتلره و مزاجی حار اولانلره مناسبدر
سکری کلبشکر جمله‌یه نافعدر و نباتله مصطکی
صفوفی طبیعتی تلیین و معده‌یه قوت و یرمده
و یللری تحلیل ایتمده بی‌نظیردر زیرا طبیعتی دقتله
تلیین ایدر خصوصا بورکنده وردی اولنلره غایت
مناسبدر و تازه یاغی ایلجق صو ایله یقیوب فاتح
و ایکولای و کوبکنی اوغوق یورکه لنت و یرر و تجان
معصوملرك

معصوملرك طبیعتی قبض اولسیدی فارده بجا
سندن شاف یا یوب و طتلو بادم یاغنه بولایوب
اشاغه‌دن استعمال ایدوده‌لر و یا خود عسلی
و یا سکری عقد ایدوب فاده بجا ستیله و یا خود
کوده سوکن کوکیله شاف یا یوب وجه مزبور اوزره
استعمال ایدوده‌لر و یا خود ازاجق عسل یدوده‌لر
و قادنتی ساده یاغ ایله یا شیرروغن ایله بغلیه‌لر
یا کوبکنه صفر اودی سوره‌لر یا خود بخور مریم سوده‌لر
انشاءالله کفایت ایدر حکیم بقراط حکیم ایدر شو
کمسنه‌لر یکیت ایکن طبیعتی لینت اوزده اوله پیر
اولدغی زمان طبیعتی قبض اوزره اولور و شول کمسنه که
یکیت ایکن طبیعتی قبض اوزره اولورسه پیر اولدغی
زمان طبیعتی لینت اوزره اولور معلوم اوله که بر کمسنه
طبیعتی افراطله لین اوزده اولسه اکر تازه یکیت
ایسه یا مزاجی حار کمسنه ایسه طبیعتی ایوا ایله
یا قورق ایله یا سماق ایله طوته‌لر اکر مزاجی
بارد کمسنه ایسه برنج هریسه سین سماق ایله
یدوده‌لر یا اسکی کلبشکر یدوده‌لر و ایوا مربه‌سی
یدوده‌لر و یا خود ایوه ده اذه‌جق مصطکی و یا خود
عود و دارچین ایله شروب یدوده‌لر طعامنده دهنی

آز استعمال ایده لر [illegible] جماع ایله حمام مستفرغ اندرر
اول معنادن اوتری بو بحث بیان ایلمك لازم
کلدیکی تزدقی هر برینی [illegible] بر بر فصلده بیان
ایده لم فصل [illegible] ایلمك افضلی کیجه نك
نصف آخرنده اولنور [illegible] هضم اولمش و بدنك
دخی حرارت و برودت [illegible] رطوبت و یبوست جهتلرندن
معتدل اوله زیاده طوق ایکن و زیاده آج ایکن
اولمیه زیرا بدن حرارتده ایکن جماع ایلمك حمایه
سببدر اکر بدن باردا ایکن جماع ایلسه رعشه
احداث ایدر و طوق ایکن جماع ایلمك امراض
سدهیی و حمای عفنیه و وجع مفاصل و نقرس
و دوال و اورام خبیثه حدوثنه سببدر و زیاده
آج ایکن جماع ایلمك کوزه ضعف ویرر و بدنی ضعیف
ایدر و خفقان کتیرر و صاریلق و سبل و حمای دق
ایراث ایدر اکر حرارت و یا خود برودت وار ایسه
تجربه اولنمشدر اولورو تازه بالق یدکلری نقدره
جماع ایلمیه لر زیرا فالج مرضی حدوثندن قورقولور
و اکثیلرید کدنصکره جماع ایلمیه لر سکرلره ضعف
ویریر و رعشه ایراث ایلر معلوم اولا که جماعدن
صکره صووی ایچمك غایت مضردر احترازو اجبدر

وجماعدن

وجماعدن صکره و جماعدن اول فصد و اسهالدن
احتراز کرکدر زیرا بدنه ضعف ویرر و ارقلدیر و یرامز
مرضلر احداث ایدر و انزال منی وقتنده منی
حبس ایتمك ضرردر [illegible] و کرده و مثانه ده و مجاری
منیده یاده لر حدو[illegible] در و مزاجی فساد ایدر
لایق اولان اولدرکه [illegible] یابس اولانلره جماعدن
احتراز ایده لر و کذلك طرلری ضعف اولنلره و کوکس
آغریسنه و قولنج و کوز آغریسنه مبتلا اولانلره و حرقت
بول و عسر بول مبتلا اولانلره او جاع مفاصله و فتق
توکرانلره و محموم اولانلره جماعدن احتراز و اجتناب
ایده لر و نشول لمسنه که احتراز ایده که بعد الجماع
ارقه سندن صوقلق حس ایلیه و جماع حالنده
یا بعده اعضا سنده رایحه کریهه حس ایلیه کمسنه
دخی احتراز ایلیه زیرا آنك بدننده یرامز خلطلر
واردر اول خلطلری تنقیه ایتمك لازمدر و لایق
اولان اولدرکه جماع استراف ایلمیه لر زیرا قوت و شهوتی
اسقاط ایلر و سکرلره و کوزه زیاده ضعف ایراث
ایدر و رعشه و تشنج حدوثنه سببدر و قلبه
ضعف ویروب خفقان احداث ایلر و روح حیوانیه نك
جوهرنی ناقص ایدر و دق مرضنه مستعد ایدر و سهر

ایجاب ایلر و تکلفی ایله جماع ایتمیه لر بو مرضلره
اکثر ایراث ایلر و لایق اولان بودر که قوجه قریلره
جماع ایتمیه لر و بلکه کوجکلره و حایضه خاتونه و
نفسایه و چوقدن برو کورمه مش قیز اوغلانه و کبه
اولمش خاتونه جماع ایلمک بالخاصیه مضعفدر
جالنوس حکیم دیر که شول کمسنه که حفظ صحت
مراد ایدر الکی یاشنی تجاوز ایلمش خاتونک
جماعندن حذر ایلسون زیرا سم قاتلدر اسطو حکیم
ایدر بر کمسنه کندندن کوجکله جماع ایلسه نشاطی
ارتورر اما کندو یاشنده اولور ایسه جماع ایلسه
کندویه خسارة مبین واردر اکر کندودن یاشلو
ایله جماع ایلسه اول کمسنه کندو اوزن موت طلب
ایتمش اولور معلوم اوله که کوزل کشی یه جماع
ایلمک نفسه فرح و نشاط ویرر لذت سببیله
و مطلوبنه ظفر بولدغندن اوتری و قلب و دماغ
جانبندن بخارلری دفع ایلر و لایق اولان بودر که
جماع ایتمک استین کمسنه اول محبوبی ایله ملاعبه
ایلیه حتی ایکی جانبندن تقاضا ایلیه بعده
جماع ایلیه و بو حینده جماع خاتونک حامل اولمسنه
سببدر

حجامتک نفعنی بیان ایدر

حجامتک خیرلوسی شول حمامدر که بابوسی اسکی
اوله و ایچی واسع اوله و حرارتی معتدل اوله
اولکه بیتی مبرد و مرطب اوله و ایکنجی بیتی
مسخن مرطبدر و اوچنجی بیتی مسخن و مجففدر
و لایق اولان بودر که اسی حلوتنه تدریجله کیرمکه
دفعتله کیرلمه و چیقدوغی وقت تدریجله چیقه
دفعتاً چیقمیه و حمامده چوق اکلنمیه لر زیرا غشیان
ایراث ایلر و خفقان کتورر اخلاطی تحریک ایدر کندن
اوتری و اسی هوا استنطاق ایتدکندن اوتری
روحلری دخی فرددر و لازمدر که فصد و اسهالدن
صکره حمامه کیرمیه لر و مسهل دوا ایچلدکدنصکره
دخی استحمام معقول دکلدر و شول کمسنه حمامدن
احتراز ایده که ورم باطنی اوله و یا ورم ظاهری
اوله و یا بر عضونده التوانی اوله یاخود عضو
رئیسه یقین اوله و ماده سی براز اوله اکر
بویله اولمز ایسه حمام نه کوزل علاجدر ماده‌ی
بشورمه ده و تلیین تحلیلده بوندن اوتری حمامه
کیرلمکله امر ایده لر و چبانلرده و جراحتلرده حمامه
کیرمک شول کمسنه ایچوندر که انکله تفریق
اتصال اوله یاخود حمای عفونتی اوله که ماده‌سی

نضج بولش اولمدیغی وقت اولکه حمام فضولی
تحلیل ایلر وجلدی [illegible]ك ایلر و یورغنلغی کیدەرر
واسهالی تقبیض ایلر و ریح تحلیل ایلر و اویوزی
وکیجکی دفع ایدر [illegible] صوجیلری و حبابلری ازاله
ایدر واخلاط لطیفه حدتنی تسکین ایلر و وجعلری
ساکن ایلر ایدر وحمای یومیه یی ازاله ایدر وحمی
دقی کیدەرر و اسکی اسمه لری کیدەرر و سحجی
دخی ازاله ایدر و بدنی ترطیب ایدر اکر حمامك
هواسندن زیاده ایلر لرایسه وحمامه دخی داخل
اولمزدن اول بر مقدار حرکت ایلمك لازمدر
لا بأس در و یاز کونلرنده تازه ومحرور المزاج
اولنلر حمامده وحمامدن چقدقدنصکره کلاب
استعمال ایده لر و نیلوفر و بنفشه و صندل
قوقه لر و حمامدن چقان آدمه لازمدر که زیاده
برودتده خصوصا ایام شتاده وحمامده یمکدن
وایچکدن احتراز ایده لر و معلوم اولکه طعامدن
صکره حمامه کیرمك بدنی سمردر و سده
خوفندن قورتلورلر لکن سده ایراث ایدر اما
حمامدن چقدقدنصکره اعتدال اوزره طعام
یملك بدنی سمردر و سده خوفندن امین ایلر
وحمامه

وحمامه کیرملك اوقاتنك اولویسی طعام هضم
اولدقدنصکره در زیرا آج ایکن حمامه کیرملك رعشه
وخفقان ایراث ایلر وقوت حافظه اولوب تیز قو جادر
وسده ایراث ایدر و وجع مفاصل و حرارت ثقلت
ایراث ایلر اما اعتدالی اوزره کیرملك نفسه نشاط
ویریر و قوای تحریك ایلر و یورغنلق دفع ایلر و
عفونتی کیدەرر ولایق اولان بودرکه حمامدنصکره
صوسیزلغه صبر ایده لر ممکن اولدیغی قدر وکیرتیلی
ایلجه لرده یابقنمق فضولی تحلیل ایلر فالیجه و رعشه
نافعدر وایوزی وکیجکی ازاله ایدر و عرق النساء
واوجه آغریلرینه نافعدر لکن معتدل بدنلك
مزاجنی تغییر ایلر وعفونتنه استعداد ویریر
ونزله پیدا ایدر وایلیجه حمامنده چوق اکلنمك
استسقایه سببدر اکثر یا صادلق دخی پیدا اولور
بارد صویه کیرملك اعضایه قوت ویریر ونشاط
دخی ایراث ایدر و قواره ویریر حرارت غریزیه یه
داخل بدنه جمع اولدیغندن اوتری وشهوتی
زیاده ایلر وهضمی کوزل ایلر ولونی کوچلك ایلر
وصوق صویه کیرملك زمانی یاز کونلرنده اوله

وقتنده كيره لر دكيلن آدم تازه يكيت اوله مزاجى
حار اوله وقتى مفتدل اوله سنى اكنه وارقلقده
اما اربق اولدن كمكى وصحده سنى ضعيف اولنلر
دنزله لى اولنلر دخى اصحابالى باخور امتلاسى اولان
كسنه لر احترز ايدوب صوق صويه كيرميه لر
بعضلر ديدلركه تازه بالق يدكه نصكره بركسنه
صوق صويه كيرسه فالج مرضنه مبتلا اولور
ومعلوم اولاكه حفظ صحتنده وازاله مرضنده
قصد ايتمك ومسهل ايچمك ذكرى عظيم اولديغون
بو ايكيسنك تدبيرن ذكر ايتمك لازم اولدى

طوقوزنجى باب فصل قصد ايتمك تدبيرنده

طوقوزنجى باب فصل قصد ايتمك تدبيرن بلدرر
معلوم اولكه قصد استفراغ كليدر يعنى
بو قصد ايله طمرلرده اولان صفرا وسوداء و
بلغم قان ايله چقار معلوم اولكه بدنك قواسى
قان ايله در بو قان حرارت غريزيه نسبت
فندبلك ايچنده روغن كبدر و قوت حيوانيه نك
بقاسى وحفظى قان ايله در و قان بدنه رونق
وحسن ويرير اكر مقدارده وكيفده معتدل اولو

ايسه

موئت خفيف اولمق ايچون زيرا بقدرجه طبيعت
كما ينبغى امتلاوى تشويكه حركتنه كلور زيرا ماده
تقيلده طبيعت ابانت واوور بر خوشنه ايتلريز
برابسه طبيعته معاونتا يا بوه كرشيخ ابوعلى
سينا ايدركه [illegible] كرده فصده اقتباع بوغيكن
قصد اولنور زيرا قصد عاده نشيك اوذرينه
طبيعته قوت ويرر ماده ثقيل سبيله اما قانلك
اولان اسيته ده البته قصد ايلمك لازمدر و
ابتداده بو فقيردير زكه اكر قان ايله صفراء اولجق
اولوريسه و بدنك جميع عروقنه منتشر ايسه
قصد ايله چقان نبت طبيعى اوزرينه اولور و
قانله چقدقدن صكره صفراء حركتدن قورقلمز اكر
جميع طمرلرده داغلمش اولمز ايسه مثلا جكر طمرنده
واطرافنده ماساريقاده محصود اولدوغى كبى بونى
تقديرجه قصد ايله چقمز اكر چقرسه ده اخر
قصدده چقارقجن قصد ايله قان چقسه دم
صفراوى محلل ايله نشتر وبدنك اكثر طمرلرينه
منتشر اولور و بو جنس قصددن صفراوى سته لر
پيداء اولور وكاهجه طبيعت خارج بدن دفعنه
تقيد ايدوب قصددن صكره بكملك وار بو زماننده
اولور بوندن اوترى متقدمون حكما الر قصددن

منع ایلدلر لکن [illegible] اوله زن لکن اوّل منوطلی
دکلدر [illegible] کبی [illegible] برینی واقع
اولور [illegible] قصد ایلیه
حتی اول مرض [illegible] اوله [illegible] چوق تجربه
ایلدك [illegible] اولان سنه
لرده فصد [illegible] اولیق کرکدر زیرا
حمّانك شدّتی زیاده [illegible] که نبض عظیم وقادور
غلظة وحمرته میل ایلیه امّا قچان بول رقیق اوله
نادی اوله صافنه سن دیدلر بز دیزکه کاواقع
اولور که نبض صغیر اولور وماده ثقیل اولور
وقوت صقلدوغندن اوتری بر تقدیرجه فصد
جائز اولور کذالك بول رقیق اولورسده لر
اولدغندن اوتری بس فصد نافع اولورسده لری
فتح ایتمك ایچون بس طبیبه لایق اولان بودرکه
بونلرك جمیعسن دلیل اخرایلیه تأمّل ایلیه حتی
غلط دوشمیه زیرا بو مثللرده تلف نفس وار
بس زیاده تأمّل واحتراز لازمدر وچوق قبض
صغیر مختلف کوردك فصد ایتدکدنصکره واول
قبضك صغیری واختلافی کندی معتدل اولدی
وبو دخی معلوم اولکه نبض عظیم وممتلی اولور
ریح حار وبخار سببیله بس لایق اولان بودرکه
آخر

نقله

ایسه اما بحسب الکیف اعتدالی مقادیسه ضدیله
تدبیر اولنور یعنی اکر خروجی متین اولوب حرارته میل
ایدیسه غذالرین دده الرکی مبردات ایله تدبیر
اولنه وصوق هوالی یرلرده اوتوره اکر اعتدالدن
خروج ایدوب بر درتنه حمل اسنلیسه رطب غدالر
ایله تدبیر اولنه [illegible] الکم اعتدالدن نقصان
اوزرنه اولورسه قان [illegible] غدالر ایله تدبیر
اولنه نیم برشت یمرطه کبی واتلی شوربه کبی اطعمه
تناول ایده لرحتی حرارت غریزه سونمیه نته کیم
یاغ فالمدقده قندیلده فتیل صونرکبی اکر قان بحسب
الکم اعتدالدن زیاده اولوریسه قانی ازلتمغه
سعی ایده لرحتی حرارت غریزیك بوغمیه سن اکر وقت
مساعده ایدر یسه یاب یاب غدانی تقلیل ایدن
تاکه نقصان کله اکر وقت مساعده ایلمزیسه همان
فصد ایتمکله یا حجامت ایتمکله یا بورننی قانلتمغله
یا سلوك یا پشدد مغله قانی کسللدره لر ومعلوم
اولاکه قان زیاده لغندن مراد حقیقتده ظرفلرفان
ایله طولمقدرکا هجه قان زیاده لغندن حقیقتده
امتلا عروق مراد اولنمز بلکه قوته نسبت ایله امتلا
عروق دینور مثلا قانك بحسب الکیف فاسد اولمسی

كبی بس قان آلمق كاه امتلا حقيقتدن اوتری
اولور وكاه [illegible] نسبة امتلادن اولور وكاه اولوركه
ايكيسندن اوتری اولور و حكما بونكچون فصد ايله
چقان قان اخلاطك بربروه نسبتی بيلنمز بوفقيرده
ديركه حكما نسبتی ترتيب ايله تقدير وتحقيق ايدوب
مساويدر ديو حكم ايلمز اصلی اكر قچان طمرلرده
قان ايله ممزوج ويا صفرا ويا سوق بلغم اولسه اول
بلغمدن قان ايله برشئ چقمز كذلك طمرلرده غليظ
سوداء اولسه كه قانك دبنه چوكمش اولسه
اول سودادن برشئ چقمز الا دقيق اولنلر چقرو
طمرلر اول اخلاط غليظدن پاك اولمز بوندن اوتری
شيخ ابوعلی سينا نضج اولمدقجه قان آلمغی منع
بويورمش منع ايلمسی خسته ايچون خوف هلاك
اولمز ايسه لر اول خسته لقدن برامز آخر خسته لغه
مبدل اولمه سی خوفی بوغيسه فی الواقع كلام
شيخك صوابندن بعيددكلدر اكر فصددن
مراد بالكليه ماده چقاروب علتی دفع ايلمك
اولا اما مراد تنقيص وتخفيف ماده لر اولسه مريض
براز راحت اوله آزجق قان آلمقده بأس يوقدر
اكر بر قاچ دفعه ده اولورسه طبيعت اوزرينه

مؤنث

وناسك بعضيسی محتمل ايسه بو دخی قان
چقرمغه متحمل اولمز هركسی تحمله توحمالری غليلدن
معلوم اولور اولا قانك جوری ايله وضعيفی ايله چقد
غندن معلوم اولور وثانيا قانك [illegible] وثالثا
نبضندن معلوم اولور يعنی طبيب حاذق اولان واجبدر
اوزرنه بواوج علامتی بلمك [illegible] اكر قانك
خروجی ضعيف اولورسه قانك لونی متغير اولورسه
ضعفه منتقل قانی حفظ ايلمك واجب اولور اكر
اثنای فصده استمك ياكرنمك ويا ايچمق يوق عارض
اولور ويا خود غشيان طاری اولورسه قانی حبس
ايلمك لازمدر وفصد نصكره نفسی تسكين ايدجی
شيلر ايله شربتلر ايچمك لازمدر وفصد نصكره
ليمون شرابی كبی ولفان نارينك شرابی وقودق شرابی
كبی اما سكنجبين ايچمه لر حذر ايليه لر زيرا غشيان
ايجاب ايدر فصد مراد ايدن كشينك معده سنك
حرارتی زياده ايسه وصفراوی ايسه فصد ايتمزدن
اول اكثی شربتلردن بر ايكی لقمه مقداری لطيف
ايتمك اصلدور يمك كرك بعده فصد ايتمك كرك
وشول كسنه كه فصد نصكره كندويه بايلمق عارض اوله
فصددن مقدم رمانی شرابی ايچه يا اكشی الما
شرابی يا ايوه شرابی يا قودق شرابی ايچه لر اكر مزاجلری

آخر دليل ايله استدلال اولنور [illegible] سائر
استفراغات اورونه [illegible] اولدوكه [illegible] فصد
ايلسن فايده [illegible] وقوتي [illegible] زوقوة
خروجني وتحمل مقداري [illegible] واشتد [illegible] زمان
حبس ايده [illegible] ايلمك [illegible] مخالفدر
بن ديردمكه آز [illegible] اولور [illegible] دنصكره اسهال
وقي ايتمك دخي [illegible] اولور صفرا حركت ايندكده
اوتري كه بعض مواقعده كه محتبس ايدي فصداني
تحريك ايدجك طبيعتده انلر فعيله مقيد اولور
يا اسهال ايلر وياخود قي ايلر بوندن اوتري ديدلركه
فصد اخلاطي تحريك ايلر ساكن اولنجه يه دك
بن ديردمكه آز فصد ايلمك خصوصا اسليمدن
يا باسليقدن سبب اولور طبيعتك احتباسني دفع
ايلمكه يوردي حرارتني تعديل ايلدوكندن اوتري بس
كبد رطوباتك تقيلني جذب ايلمسي آز اولور طبيعت
ملايم اولور وقچان سنه لرده فصد ايلمك واجب اولسه
تعجيل اولنه انقعدر ضعف عارض اولمزدن اقل
اكر قوت وسنّي مساعده ايدرسه فصد جائزدر
اكر قرق كوندن صكره اولور واجبدركه فصد ايليه لر
مزاجي بارد اولانلردن وزياده باردولايتلرده وزياده
آريق آدملردن وزياده سمز آدملردن وبياض كوسك

حرارت اوزرنه ايسه اما اكرمزاجلري برودت اوزره
ايسه ابو انشراب آنجه فرنقل ايله عود شراب ودارچين
شراب وعنبر شراب آنجاك كركت وارقسي اوزرنه يا
توب قان الموق كركتدر اما قصددن اول تحقيق دبا
بلمق شغ ايلدوكه ان البدان كثيرة غليظه طعاملردن
احتراز ايليه مصوصا طور لولردن ايوتي وبهقي
وغيره ظهورينه سبب در وقصددن اول طبيعتي ملايم
ايتمك واجبدر حقنه تنقيه كبي ويا اريك صويله يا
بنفشه شربتي ويا نيلوفر شربتي ايچه لر اكر صفرا
ويادوي واكر سوداوي مار الجبنن ايله لسان ثور
شربتي ايچه لر وبلغمي اولان شرابو زوفا ايله ايچه
ايچه بدنده اخلاطي غالب اولان كمسنه دن فصد
ايلرلر ايسه اول فصد اخلاطك حركتنه واعضا
جريان ايتمسنه سبب اولور بو تقديرجه اول كمسه
دخي بر ايكي كره دخي فصده محتاج اولور حتي بدننه
خفت كله لكن بو فصد بيرلك زماننده براز مرضا
سببدر سكته كبي وفالج كبي وضعف هضم كبي
معلوم اولكه الدن النان قان الجق طمرلر اليد
اولكسي قيفا الدر شولدمار ددكه قولده ديرسكا
ايچري جانبنده اولان بوكلده او اون طمرلردر اوسه
اولوندر اكا باش طمري ديرلر او طمردن قان المق دماغ
ضلرينه

اولان كسنوليدن ونحاردن او لون قانى آز اولانلر
ممكن اوله جق قدر الحق كوكت وجوف دامان خسه اولنس
بوندن تكن اليه لر بكرله دحك فسادى قصد اقتضا
ايليه بو تقديرجه وقوعده رعايت ايده كر وقوت ديرن
ايوغدلر ايده وبعض بحوبلر امله وشربتلر ايليه لركه
حرارت غريزه قوت ويره وطامله اولان خاتونلر قان
الميه لر بكر عظيم يقتضى اوله وحيض كورن عورتلر
دخى قان الميه لر لايق دكلدر وجع شديده ايليم
سنلم وفصد بعاليكن قان الميه لر بلكه وجعك سكين
ايليه لر بعده فصد ايده لر وجماعدن صكره وسهل الحيدلر
نصكره وحركت شديده دن صكره اوّل دخى قان الميه لر
لايق دكلدر مادامكه براز زمان كيجه كيجه اقلى برون
بر كيجه در وقان الدرمق استيان ادمه قان الدرمزدن
اوّل وصكره صقنمق كرك حركات نفسانيه دن غضب
كبى وحزن كبى وستمه كبى بوستى يقين كلمجلك
قصد ايتمكلكن صقنه لر طعامدن ممتلى ايكن وطبيعت
قبض اوزره ايكن قان الميه لر وادن ايكى ياشنى كيجن
معصوملردن والتمش ياشنى كيجش كسنه دن قان
الميه لر فقير ديرمكه بو ديدكلرى قصد اختياريده در
اما ضروره فصد جائزدر كه اكر بر بللق دخى اولورسه
واكر سكسان ياشنده اولورسه معلوم اولاكه ناسك بعضى
اكرستمه لو اولورسه متحمل اولورلر اليوزدرهم قان چقرمقه

وناسلت

ولا يفترق ابداً ولا يغرّنك الشيطان فتلتفت عن الحق
وتزول قدمك عن طريق الاقوم فارجوان يوفقك
الله تعالى بمنه وكرمه ولكن ان تركت نفسك في هذه
الموضع اشفقت عليك ان تصنف من جملة ما القيت
عليك واشرفت اليك وتنجح فهمك وتصعب عليك
خاصته تركيب الاركان الثلثة وتدبير الحق ومقادير
اوزان خلطها واختلاف نيرانها وادخال المياه الملائمة
لها عليها المتحمه بينها الجامعة لها والمياه الصابغة
الحلال وبعد تمام الاكسير كيف يكون طرحه وعلى اي
جسد ينبغي ان تلقيه وعلى كم من وزن في الاوزان و
باي القاه فان خليتك هذه المقام ولم اوضح لك
هذا مكنت في البئر الاقعر وغرقت في لج البحر ودرست
مواده الموت ولكن يا ابني كل من تقدمنا من الحكماء
العارفين باسرار الحكمة لم يزيدوا على ما ذكرة للشئ
كلمة واحده ولم تفصحوا اكثر من ذا للحب لا حبيب ولا
لقريب ولا النسيب ولا الولد وانا استغفر الله من
اضاعت السر المكتوم الذي لم يتجاسر احد من الفلاسفه
ان يتلفظ بكلمة واحده منه فكيف ذكره كله وشروحها
بجميع اسراره ودقايقه ومخفياته ومقادير نيرانه يا ابني
قد اورثتك ملكا لا ينفنى فاستغنى بالله على اوره

عبد عبط
ونار للنه
دنا حراده حتى
مثل مار الزاق
وردد
وزرد

وتوكل عليه واسلك طريق اباآئك الطاهرين وتخلق
باخلاقهم والزم اثارهم واكثر الصلوة عليهم وتوسل
واكثر يا بنيّ الاستغفار لكي ليتم بذلك الامر وينجح
سعيك فكن لينًا رفيقًا رحيمًا وكريمًا بالمساكين
والضعفاء معينًا فاوّل ما افيدك في هذا العلم
الشريف تدبير الجسد الذي هو اساس العمل
وتكليسه وتطهيره فينبغي ان تاخذ جسد يكون من
الاجساد السبعة الذائبة فهو افضل من جميع الاجساد
يحتاج الى تطهيران فيهما ادناس واوساخ يمكن تميزها
وتطهيرها الا الذهب وبعد ذلك تكليسه الى
فيكون منها الجسد الذي لا يحتاج اليه سوى تكليس
وتهبيه فقط حتى يشرب الرطوبات ويصل المياه
المحرقة والارواح الى قعره ويخالط الروح بالنفس
صفة تكليس الجسد وروح ان تاخذ من الذهب
الاحمر عشرين درهمًا ان شئت برادة وان شئت اوراقًا
خفافًا فتلغمها بستين درهمًا من الزيبق الحق ووجه
الالغام ان تسحقهما في هاون الحجر او على صلاية
وتجعلهما في قدح مطين على نار جمر لينة حتى يحمى
حميًا يسيرًا ثم القيهما على اجانة فخارة غير مدهونة
جديد فيه ماء بارد وتسحقهما باسفنج خزف خشن
الوجه

الوجه ثم صف الماء عنه الذي في الاجانة واسحق
الزيبق مع الذهب بالاسفنج الخزف في تلك الاجانة
سحقًا شديدًا بليغًا يومًا كاملًا ولا تفتر حتى تراه
بين اصبعك اذا لمسته كالملح لينًا ولا ترى الذهب
محسة ويخلل كله بالزيبق ويلغمه فاعزل فهذا هو الالغام
الحق ثم قطر الزاج بالقرعة والانبيق بنار شديد الى الوسط
وخذ ما يحصل لك من قاطره فانه يقطر لك منه
ماء ابيض صافيا يضرب لون الخضرة وصب من هذا
الماء على الملغمة مثل وزنها في قدح مطين على نار سركين
قد احترقت ولا تتركه ينطفي ويكون القدح مكشوفًا
وانت تنظر اليه حتى ينشف الماء ويشرب ويكاد يكف
فانزله واسحقه على صلاية والق عليه وزن عشره
نوشادر واسحق الجميع واجعله بين قدحين من زجاج
مطين وشد وصلهما باحكم ما تقدر عليه وانصبهما
على المستوقد متهدم يكون حتيهما بالتنور يكون
اسفله في وسع اربع اشبار او ثلثة اشبار وراسها
في سعة شبر بحيث يقعد عليه القدحين بهندام
تتردد نفسها الى داخل المستوقد والقدح الاعلا
يكون ظاهرًا الى خارج المستوقد ويكون في اسفل
المستوقد ثقب يخرج الدخان ودخول الهوى وتركه
حتى يجف واوقد عليه برفق من صلوة الصبح الى بعد

الظهر وهو سبع ساعات ثم اتركه حتى يبرد بقية
يومه وليلة ثم افتح فانك تجد الزيبق والنوشادر
قد صعدا ابيض مثل صفوة فاجمعه برفق وخذ الذ
هب من القدح الاسفل فاسحقه ثم اصعد منه
سحقا جيدا فانك الذهب متربا يتفرك
باليد كان الرمل المكي الاحمر و ذر عليه في كل مرة
على كل عشرة منه وزن درهم عقابا و وزن دانق
شنا يمانيا و ند الجميع بقليل من ماء النزاج المقطر
يكون ماء النزاج وزن عشر المتاع لا تنعا و ذلك
واسحق الجميع ساعة كاملة ورده الى قدحلين وشد
الوصل و صعده مثل الاول و تزايل تكرر هذا
الفعل و الزيادة عليه في كل مرة وزن دانق و
نحو لكان ارفع له واشد لجسمه في كل مرة من العقاب
والشب كما ذكرنا اول وان شئت فلا تفعل بل تحفظ
الاباب كاصف في تكليسه واستعمل الزيادة من الزنجفر
تكليس ابوابه الكبار في عشرة وانقا واحدا وعا
ينه دانقين لابواب المرتفعة الكبيرة واما ماء
المقطر ذر منه في كل مرة بوزن عشر المتاع وتكرر
عليه التصعيد خمس مرات وان بلغت به سبعة
مرات ولم يتضر كان غاية عمل وغاية تدبيره و
ارفع واحكم فاذا بلغت به الى هذه الدرجة فانك
تجد الذهب قد صار يكون الزعفران متربا خفيفا
يطير في باد فيه كالغبار وتجد النوشادر والزيبق

قد صعدا

با زنده را مانند حب کند بقدر نخود و دو دانه صبح و دو دانه شام بخورد
پنج شش روز زخم او خوب شود حبه ها [illegible] مرتبه با [illegible]
و [illegible] را همه گرفته باشد [illegible] دو دانه کله گوسفند خام باشد [illegible]
و [illegible] سرخ [illegible] سحق کرده [illegible] بر [illegible]
به اعضای [illegible] [illegible] [illegible] باشد
آب [illegible] فراقرت [illegible] روز [illegible]
که در سر [illegible] باشد [illegible] زخم را خشک کند قدری [illegible]
در آب [illegible] قدری [illegible] داغ [illegible] کند [illegible]
بگذار [illegible] خشک شود بعد بکوب از [illegible] زخم
بباشد [illegible] [illegible] سفید [illegible] بکوب [illegible] زخم
بباشد خشک شود [illegible] [illegible] چشم او درد کند [illegible]
[illegible] بکوبد [illegible] کند در چشم کند معجون [illegible]
[illegible]
[illegible]

دیادیرزله و هر بادی که بر چشم باشد که بیار دارد بکند ۳
چند روز ناشتا مثقال از این معجون بخورد درد چشم او خوب شود

فلفل سفید — ۲ | فلفل سیاه — ۱ | بذر ابخ — ۱۰ | ماش سفید — ۶ | مصطکی — ۳

زنجبیل — ۶ | زعفران — ۲ | فرفیون — ۱ | اودا — ۴ | سنبل صنف — ۱

قسط — ۳ | هل — ۴
همه اینها را در کوبیده هم در آن هم
عمل معجون کند روزی نیم مثقال بخورد حب سینه از این
که دایم سرفه می‌کند

زنجبیل — ۳ | رب سوس — ۲ | صمغ عربی — ۲ | بهدانه — ۲

این چند را ها را با هم حلاجه کرده حب زند بقدر نخودی اگر آدم
بزرگ باشد پنج دانه بخورد اگر کوچک باشد ۳ دانه و اگر بشر خواره باشد
یک دانه سه روز بخورد خوب شود از حلیت غبار چشم که درد هم کند

دار فلفل — ۱ | نمک هندی — ۲ | صمغ کتیرا — ۲ | زرد چوبه — ۱۰ | سرب سوخته — ۱۰

نرم کوبیده در چشم کشد
روز حیلت

از حلیت نورینه سپید | پوست بلیله زرد — ۱ | زعفران — ۱ | کافور — ۲

دار فلفل — ۲ | نمک هندی — ۳ | لاجورد — ۲ | نوشادر — ۵ | اثمد — ۳

بکوبد نرم در چشم کشد از حلیت باد کوفت که دست و پا را گرفته
باشد و درد هم بکند | قولنجان — ۳ | صمغ لبان — ۴ | تخم شنبلیله — ۳ | زنجبیل — ۳

تخم جوزا — ۳ | قند سفید — ۲ | نبات — ۲
حب زند روزی دو نخود بخورد به شکم ناشتا
حلیت درد دندان که کرم خورده باشد می‌آرد سرکه شیره انگور
تخم لاله عباسی بکوبد بورینه بریزد در سرکه بگذارد خشک
شود بعد بردارد باز میان سرکه بریزد تا خشک شود تا یک دفعه
بار سیم که خشک شد بکوبد در دندان خوب شود دارو از ...
حلیت درد چشم که از باد زکام ریخته باشد | زعفران — ۱ | صمغ لبان — ۱

زرنیخ ۱ — چشم ۵ — ابررود ۲ — بسفایج ۱ — هم در

زنم کوبیده از پارچه بیرون کند در چشم بریزد خوب شود حبّه

جوشش و غیره روی پا و غیره دمبل و جرب. نفع بود روغن ۱۰ مثقال حب ۱

نیشادر ۲ — کف دریا ۱ — دار فلفل ۱ — ریشه ... ۲ — این اجزا را در کوبیده

از پارچه بیرون زاده با آب لیمو ترش مخلوط کرده حب کند اوّل

نیز بعد بکوبد از پارچه بیرون کرده بکار برد لعاب دارد از برای

بکار رود فارسی اوّل لعاب اسفرزه درد کند اوّل با عناب حنا بشود

و سفیده تخم مرغ بزند حل کند اوّل اکثر حنا بشود بعد هم ... دارد

هم بکند بکوبد زنم به چشم بریزد از حبّه بود آنرا ... در خود زنگ ... ۲

... ۲ — ... ۲ — ... سوخته دو گوگان ... این اجزا

را در ... کرده بزن کوبیده نرم بسازد ... بر ... دارد

... [illegible] ... بر ... نفع است

... عدد

نیم عدد روغن زیتون قدری آب بردار ... به ... عیب ندارد

اینقدر باید بکوبد که روغن برسد آن وقت بریزد از شیشه

تنقیه کند به روغن بیمکد تا ۱۱ ... حبّه بود دیگر خورد

با بادیان ... سکر روزی خورد روغن را جگ ...

۲ ... ۲ —

زنیان ۱ — بادیان ۱ — بادیان رومی ۳ — ... ۲ — ... ۱ — ... ۲

این اجزا را نرم کوبیده ... در کوزه ... کند اوّل

... در میان روغن ریخته بهم بزند ... کرده ...

همین طور عمل کند. بوابیر ... مسهل ...

ر ... دارد رفع کند حبّه بود اسهال ... تخم ...

الکوره ۲ — ... ۱ — ... مجموع را کوبیده ...

کند ... ۳ ...

جهت بواسیر بادی مقل زرد ۱ صبر سیاه ۱ کهربا ۲ مثقال

نرم سائیده و باب تره خمیر سازد و قرص سازد بقدر یک نخود

زعفران در میان او کند خشک و او را گلوله کند بقدر

یک فندق و بگذارند خشک شود تا سه روز هر روز صبح زغالی را گود کند

و آتش در میان گود کند یکی از گلوله را در بالای آتش اندازد

و زیر جامه را بکند و بر بالای او بنشیند که دود به جا رسد دیگر

عمل نکند جهت بواسیر که بسیار کشیده باشد با آب کشیده باشد

هو چوبه و زرده چوبه و موم سیاه و زرده تخم اجزا را کوبیده

با زرده تخم مرغ زده مرهم نموده با روی زخم انداخته یا اینکه

مرهم را ماليده شاف کند و بخورد با تخم تره دود بدهد

تا چند دفعه همین قسم عمل کند رفع شود ان شاء الله

حب ازبرای

حب از برای خوراک بواسیر هلیله سیاه را در کمی روغن داغ

کرده خوب سائیده با آب تره خمیر کرده حب نخود و سه مثقال

آب گرم بالای آن خورده نافع است جهت بواسیر روغن بنفشه

روغن فندق مغز هسته شفتالو زرده تخم مرغ با روغن

اسفند فندق و مغز بادام اینها را با روغن مخلوط نموده

و بته کنه را در روغن تا لیده و در یک دنبک کوبیده

و بعد گلوله کرده بقدر فندق و عمل کند تمام شد

جهت بواسیر آب تره جوشانیده غلیظ القوام ۴ بر بوش داغ نموده

هر یک مقل ازرق صبر سقوطری شاف ساز و در وقت خواب

عمل بکند جهت بواسیر حب ... خشک کرده سحق صیدلیه نموده

با روغن زیتون جوش داده بر روی بواسیر بمالد رفع شود

جهت درد ناف ترب را بر ناف گذارده با عسل معجون کند بخورد

خوب شود

خوب شود در علاج سورنک چهل دانه مهره کش که بزرا
بریزند میان پنج سیر آب همه شب بگذارند تا صبح با آب غوره
حل شود صبح آورده بخورد تا سه روز و آب نخود با همین میزان
با همین آب داخل کند بجوش آید تا آب سوخته آن وقت
که آدنسته شود از این شیره بخورد نوع دیگر سورنک حنا
برگ بریزند میان یک کاسه و یک پیاله آب بروی آن
بریزند صبح آن را شیره کشیده تا شب بخورند تا سه روز عرق
بکند و آب نخود و همین شیره را داخل کرده جوش بدهد
... بماند هر وقت تشنه شود از آن شیره بخورد
و عرق خار شتر یا هر وقت تشنه شود بخورد نسخه بجهت بواسیر

زرداوند ۳ — مورد ۵ — سپستان ۲ درم — عناب ۵ درم — سقمونیا بیست درم

افیون ۲ درم — مثقال ۲ درم — حب بور هشت درم — زعفران ۵ درم — ... یک دانه ۱ درم

سندروس اینها همه را در زیر کوبیده هم وزن اینها ۲ درم
رجزا عرق جوش بدهد تا آب خمیر کرده داخل عرق نماید
هر صبح بقدر یک مثقال با شیره شب بپیچد ... نگاه دارد
کند به هر که بخورد تا رفع شود نسخه بجهت بواسیر بادی دکمه ...
... پوست پیاز ... مثقال هر دو را بکوبند نماید
بعد زنگار زخم را ... که ... در روی زخم بپاشد
تا چند دفعه چنین کند رفع شود نسخه جهت خون بواسیر
مثقال پوست هلیله کابلی ۵ درم هلیله سیاه ۵ درم آب تره ...
کوبیده با آب تره ... کرده جوش بدهد تا قوام آید
دفع نماید هر صبح و شام بقدر مغز فندق بخورد از ترش
و شیرینی پرهیز نماید نسخه بجهت بواسیر ...

زرد زر بقدر هم سر باشد مصر نشد اثر الت بریزد

میان ش شی کلا و بکوش نند قوام آید بعد سر اگر ازون

آمدن باشد بالا رود او اگر ابدرون باشد ش ی لازد

عمل کنند ا، یک روز یا نصف روز جنبی شد هر روز ازاند

ما فدر در با درد در دارد هار ازان باخ مانند جبه سینه

درد که نفس گرفته باشد بلغم جمع عرب بلغم منفذ

سیه ۵ زن بگو ب ا افواه حب ازد بقدر نخود بخورد

خوب شود جبه جرم با دکوفت اگر باشد از ارزو

صمع عربی ۲ — خون سیاوشان ۲ — سعد ۲ — از ارداد ۲

نموده بگو بعد در حلم ببیند از در خوب شود از ارحم

جبله رود ادرار گرفته باشد دو تا رتیا جم از اوقات باشد

بکنید ۱ — از شیر ۱ — عقیق ۱ — عقیق ۱ — در ۱ — دارو ۱

با میل در چشم کند

اعتبار است سر شبیدن

بسم الله الرحمن الرحیم

در بیان سر شدن در ایام هفته روز شنبه در دشقیقه آورد و روز یکشنبه توانگر کند روز دوشنبه غمگینی کند روز سه شنبه درماندگی و بی رنجی آورد و روز چهارشنبه توانگر آورد و روز پنجشنبه در چشم مردم عزیز کند روز جمعه از آفات ایمن کند نوع دیگر از حضرت امیرالمؤمنین ع منقول است که هر که اول روز ماه سر براشد عمر کوتاه شود دوم ماه حاجتش روا کند سیم ماه نقصان بدن گیرد چهارم ماه خار شود پنجم ماه شاد شود ششم ماه بیمار شود هفتم بزرگی و دولت یابد هشتم ماه بیمار شود نهم دولت یابد و اندوه زیاد شود یازدهم غمگینی شود دوازدهم با بهشت و سرگشت شود سیزدهم با کسی خصومت کند چهاردهم خوش حال شود پانزدهم غمگینی شود هفدهم میانه باشد هجدهم نیکو باشد نوزدهم توانگر کند بیستم از بلا ایمن کند بیست یکم دولت یابد بیست دوم شاد شود بیست سیم نیکو بود بیست چهارم بیست پنجم شاد کند بیست ششم از غم فارغ شود بیست هفتم نیکو بود بیست هشتم مبارک بود بیست نهم حاجتش روا کند و سی مبارک باشد والله اعلم دیگر خواب نامه شب اول ماه خوابی اشاره ندارد دوم و سیم و اگر خوب باید ببیند برعکس است چهارم پنجم تعبیرش ببرد از مدینه اظهار کند ششم هفتم هشتم نهم هرچه ببیند باشد دهم هرچه ببیند از روعت یازدهم از دهم ببرد از مدینه اظهار شود سیزدهم و چهاردهم نه ضرر است و نه نفع پانزدهم باشد شانزدهم هفدهم هجدهم نوزدهم باشد بیستم بیست یکم خوب نیست بیست دوم فرح و سرور است بیست سیم و بیست چهارم هرچه ببیند برعکس است بیست پنجم بیست ششم اثری ندارد بیست هفتم بیست هشتم غلط نمی شود و بیست نهم اثری ندارد و سی البته آ

نقش شنجرف
در بیان شنجرف ت[illegible] خشی از هر جور که باشد بیاید دانست که هشت [illegible] اجوای شنجرف
مرغ لشینو برای شنجرف سیماب هر [illegible] میتوانی کوکرد [illegible] قدر [illegible] مخلوط نمایم [illegible] مسلا [illegible]
انها بدرون شیشه انداز و یکه سر شیشه [illegible] نه بر سر آتش میدهم اما سر شیشه را [illegible]
سوراخ کنیه بوده احتی تا او دست بر اندازی مندم هندم بدم [illegible] چنین که دشمه بر آمده [illegible]
چون او دود سفید زرد [illegible] برآمد هنگام دمیدن [illegible] آن بدرانه را [illegible] بگذارد تا شیشه [illegible] برداد

نوع دیگر شنجرف بیار فرار [illegible] مرو [illegible] ار [illegible] وصلایه کند با آب رمان [illegible] دسی [illegible]
در میان [illegible] دسی [illegible] دسی [illegible] دسی [illegible] دسی [illegible] باشد
و [illegible] باشد [illegible] کند و طرق او این است شنجرف یکباره در میان کرباس ببندد
[illegible] بازده کم [illegible] کند [illegible] در میان [illegible] قرش [illegible] او [illegible]
دهد دفعه اول چنان باشد که [illegible] دفعه [illegible] بسوزد هر دفعه [illegible] کند تا هفت
[illegible] شود بوده هفت [illegible] دیگر [illegible] و زاج لاری [illegible] و طریق او این است بیار
[illegible] زاج [illegible] در میان [illegible] حدید بگذارد [illegible] شود بوده [illegible] انداز
و در جای [illegible] تا [illegible] شود بوده [illegible] هفت دفعه [illegible] برده [illegible] کند
[illegible] هر گاه [illegible] داخل اول بکند [illegible] شنجرف
[illegible] بر [illegible] هر [illegible] گندم [illegible]
برداره نوع عمل مرحوم [illegible] محمد باقر اصفهانی علیه الرحمه بیار عقاب لاهوری [illegible]

زعفران الحدید
[illegible] زاج لاری [illegible] هفت مرتبه تصعید کند هر دفعه تصعید [illegible]
و هرچه [illegible] زاج باشد عوض کند [illegible] شود [illegible] نگاه دارد در وقت حاجت
بکار برد در باب زعفران الحدید بیار هر قدر که خواهی براده حدید با آب گرم [illegible]
تا سواد [illegible] و خشک کند [illegible] عقاب [illegible] زاج لاری [illegible] در سر او
[illegible] بگذارد [illegible] او را [illegible] تا زعفران شود [illegible]

جز علف

جز علف نکند هرچه جز علف شده است او را [illegible] کند و هرچه باز بماند [illegible] در [illegible]
[illegible] اول [illegible] بریزد [illegible] قرار هرچه بخواهد [illegible] نگاه دارد [illegible] زیر
در باب تصعید زعفران الحدید [illegible] عقاب [illegible] شده [illegible] هفت تصعید کند از [illegible]
[illegible] و بعد [illegible] زعفران [illegible] شده بیاورد [illegible] حدید در او [illegible] در سر
آتش کوره بگذارد هر گاه [illegible] کند باز [illegible] در میان آب بگذارد [illegible]
بگذارد و سحق وصلایه کند تا [illegible] سفید شد باز در سر کوره بگذارد [illegible] قرار در آب
بگذارد تا [illegible] سحق کند تا [illegible] دفعه [illegible] سبز رنگ شود که دیگر [illegible]
[illegible] این عمل میگوید [illegible] دفعه [illegible] کم [illegible]
آب [illegible] دفعه [illegible] سبز رنگ [illegible] نگاه دارد [illegible]
[illegible] بیار [illegible] ۲ به ۲ [illegible] در قرع [illegible] بگذارد تا رطوبت بر
[illegible] شود [illegible] عقاب [illegible] ۲ [illegible] در سر او [illegible] شود [illegible] ۲
[illegible] کند در میان قرع مذکور [illegible] بگوید [illegible] انگشت در سر [illegible] بگذارد تا
[illegible] باز در سر کوره بگذارد تا [illegible] شود باز در میان [illegible]
کم [illegible] افتاده [illegible] شود نگاه دارد [illegible] بیار
فرار ۲ [illegible] طلای [illegible] کند در میان فرار [illegible] کند و یک انگشت [illegible]
بریزد در [illegible] کوره [illegible] آتش [illegible] در شیشه [illegible]
۲ [illegible] در میان [illegible] گرم [illegible] گرم [illegible]
[illegible] آتش [illegible] کند تا رطوبت بر [illegible] شود دفعه دیگر ۲ [illegible] بریزد بگذارد
[illegible] قطع شود دفعه دیگر ۲ [illegible] بگذارد تا [illegible] قطع شود بوده هرچه [illegible]
[illegible] یک دفعه بریزد بگذارد تا [illegible] قطع شود [illegible] نگاه دارد [illegible]

بعد بیار شنجرف خوب ٥ مثقال با عرق هرچه مذکور لشویه کند و در تب ذی ضعف بیک
ساعت نرم کند هرگاه زرد کند و این شیره رنگ مذکور سحق کند تا هفت
دفعه تمام شود و طرح لونیکا بر صد قمر ریشه شمس لعلانوش محرمث و در حرص قیدست
و هرگاه بخواهد که خلط خلط شود بیار و در همان عقاب لشعه در میان کند ریشم
بکند در میان کاسه در دیگ آویزان بکند یک سنگ در ظرف دیگ بگذارد و کاسه
بر او سوراخ بکند و کاسه دیگر در دیگ بگذارد و ظرف او را سوراخ بکند و
کشته مذکور را آویزان بکند و قرار او را محکم بکند محکم کند تا بخار بیرون نیاید از هیچ
تا شام آتش میوارش بکند هرگاه آب کم شود در سر کاسه سوراخ داشته
باشد آب بریزد و شام بیرون آرد آبی است عقد کند باز انقرار دیگر هم
لشیم شود باز عقد کند در کیسه بگذارد تکرار عمل کند آبی شود که دیگر لشیم شود
با شنجرف مذکور سحق بکند در وصل جلد و بگذارد روغن شود که دیگر لشیم شود

نوع دیگر در عمل شمسی

نوع دیگر زرد زرنیخ قرار رستمی راه کند با قرار ملغم کند دیگ انگشت نه زیاده آب بیرون
بریزد در قرع کوچک در آب کرده بگذارد تا حرارت آتش با ورس صافی شود بعد
عروق سفید سحق کند در دوات چینی با سنگ فرش ی ف بکند و شد وصل با لاجورد
سنگ شکن ۲ ساعت دیگر حقیق ۲ مثقال زیبل باشد و بعد بیرون کند با آب زاج زرد
که باز لشوید تا پاک شود زنگ طلا شود در زاج یکی رنگ و آب بکشد ثقت
شو کند تا پاک شود یا که رطوبی لشود نگاه دارد در وقت حاجت بکار برد

ماء معز بیر

نوشادر قلمی ٥ مثقال زاج زرد ۳ مثقال زرنیخ بلور مکلس ۲ مثقال ۵ قسمت کند یک قسمت
بیراب بکند و آن اقطار را در قسمت دیگر بریزد بگذارد در دیگ آفتاب
بگذارد

بگذارد تا خشک شود او را مقطر بکند در میان قابله کرده تا یک بگذارد در دیگ
شمس با یک ار بعین تا رنگ او مثل عقیق یمنی شود انوقت رسیده است بعده
بکلس ابیض ۳ مثقال عقاب خوب ۲ مثقال در میان بار سفید بگذارد و سر او را هم از طلیکه قوی
وصل کند با گل سرشور زنان گل بگیرد و سحق کند بیرون کند و وزن کند هر چه کم آید یا زیاد
بر او افزاید و سحق کند تا وزن او تمام شود بعده بوزن ملغم عقاب باشد و از شراب
معزی مذکور بیار در ۲ مثقال و پنج مثقال عقاب مذکور در کفچه حدید تازه بریزد تا دائم
شود اما در سر آتش نرم باشد اول ملغم مذکور که زرد رسیده باشد در کفچه کند و عقابیه
در شراب کند تا در آن شود بعده در سر ملغمه ریخته در سر آتش مدام در آن شود که هر گز نیست
نشود بعده بیار آب را هر قدر که خواهی او را ذوب کند در میان زرد آب چهار بریزد
هفت نوبت تا منقبه شود مثل چلوار سفید شود بعده آب را مذکور از قمقام اریم
انقدر ذوب کند که آب ۲ نماند در کمال نیم نماند بعده تا رنگ کند مثل چدنکی بعده
از آن دم مذکور بقدر پاشی بیشتر بالای مذکور بگذارد و با چوب بالا بکوبد
او را در میان خمیر بگذارد در زبل پنج فضه نه پنج رنگ بعده بیرون آورد
که شمسی است اگر صد مرتبه ذوب کند شمس شود

در باب حل کردن قمر یا
عطارد عطارد با ایشر به ملغم سلا به منعم در طاس حدید کند و این کلیجه با فروع
در بالای ملغم بریزد بقدر چهار انگشت بیشتر باشد بعده با سیر قدر دوب کند
در میان دم بریزد و بعد ملغم بیرون آورده با قلم بحرکت کند تا دهن از آتش کرفته
شود خشک کند و سحق کند با بوره و شیشه کار با سوخته باز کند دیگر بر هر طرح
کند دیگر برنش برایش خواست بالای قرآن مثال لکتم طواسی نمائی

نوع دیگر عطارد عطارد با سوده ملغمه نمایند [illegible] سلیمانی [illegible] نمایند در [illegible]
آفتاب تابش تا زمانی [illegible] نمایند و دهن [illegible] شرط [illegible] نوع دیگر عطارد عطارد
با سوده ملغمه کند [illegible] داخل نمایند سحق کند تصعید کند آن تصعید شده را [illegible]
شمسی کند مکلس [illegible] نوع دیگر [illegible] طعام [illegible] با سوده
سحق کند [illegible] ذوب کند تا دهن شود [illegible] زرد [illegible]
با سوده دهن سحق کند در دهن بریزد در قرع ریخته در زیر آتش انگشت سه روز طبخ دهد
تا اینکه دهن شود [illegible] شمسی [illegible] ذوب کند در او بریزد مکلس شود [illegible]
میکند [illegible] مکلس زهره ۱۰ [illegible] باره ۱۰۵ [illegible] ۲۰ [illegible] دهن [illegible] ۱۰۵
سحق کند تا ملغمه شود در کاسه [illegible] شدید [illegible] باشد بگذارد و صبح بیرون آورد
با دهن چرب کند و تصفیه کند [illegible] طرح کند [illegible]
اما باید زهره هیچ [illegible] نداشته باشد دقیقه زهره با زاج مقطر سحق کند تا مکلس شود
هفت وزن برابر زهره آب [illegible] باشد سحق کند تا [illegible] شود و [illegible]
او را در آب گرم بشوید تا سواد [illegible]
که کار [illegible] و سواد [illegible] و هرگاه این زهره مکلس شده را با ۲۰ قیراط
[illegible] عقاب [illegible] شده باشد [illegible] این مکلس را تصعید
کند [illegible] مانند [illegible] رنگ [illegible]
بر این حرف غافل [illegible] که زهره [illegible] مسعد [illegible]
عقد کند [illegible] زهره [illegible]
است [illegible] نوع دیگر [illegible] عقاب بسیار [illegible]
عقاب [illegible] زاج [illegible] باشد هفت مرتبه تصعید کند هر مرتبه زاج را [illegible]
رنگ [illegible]

[illegible] آن [illegible] عقاب [illegible] کند او را
[illegible] الکاه [illegible] کند [illegible]
[illegible] بلور در [illegible] او را مقطر [illegible] هر قدر که بخواهد
[illegible] زهره هر قدر [illegible] در میان [illegible] آب دهد هفت وزن [illegible]
[illegible] بقدر قیراطی [illegible] زبان [illegible] اگر [illegible]
[illegible] زبان و کام [illegible] باشد و اگر [illegible]
باز اعاده کند تا تمام [illegible] که چنین [illegible] مقام
رسید [illegible] کند [illegible] مکلس کرده [illegible] کند
و در آب گرم بشوید تا [illegible] و سواد [illegible] بیرون آرد و صاف و
[illegible] قرار [illegible] عقاب [illegible] زهره مکلس [illegible] سحق
سحق کند [illegible] در قرع ریخته تصعید کند و [illegible] تصعید شده باشد
باز [illegible] سحق کند و باز تصعید کند [illegible] تمام [illegible] هفت بار
تصعید [illegible] در [illegible] سحق کند در سر آتش بگذارد تا [illegible]
دارد [illegible] در آب بگذارد و سحق کند [illegible] بگذارد [illegible]
[illegible] عقد [illegible]
[illegible] عقد کند [illegible] طرح کند
[illegible] خواهد [illegible]
[illegible] صاف کند [illegible] زهره را ذوب کند سه دفعه در آب [illegible]

دیگر در تدبیر حل نحس بگیرد کند شروانچه در قرع باشد جمله را بیرون کند از دانه گوشت در زیر سرگین [illegible] خاکا کند و اگر زرنیخ خواهد حل کند بکوبد و در قرع کند انکه در زیر سرگین و قدحی چینی یا شیشه نهد تا انچه در کیده باشد حل و در قرع بچکد یا در کوزه که میان او شیشه دارد باشد دفن نماید در لب جوب تا یا روزان درست لکن محلول را بقطر نماید وان را نگاه دارد در روشن حاجت بکار برند بعد در تدبیر مکلس قمر دیگر بگیرد قمر هر انکه که خواهد براده کند با نشوبه با ملح طعام در صلابه کند انکه در کوزه مطین کند و تشویه کند یکشب وبیرون آرد از نمک بشوید وباز اعاده کند با نمک بساید و در کوزه کند و تشویه و همچنین تکرار ده کند تا انگاه که هباء شود چنان که [illegible] بر نبود واین مکلس از اسم شهرست که او از حال خود برگشت تا معدوم شود دیگر بیارد قمر مکلس را با [illegible] با شیره تشمیع کند بعد بیاورد هم وزن قطره مکلس شده اسد دارد [illegible] بقطیر نماید نگاه دارد این مفتاح بخورد روح نفس جسد مکلس بدهد بجز راج است مجموع که یک شیء واحد اینها واحد بجز نیا واحد بعد تشویه کند تشمیع کند اوقت اگر خواهی دست دهد خاکستری شود واگر خواهد قطع نماید در شیشه کنند وسر شیشه را مهر سلیمانی نماید و در زبل سرگین کنند تا حل شود واگر خواهد تشمیع شود و بخورد اور ازان در ورق نقره بچیده در زهره ذوب فرو برند نقره به فتاب زرد گردد وطلای شمسی هم چنین است واگر خواهد عمل شمسی نماید بخورد از آن بر ورق شمس بچیده در قمر ذوب فرو برند حل زراج زرد طلا شود نفس باید کبریت باشد مکلس شمسی روح به تدبیر عمل قمری است عمل شمسی باشد قرار تدبیر که خواهی عمل البیض واحمر ساده است

تدبیر حل نحس

تدبیر مکلس قمر

جد روح مصعد عقاب را با تشویه

عقد قمری و شمسی روح ونفس وجسد

[illegible]

روح

بباید دانست که اینها مختلف اند در قوتها و ذاتها از جهت انکه بیابی ازرنیخ را قوی تر جسمی از کبریت به بسیارها و زرنیخ را اندک تر در صبغ از کبریت هرچه را صبغ بیشتر قوت او بیشتر بود در سوختن و ازان جهت آن دانستیم ما صبغ کبریت بیشتر است از صبغ زرنیخ واحتراق او نیز قوی تر ما می یابیم کبریت اندک را که صبغه [illegible] یابیم زرنیخ اندک را [illegible] که کبریت از قسم شمس است وزرنیخ از قسم قمر است ثابت شود صبغ او مر شمس را وصبغ احکام قمر را شمس نیز نیکی است در قدم قوی تر است از قمر و [illegible] که کبریت قدم قوی تر است از زرنیخ وزرنیخ همچون ولدست مر کبریت را و همچنین جمیع ارواح مگر زیبق وکبریت که متقدم اند بر همه ارواح وزرنیخ قائم مقام کبریت بود در بعضی احوال ومشارک او باشد در روحانیه وبعضی از عملها با او کنند

مراد از نوشادر

از جهت در روحانیات و بمنزلت حروفی است در ابجد اگر چون
تا پاک ناشده استعمال نکنید هیچ یکی تا معلوم باشد آغاز
کنیم اکنون تدبیر ارواح از جهت آن معنی که ارواح رنگ
دهنده و از آن جمله چهار زیبق است و نوشادر و کبریت
و زرنیخ اما زیبق و نوشادر بپرند و نسوزند و کبریت و زرنیخ
هم بسوزند و هم بپرند و مراد از زیبق بودن تربیت و جذب
شانی و مراد از نوشادر صفات و خلوص از ابراء ارجی
و مراد از کبریت و زرنیخ بیاض است و بردن دهنیت سوزندگی
اما علاج در زیبق عقد است و تصعید و حل و ملغمه کردن او و
علاج در نوشادر تصعید و حل و تقطیر کردن او و علاج
در کبریت و زرنیخ غسل و تسویه و تصعید و طبخ کردن او تا معلوم
باشد و در باب علمی برین قدر اختصار کردیم بعد از این عمل
پیدا کنیم و آن را بر بیست باب مرتب کردیم باب اول
در تدبیر زیبق

کرده باشد و پاره پشم در سر شیشه نهد و در زیر دیگ آتشی
برافروزد چون پشم تر میشود برگیرد و پشم دیگری نهد تا رطوبت
او همه گرفته شود و رطوبت ~~دیگر او همه گرفته شود~~ و رطوبت
دیگر بر پشم نماند آنگاه سر شیشه بتنگ مدبر که بآب گرم
معجون کرده باشد استوار کند و بر بالا و بر بالای شیشه
از آن خاکستر بیخته ببریزد و بر سر خاکستر انگشت خرد کرده
بریزد و آتشی بر زبر او فروزد چنانکه کل جوانب دیگ آتشی
یکسان باشد تا آنچه در شیشه باشد منعقد شود همچون
براده آهن چینی اگر منعقد گشت فهو المراد و اگر نه همین
تدبیر اعاده کند تا منعقد شود و چون بعقد رسید یک
جزو از او بیست پنج زهره طرح کند قرص الی باشد انشاء الله تعالی
دیگر بگیرد زیبق پاک کرده مثل او زاج مدبر و مثل همه
ملح مقلو و خل خمر در صلایه کند یک روز بسایند
پس تشویه کند در شب با آتشی سبک پس در اثال کند
و ملکیه بر او وصل کند و تصعید کند تا همه او متصعد

شود و سه بار اعادت کند تا سفید گردد و بمیرد پس اورا
آب رصاص محلول یا اسرب محلول یا فضه محلول بخورد
او دهد مثل او در سحق میکنند و آب میدهد و تشویه
میکنند تا زیادت از هفت بار تا قوامی گیرد و بر صحیفه
جاری شود و طرح کنند یک جزو بر پنجاه جزو زهره
طرح کنند قمر گردد اگر از وی یک جزو بگیرد و از زرنیخ
مصعد یک جزو و او را تشمیع کند با آب رصاص یا اسرب
یا فضه محلول یا نوشادر محلول و هفت بار تشمیع کند بعد
از آن حل کند آنگاه عقد کند صبغ دهد یکدرم از و یک
رطل زهره را صبغی که از خلاص بیرون آید دیگر
حل کند هر یکی را جدا جدا آنکه باهم بیامیزد و سه هفته
در شیشه در میان زبل گذارد تا باهم آمیخته و صاف شود
آنگه عقد کند صبغ دهد یکدرم از و دو رطل زهره را دیگر این را
بعد از عقد در صلایه کند و مثل وی زیبق محلول در سحق
بخورد وی دهد ده قدح تشمیع پس حل کند او را و عقد
کند صبغ دهد یک جزو او هزار رطل اثر زهره

دیگر

دیگر بدان زرنیخ کبریت مبیض بود که او را آن بیاض مبیض
مقطر که در وی که شب حل کرده باشند بدهد تا قیام بپذیرد
و عقد شود یکدرم از او هزار درم زیبق را عقد کند دیگر
یک درم از وی بر سیصد درم زیبق طرح کند بر آتش
عقد کند و آن را اکسیری کرد اند که صبغ دهد یک جزو
از وی صد جزو از هر جسدی که خواهد قمر گرداند ان شاء الله
دیگر در حمره بگیرد زیبق که از طریق راه حمره مصعد
کرده باشد مثل او زاج در صلایه کند و آب کبریت معروف
بذات الرغوه بدهد و باید تا اثر وی نماید پس او را
خشک کند و در دیگ آثال کند و کمچه بر او وصل کند
و سه بار تصعید کند و هر بار آنچه بالاست بصلایه باز
میبرد و آب رغوه داده تصعید بکند تا سه بار او را
آب رغوه داده و تشویه می کند یا تا سه بار بگذارد تا سرد
شود آنگاه روز دیگر برگیرد و در صلایه کند باید و در شیشه
کردن دراز کند و بگیرد یک دیگ بزرگ که بر پهلوی او نا سبزه
کرده باشند تا چون آب در دیگ کم شود از این نا سبزه

آب گرم در وی میکند و آن را از آب نیمه کند و او را سرپوشی
بسازد که او را دسته باشد از زیر و آن شیشه را از آن سرپوش
درآویزد و چنان کند که این شیشه در زیر آب باشد و سر
دیگ چنان محکم کند که بخار بیرون نشود و آتش کند یک
روز تمام و شب بگذارد تا سرد شود روز دیگر بیرون آورد
بیابد او را حل شده مثل آب و این آبیست که جمله جسد
را حل کند حکیم گفت بگیرد کلسی یا براده نرم گرم کند
اندکی و در زیبق محلول افکند و در آلات حل نهد تا حل
شود چندانکه این صحیح است و در این هیچ شبهتی نیست ازموده است
و اگر تو گرم کنی سوخته زر یا نقره یا مس یا قلعی را و در
زیبق محلول افکنی و در آلات حل نهی حل شود و هم چنین
طلق مکلس و کلس جمله سنگها سخت بر این موجب حل شود
دیگر بگیرد ملح قلی صافی پاکیزه بالغ و سحق کند با زیبق
مصعد بمزاج در شیشه کند و در آلات حل نهد تا او حل شود
آب سرخ برگیرد بوقت حاجت کار بندد دیگر بگیرد

زیبق

زیبق مصعد یکجزو و نوشادر مصعد یک جزو باهم بسایند و
در اثال کند و تصعید کند و روز دیگر بیرون آرد و بگیرد
نمک محلول معقطر بر وی ریزد و در شیشه کند و دفن کند
تا حل شود آب صاف که هیچ ثقل نباشد او را دیگر بگیرد
یک جزو زیبق و یک جزو قلعی آن را ذوب کرده
و طعمه کند نیکو آنکه یک جزو زیبق را بر او افکند و در صلایه
نیکو بساید آن که در شیشه کند و در آلت حل نهد تا جمله
حل شود و برگیرد بوقت حاجت بر کار بندد والله اعلم

باب دوم در تدبیر نوشادر

اکنون آغاز کنیم بتصعید نوشادر را از جهت بیاض
و از جهت حمره اول بگیرد نوشادر و در صلایه کند و
نرم بساید و نیمه او ملح طعام با او بیامیزد و او را از
ملح تصعید کند سه بار و در هر باری ملح تازه میکند تا
بیابد او را همچون ملح پاکیزه دیگر بگیرد نوشادر مصعد
زاج [illegible] مثل نیمه او بیامیزد و در صلایه کند در دیگ
اثال او را تصعید کند سه بار تا او مصعد شود سفید پاکیزه

دیگر جهت حمره بگیرد نوشادر و در صلایه کند مثل اوزاج
تازه میکنند تا رز در رنگ گیرد و غایت او هفت بار
باشد که سرخ شود دیگر بگیرد نوشادر و در صلایه کند
با مثل او زاج و مثل زاج قلقند الکاه عجین کند
اورا با صفره بیضه مرغ الکاه تصعید کند سرخ شود
و نیکو دیگر درحل نوشادر بگیرد نوشادر و سحق
کند نیکو و بگیرد دیگ بند نی فارسی دیگ سر آن در آن ده
کند و یک سر بسته گذارد و آنی نوشادر در آن کند چنانکه
دو قسم از نی پر شود و یک قسم خالی بماند و سر نی را محکم کند
و در دیگی آب کرده سر ریسمان در او بیزد و آتش زیر دیگ
کند تا بجوشد قدر ۳ ساعت و در نی دیگ چنان در
آویزد که سر او در آب نرود الکاه بیرون آرد حل شده
باشد و آبی صاف گشته بر گیرد در کار بندد دیگر بگیرد
نوشادر و در حمره کند و جائی که نم داشته باشد حفره
کند قدر دو گز و در آن جای دفن کند تا حل شود و آبی

صاف

سحق کند نیکو بعد از آن اورا در دیگ آثال کند و بر مدنج آثال سوراخی
باشد باریک و اورا کشاده بگذارد تا جمله سیاهی و تری و دودهای
فاسد از وی بیرون رود همانکه دود سفید نمایان شد سوراخ را
محکم کند و تصعید کند اما آنچه زیبق بدان تصعید کرده شود و شب
و زاج و بوره و زجاج و درماکه عفص و درما دبلوط و مارقشیشا بود
اما آبهائی که در وقت سحق کردن بخورد او دهند آب زاج و بول
و آب عقاب و آب شب و آب بوره تا معلوم باشد دیگر نوع
تصعید زیبق بجهت بیاضی بگیرد زیبق که اورا تنقیه نیکو کرده
باشد پس اورا با مثل او شب سفید باید و مثل او ملح و مثل
او درماکه و خل بر وی ریزد و در صلایه نیکو ساید ۳ ساعت
از روز چون تمام سوده باشد آنکه در شیشه کند که در گل گرفته
باشند و سر شیشه استوار کند که در گل خاکستر گرم بنهد در
تنوری که نان پخته باشند و شب بگذارد پس روز دیگر
بیرون آرد و سحق کند در صلایه و در آثال کند و نمک مدبر
سوده در زیر و زبر او بریزد و مکبه بر او وصل کند چنانکه

رسم است استوار کند دیگ تحت آتش آهسته کند بعد از آن
آتش زیاده کند آتش میانه چون کل او مصعد شد روز دیگر
سر دیگ بگشاید و آنچه بر بالا باشد برگیرد و بصلایه باز برد
و بساید و دیگر بار تصعید کند تا سه بار چنین کند پس استخوان
بگیرد و بساید بنمک نرم و آن زیبق تصعید کرده بامثل از این
استخوان سوده خوب بساید هر دو یکجا ساعتی نیک و در اثال
کند و تصعید کند و سه بار هم برین صفت اعادت کند و هر بار
استخوان سوخته را تازه میکند و چون چنین کرد تمام تصعید
بیرون آید و تمام مرده و نشف کننده باشد و آتش
میکنند چند آنکه بداند که جمله تصعید شد آنگه آتش
باز گیرد بگذارد تا سرد شود روز دیگر سر آن را بگشاید
و آنچه بالا باشد جمع کند و برگیرد تا وقت حاجت کار
فرماید دیگر این زیبق را بگیرد در زرده سحق کند بدهن
خروع چرب کند و در شیشه کند و در گل حکمت گرفته
باشند و شیشه را در دیگ نهد که خاکستر بیخته در آن دیگ

کرده

صاف بیرون آید دیگر بگیرد کدوی تر و تازه و آنچه در
وی باشد جمله بیرون کند از دانه و گوشت و در زیر کدو
سوراخها خرد کند و این نوشادر که حل خواهد کرد در وی
کند آنگه در زیر کدو قدحی شفاف یا شیشه بنهد
تا آنچه در کدو باشد حل میشود و در قدح میچکد آنگاه
چون حل شده بوقت حاجت کار بندد والله اعلم

باب ششم

در تدبیر کبریت و زرنیخ حکما گفته که هر تدبیری که در کبریت
نافع بود در زرنیخ نافع تر باشد و عمل کننده تر بود و آنچه
دو تدبیرها در کبریت و زرنیخ واقع شود اینست تشویه
و غسل و طبخ و تصعید جدا جدا و تشویه و غسل بهم و تشویه
و طبخ باهم و تشویه و تصعید باهم و غسل و تصعید باهم
و طبخ و تصعید باهم اما آنچه کبریت و زرنیخ را بدان علاج
کرده شود زنجار بوره و قلقدیس و ملح و براده نحاس و براده
حدید و براده ارزیز و براده سرب و مرتک و زاج

دقاق وطلق وزبد البحر وسخت واجر ابیض ورماد عفصه ورماد
بلوط ورماد خرنوب وباشد که بعضی از این ادویه
با بعضی ترکیب کرده شود بدان علاج کرده اید آنهایی
که در وقت صلایه کردن بخور دایشان دهد خل وماء ملح
وماء وشب وماء زاج وماء نوشادر وبول وماء زاب وماء
حماض اترج وماء قلی وماء نوره وبخره آن صفت تصعید
دسر درند بیر کبریتها وزرنیخها آنست که کدام که خواهد
در صلایه کند با از اینها یا یکی از اینها سحق کند واز این آنها
بخورد او میدهد یک روز در صلایه آب بخورد او میدهد
و در آفتاب می نهد و دیگری مالد وآب میدهد ودر
آفتاب مینهد چند انکه آب بخورد آنگاه روز دیگر اثال
کند ومکبه بر سر او نهد ووصل استوار کند وبر مکبه سوراخ
باشد وباز بگذارد تا دود سیاه ورزد بیرون رود چون
دود سفید نمایان شد سوراخ را بانمک مدبر با احتیاط
نیکو محکم ببندد وآتش نرم میکند چند انکه داند تمام
مصعد شده بگذارد سرد شود روز دیگر سر دیگ را باز کند

وآنچه

آنچه تصعید شده باشد برگیرد باز سحق کند وآب دهد وباز
اعادت کند تا بالغ شود وبالغ شدن او آن باشد که چون
بر صحیفه نقره بر آتش نهد سیاه نکند وچیز دیگر آنست که ادنا
احتیا کند اگر سیاه شود بداند که پاک نشده وکدورت در وی
باقی است واگر متغیر نشود بداند که تمام شده است واگر تغیری
باشد باز اعادت کند تا تمام شود واگر چیزی کدورت در او
باشد حمل ناقص آید واین سر تست عظیم دیگر بگیرد
کبریت وزرنیخ از هرکدام که خواهد در صلایه کند با مثل
او ملح اندرانی پس اورا با خل صاف بدهد وتشویه و
تصعید کند آنچه بر بالا باشد بگیرد وبصلایه باز برد
وملح تازه میکند وخل مقطر میدهد بهر باری تصعید
میکند تا آنکه سفید شود وملح که در زیر بماند سیاه
باشد پس تشمیع کند بنوشادر محلول هفت بار تا
چنان شود که در نداوت بگدازد پس بگیرد کلس ارزیر
مثل وی وتشمیع کند بنوشادر محلول تا چنان شود
که در نداوت بگدازد اگر همه سه بار تشمیع باید کرد

پس بگیرد زیبق مصعد که از جهت بیاض تصعید کرده باشد
مثل وی وتشمیع کند بنوشادر محلول تا چنان حل شود که
در نداوت بگدازد وآن را هم برابر در صلایه جمع کرده
وآن را با دو طی ان بجوزد بید بهد ودر صلایه سحق میکنند
وتشویه میکنند تا مثل نقره شود سفید بعد از آنکه پنج بار
تشویه کرده باشد وغایت آن هفت بار تشویه کرده باشند
آن گاه بگیرد درم ازو و یک رطل از هر جسدی که خواهد
قمر کند سفید واز خلاص قال بیرون آید دیگر بگیرد کبریت
یا زرنیخ و مثل وی طلق محلوب ودر صلایه کند وآن را
آب قلی بدهد و سحق کند وتشویه کند همچنین بکند
پس در دیگ اثال تصعید میکنند واخلاط هر بار
تازه میکنند تا سفید شود که در وی سیاهی نماند
پس چهار یک او ملح قلی صافی در و کند و تشمیع
کند یا نوشادر محلول تا چون شمعی شود که به نداوت
بگدازد پس حل کند و عقد کند صبغ دهد یک جزو

ازو

از هر جسدی که خواهد وآن را شمس کرداند باذن الله تعالی بدان
این را نگاه دار صفت غسل بگیرد کبریت یا زرنیخ هر کدام
که خواهد وبساید و در حمره سبز کند وآب ملح بر روی ریزد
وبگذارد سه روز و هر روز آن را بارها می جنباند پس صاف
کند بر او وآب خوش بشوید تا در وی هیچ شوری نماند
پس آن را خشک کند و بحمره باز برد وآب ملح بر وی
ریزد و سه روز دیگر بگذارد بطریق سابق پس صاف کند
و بشوید دو بار دیگر عمل را اعادت کند تا سه بار قطام شود
آنگه تجربه کند تا اگر بر صفحه نقره افکند و بر رود تا سیاه نکند
و سفید باشد آنگه نگاه دارد واگر سیاه کند باز اعادت کند
تا آنکه بر صفحه برود و سیاه نکند آن گاه او را نیک سحق کند
و مثل وی آب اسرب محلول بجوشد او دهد در سحق و در
تشویه و هر بار که آب بدهد سحق کند وتشویه کند و باز
سحق کند آب دهد تا ده بار او منعقد شود یک جزو
ازو پنجاه جزو زهره افکند صبغ دهد و بیرون آید قمری که

عنبر رنگ دیگر کبریت باشد هر جسدی که باشد قمر کند
عبر از رنگ دیگر بگیرد کبریت یا زرنیخ هر کدام که خواهد
و باب ملح سحق کند و در نسخهٔ دیگر باب قلی سحق کند
و تشویه کند و هر روز سحق کند و شب تشویه کند تا بیرون
آید سفید و غسل میکند و شب تشویه میکند هر روز
پنج بار تشویه کند و تصعیه کند براق همچنین میکند
تا بوزه شود سفید گون او و فعل او تو را راضی کند پس
آن را تشمیع کند بنوشادر محلول بارها تا اینکه شود
که بتوان بگدازد پس بگیرد زیبق که از جهت بیاض
تصعید کرده باشد و تشمیع کند بنوشادر محلول
تا اینکه شود که بتوان بگدازد پس بگیرد کلسی ارزیز
و تشمیع کند بنوشادر محلول تا اینکه بتوان بگدازد
پس جمع کند میان هم برابر و تشمیع کند ده بار
بنوشادر محلول و حل کند و هر چه ثقل ماند سحق کند
و تشمیع کند و یک جزو از وی بر سه جزو طرح کند

از خلاص باز اید

از خلاص باز اید

دیگر بهتر ازین آنست که بگیرد هر یکی ازین ارکان جدا
جدا با هم بیامیزد و حل کند آنکه با هم دیگر بیامیزد پس عقد
کند یک جزو از وی بر چهارصد جزو هر جسدی که خواهد
صبغ دهد دیگر سحق کند این عقد را و چهار یک
او زیبق محلول او را آب دهد و تشویه میکند و سحق میکند
صبغ دهد یک جزو او ششصد جزو زهره را شمس کند دیگر
حل کند و باز عقد کند صبغ دهد یک جزو از وی هزار
جزو از هر جسدی که خواهد بداند این را تا معلوم باشد
دیگر مغربی گوید بگیرد زرنیخ زرد نیکو سحق کند و دخان
از وی بیرون کند و باب نمک سحق کند و تشویه کند
کند پس بشوید و خشک کند و سحق کند باب نمک
و تشویه کند و بشوید و خشک و تدبیر باز اعادت کند
تا سفید شود و صحیفهٔ نقره را سیاه نکند پس تشمیع
کند و بگیرد زیبق که از جهت بیاض تصعید کرده باشد
و تشمیع کند جدا جدا حل کند پس جمع کند میان این

آب ها برابر در شیشه کند و در خم خل در او بریزد تا صاف
شود و آمیخته شود انگاه بیرون آرد عقد کند تا
منعقد شود مثل قمر مثل ارزیز صبغ دهد یک جزو
از او سه جزو زهره را قمر گرداند و از خلاص باز آید
دیگر بگیرد کبریت دیب بد و در خل حامض تر نهد یک
یک هفته و خل چندان باید که اورا بپوشاند پس
بشوید اورا و در خل خمر معتصر بجوشاند و باید خل
مثل وزن کبریت باشد و دایم اورا چنین تازه میکند
و در هر هفته یکبار بجوشاند چنین بکند تا هفت بار
پس اورا در آب تر نهد ۳ هفته و هر هفته طبخ
میکند با آتش نرم پس تشویه کند با آتش نرم پس بیرون
آرد اورا در آب تر نهد ۳ هفته و هر هفته طبخ می
کند با آتش نرم بعد از آن با عسل عجین کند با آتش نرم
و در شیشه کند مطین و آتش نرم بر وی بر افروزد
تا بگردد جوهری لطیف همچون نقره عوض کنند

و استعمال

و استعمال کند در آنچه خواهد نیک است و عجیب است
دیگر جوهر بیرون آوردن از کبریت و زرنیخ بگیرد از
هر کدام که خواهد بساید و در مغرفه آهنین کند و بر سر
آتش بنهد و روغن بیه گرده صاف کرده در وی ریزد
چون سوخته شد انگاه سیاهی از وی بشوید با آب
بشوید باب و نمک پس این عمل را باز اعادت کند تا راضی
کند لون او نقره ادتر او انگاه بگیرد یک درم از وبر سه درم
زهره طرح کند قمری اید تیره رنگ دیگر بگیرد کبریت
و یا زرنیخ از هر کدام که خواهد و با شمع گداخته بیامیزد
و در تنور گرم نهد پس غسل کند با آب قلی بارها پس
اعادت و در تنور نهد و غسل کند همچنین میکند بارها
تا نقره شود سفید بگیرد از وی بر بیست جزو زهره را
قمر کند غیر از رنگ دیگر بگیرد کبریت یا زرنیخ و بکوبد
و بیبیزد و در قدحی کند و روغن شیر بر بریزد و

وطبقی بر سر قدح بنهد و بر آتش انگشت بنهد و بر فوق
دم میکند انگشت را تا بجوشد روغن در جوزد و اگر روغن
بسیار باشد باقی روغن را بیرون ریزد و او را باب
قلی بشوید و باید که آب سخت گرم نباشد تا منحل نشود
پس این تدبیر باز اعادت کند تا هفت بار تمام سفید
شود بگیرد و از وی بهترست جزو از هر جسدی که باشد
بیفکند قمری صالح بیرون آید صفت غسل و طبخ
کبریت و زرنیخ اما آنچه مخصوص است زرنیخ و آن
کبریت طبخ است بشیر تازه دایم تا رصاصی شود در بیاضی
فضه و یا سفیدتر از فضه و وی چیزی عجیب است و عمل
کنی بوی تا هرچه بدانچه درست داری و واجب کند
که در طبخ بشویی و واجب کند که در هر دو ساعت
یا سه ساعت سوادی که بر سر او بر آید بر میدارد
و شیر تازه بر وی می ریزد تا شیره سیاه نشود
و هر پنج ساعت یا شش ساعت باب ملح خوش بشوید

تا کلی

صفت غسل زرنیخ

تا کلی دهن و سواد از وی بیرون رود آنگه دیگر بار شیر
تازه بر وی افکند و باز طبخ کند همچنین بکند سه روز
چندانکه سفید شود و پاک گردد پس عمل بر وی اعادت کند
تا تمام شود و بر وی عمل کند دیگر آنچه مخصوص است بوی کبریت
دون زرنیخ طبخ است بعد از سحق باب قلی و ملح قلی
با خل و غسل است باب آهک و آب صابون دیگر سحق
بدانچه خواهی روا بود پس طبخ وی چنانکه اول گفتیم با طبخ
وی چنانکه بدانچه خواهد و باب صابون غسل و هرچه بغسل علاج
کرده شود عمل کند بران و اگر طبخ کرده شود بدان آب اول
هفت بار پس آب بیاض بیض طبخ کند پس وی اگر
خواهی زکی است و اگر خواهی اکسیر است تا داند اما در کبریت
از قول حکیم سقراط که گفت وی از مفردات است و حاجت
داریم یکم سخن گوییم در اصلاح کبریت تا وی اکسیر گردد
همچنان سقراط گفت از جهت آنکه بدانچه سقراط گفت
در ترتیب کرد زیادت ممکن نبود پس بگوییم بکم علامت

وحا آنست که چون بیرون آید از طبخ یا تصعید تیره دیگر در
چون موم نرم بود و کداز آن باشد بر آتش پس ما درین
جزو آن می جوئیم که وی را بشوئیم اول تا تیرگی از وی
ببرود و سفید گردد از جهت آنکه تیره رنگ تمام بیاض
ندهد و تیره رنگ بود و هر چیزی که رنگی از رنگها دهد
باندازه قوت خود دهد و باید که تمام گداخته شود وی
بر آتش روان بود و بر آتش صبر کند بعد آنکه بآتش می
گریخت پس چون در وی این حدها که گفتیم تمامت
موجود شود وی اکسیر گردد از جهت آنکه حد اکسیر
آنست در عمل احمر و ابیض که گدازنده باشد بآتش
دیگر دروی آنست که سقراطیا یاد کرده است که یک
چیز است که از وی هم عمل بیاض کنند و هم عمل حمره
درین عمل کبریت بدان این را دیدی آن تو وی بدان
من وصف کردم و میکنم و میگویم که چون عمل کبریتی
بر شد بدین مرتبه که گفتیم من تو را از طبخ و تصعید

و محکم

و محکم شود وزن وی آنگاه بگیرد از سفید بیضه ده رطل
و از زرد مثل وی بگیرد و بهم بیامیزد و بیفکنند در او
قدری نوشادر و بزنند زدنی سخت بسیار پس آنگه
بگذارد تا آهسته شود پس کفها که بر بالای او باشد دور
کنند و او را در قرع کنند و انبیق بر و بندند و بر وی آتش
آهسته میکنند تقطیر کنند تا همه بچکد پس این آب را بقرع
باز برد دوم بار آتش آهسته میکنند تا همه بچکد روشن
و صافی و پاکیزه و تمامت این عمل در سه بار بود و در بار دوم
و بار سیم در وی چیزی از نوشادر نباید افکند هیچ که نوشادر
در بار اول بسنده باشد چون مقطر شد و صافی چنانکه گوئی
مروارید است پس از آن کبریت که تدبیر کرده است چنانکه
پیش یاد کردیم بگیرد و دیگ بباید و مجمره بیارد پس
بیفکنند وی را در دیگ و فرو در یزد بر وی از آن
بیاض بیض مقطر سه بار چند وزن وی و اگر کبریت و بیاض
بیض مقطر سه بار چند وزن وی در صلایه زجاجی

باهم ساییده در دیک کند هم نیک بود وسودمند باشد
پس در زیر وی آتش کند آتشی نرم چنانکه در غایت
نرمی باشد در حال پختن خشک شود وبدانکه رأیها
حکما در عدد روزها در طبخ وی وخشک شدن وی
مختلف است بعضی کفته اند که مدت طبخ وی ده روز
باید وبعضی کفته اند مدت وی هفت روز باید و
بعضی کفته که سه روز باید وهفت روز نیکوترین قولهاست
عمل کن بهر کدام کفتار که خواهی که این طبخ اول مراد را
خاصه باتشی نرم میباید پس چون در بیاض بعضی بکداخت
بدان وجه که کردم دروی سه فایده باشد یکی فایده
وی تبیض است ودوم تشمیع وسیوم وی را دور اندر
اجزاء وی وپاکیزه کند ونیکو کرداند عمل کن آنچه یاد کردیم
در عمل کبریت وبدانکه طبخ هفت روز به از سه روز
است اکرچه سه روز هم نیک است از جهت علت
در نیکوی درازی روزها است ودوام نمودن بر آتش

وبسیاری

وبسیاری مقام بیاض بعض مر کبریت را وبدین تقدیر
هفت روز به بود که این معتدلست میان زیادت ونقصان
بدان این معنی را واکر خواهی ده روز کن که بیشتر است
واکر خواهی سه روز کن که کمتر است وچون در طبخ
کمال یافت اول بار چنانکه یاد کردیم وخشک شده
کبریت خشک شدنی تمام پس آنکاه وی را سحق
کن در صلایه زجاج که یار او هم زجاج بود وچندانک
بساید که چون مغز شود پس بار وی را در دیک کند و
بیاض بعضی مقطر بر وی فرود ریزد وسه بار چندان وزن
کبریت وبیرون باکبریت بدان امیخته شود نیکو وچون
چنین شد دیکر بار آتش آغاز کند بر وی همچنانکه
بار اول کرده بودی آتشی نرم وآهسته وحکما در نرمی آتشی
کردن بر دو قول اند بعضی کفتند که این بار آتشی بیشتر
از بار اول باید کرد وبعضی کفتند که آتش این بار مثل
بار اول باید تا هر دو آتش یکسان بود وبا آتشی بسیار این

کبریتها و روحها را هلاک نکند و باید که روز ۴ طبخ درین
دفعت بیشتر از روز ۴ طبخ اول باشد و چون خشک شد
بار دیگر وی را در صلایه بساید با مثل وی از بیاض بیض
مقطر سودنی با مبالغه تمام چنانکه هر دو یکی شوند و چون
چنین شد باز بار دیگر وی را در دیگ کند و بریزد
بر وی از بیاض بیض بدان قدر که بار اول کرده با
این بعضی که سحق کرده پس باز بر وی آتش آغاز کند
از بار دوم بیک و نیم بار چندان چنانک آتش اول
بده رطل انگشت بود آتش دوم به ۳ه رطل انگشت
بود که او بیرون آید در بار اول از طبخ همچون قشر
بیض سفید تیره رنگ و بیرون آید از طبخ ۲ همچون سفید
آنچه که درون وی است زردی بود و بیرون آید از طبخ ۳ سیم
سفید پاکیزه که هیچ شک نبود در پاکیزگی وی و چون
بگیری حبه از وی و بر صحیفه آهنی بگذارد در وان
شود پس چون برسد بدین حد بگیرد چیزی از بورق
محلول که تقطیر کرده باشد و سحق کند با وی و تشویه

کند

کند بعد از آن که خشک شده باشد پس وی را از تشویه
بیرون آرد و عمل باز اعادت کند پس او را بر صحیفه بر وی
هم چنین سه بار بکند در هر روز یا ۳ه روز پس او را بر صحیفه
گرم افکند اگر دود کند عمل باز بر وی اعادت کند تا برسد
بدان مرتبه که دود نکند و این دارو سپیت که نوره گفتیم
که عمل کنی که این بیاض بیض وی را تشمیع کند و بشوید
و سفید کند و نرم گرداند الا آنکه بیض با کبریت تمام آمیخته
نشود و لیکن اندک رطوبت از وی جذب کند تا روان
گردد و سپید شود پس آنچه گفتیم در کبریت بود اکنون
حاجت داریم وجه تغویص کردن وی بگوییم تا صبغ دهد
که اگر چه درین وقت ظاهر وی را صبغ دهد اما این
صبغ غوصی تمام نکرده بود و حکما را در طریق تغوص
وی چیزها دیگر و قولهای دیگرست بعضی گفتند که [illegible]
[illegible]
[illegible]

~~کنکد ... یکدرم شنگرف کبریتی ... آب جوهر~~
~~تمام روز سحق کند بعد بشوید بعد ... سفید بیکار د~~
~~بشوید آن را آب درون نهد بالای آتش ... ارزد~~
~~... آنک بیرون کند ... ~~
~~حصه ... ملغم کند ... دل ... اندازد~~
~~... نوشادر ... بعد ... بعد~~
~~ملغم ... اندازد ... ~~
~~... از ... تمام روز سحق کند~~
~~خشک کند درون جلجر ... محکم کند اکنون~~
~~... تا ... کند ... ~~
کند و این ~~...~~ ولیکن
بگیرد ارزیر ملغم یکدرم و براده کند نرم دیگر زیبق
زنده یکدرم و باوی بیامیزد پس بر وی افکند ۳ درم
نوشادر در صلایه بساید باب یا به خل تا سیاهی
تمام از وی بیرون آید و اگر سیاهی باقی باشد دیگر

یار

بکنند و بشوید چند بار که آب صاف و شیرین شود پس خشک
کند و سحق کند پس او را آب بخمرات می دهد و تشویه میکنند
تا سرخ شود و با مثل او زیبق مصعد بیامیزد و بدهی صفرهٔ
بیض با نوشادر محلول تشمیع کند یکجزو ارزیز بر ۳ جزو
زهره و قرطع کند بیرون آید شمس نیکو ان شاء الله تعالی
دیگر بگیرد توتیا و بکوبد تا مانند نخود شود در ظرفی ...
توتیا را در جام کند یا در طشت و روغن بادام تلخ بر وی
ریزد چندانک او را بپوشد و بالای او مقدار ۲ انگشت
برآید پس او را بر دیگ نهد در آفتاب مدت هشت روز
چون شب میشود در خانه گذارد باز روز در آفتاب بر دیگ می نهد
چون این روزها تمام شود آنکه از طشت بیرون آرد و مثل
وی ... با او بار کند نرم بساید آنکه روغن بزر خالص
سحق کند نرم با روغن بادام شیرین پس او را در کوزهٔ
سفالین کند یا در آبگینه مطین و آنکه در آتشدان نهد
و آتشی برافروزد در دیگ آواز بامداد تا روز دیگر بامداد

پس بیرون آرد وچهار یک نه اثر ورد با او بیامیزد و نیمه او
قلقند وهمه را سحق کند بآب سوری در و تر کرده نهاده
باشد یک روز تا شب سحق کند پس تشویه کند شش ساعت
در آتش زبل پس بیرون آرد و در بوته کند و بوته دیگر برو
نصب کند و استنزال کند هر چه از وفرود آید آنست که
ما میخواهیم پس یک جزو از او بر چهار ضند جزو قمر پاک بنهد
و بگدازد و بیرون آرد وصفایح کند تنک تنک چون صفایح
شد در آجر و ملح بنهد وطبخ کند انگاه در خل ثقیف بنهد پس در
دیگ جزد بنهد یک لا آجر و ملح سوده می نهد و یک لا از ین صفایح
باز آجر و ملح می نهد باز صفایح همچنین تا زبر زبر او آجر و ملح
باشد وطبخ کند کم روز تا بر حلاصی ثابت شود و حمرة او
زیادت شود واگر بدل قمر شمس باکیزه کند یکجزو او بر
نهصد جزو سرب نهد او را سرخ کند و نیکو بیرون آید
انشاء الله تعالی دیگر بستانند توتیا زرد نیکو و در صلایه
کند و بساید چند انکه هبا شود انگاه بسرشته بعسل

و درکاله

و در کاله تشویه کند چند انکه عسل تمام بسوزد و در توتیا
چشمهای سفید و روشن پدا آمدن گیرد انگه میساید بروز
و آب کبریت بازرد بیضه بخورد او میدهد و لشب تشویه
میکند چنانکه این توتیا سرخ شود انگه تشمیع کند بنوشادر
محلول چنانکه بر صحیفه گرم افکنی دود نکند این وبرود دروی
نفوذ کند انگاه یکجزو از ین توتیا بر ده جزو قمر گداخته افکند
و ثلث آن شمس پاکیزه کند تمام با او بیامیزد بیرون آید شمس پاکیزه
دیگر بگیرد توتیا و تشویه کند چنانک پیش از ین یاد کردیم و حمی
ساید بروز بدهن صفرة بیضه بخورد او میدهد و بشب تشویه
میکند چند انکه سرخ شود نیکو انگاه یکجزو از ین توتیا
بر بیست جزو قمر گداخته افکند و جنسی آن شمس تمام با او
بیامیزد نیکو بیرون آید و بگیرد بوره بقوة و بساید چندانکه
تا هبا شود و این نقره چند بار دروی هر چه کند تا نیکو آید
انشاء الله تعالی دیگر بگیرد توتیا تشویه کرده یکجزو و دیگ جزو
زیبق مصعد با او بیامیزد و در صلایه نیکو بساید و آب صبیانی
میدهد و می ساید چنانکه باهم آمیخته شود انگه بگیرد ان بوته

در بوته بالا باید که با نیزه باشد قدر یک گز و دارو در بوته زیرین
کند و بوته بالا این برو وصل کند محکم و سر با نیزه بسته باشد
و بگذارد تا نیکو خشک شود آنگاه کوره کند بدهد چند انکه
داند که بخواهد گداخت انگه بگذارد تا سرد شود پس بیرون
آرد دیگ بدانچه اصل بر بالا در با نیزه جمع شده باشد آنکه
بگیرد قمر و زهره یکجزو از ان دارو بر و افکند زرد شود زرکینی
و نیکو و بهر پنج جزو زهره یکجزو قمر باشد آنگاه در گاه نهد
و سرب بجوزد او میدهد چند انکه زهره بسوزد قمر زرکینی بیرون
بیرون آید ؛؛ پنجم در تدابیر شعر بگیرد شعر پاکیزه سیاه
تازه از ان کسی که بالغ باشد و آن شعر را بشوید با کل سفید
تا نیک پاکیزه شود انگه باب صابون و اشنان بشوید
پس خشک کند و ببرد جزو انگاه در قرع کند تا نیم
قرع پر شود و انبیق برو ترکیب کند و آتش کند مانند
و تقطیر کند تا آب او همه بچکد و از او چهار آب بچکد آب
سفید و آب زرد و آب سرخ و آب سیاه بنسخه دیگر گفته
است که آن وقت که آب سیاه آغاز کند قابله برگیرد

وآب سیاه

وآب سیاه رها کند تا برود که در وی چیزی نیست چون همه بچکد
آتش باز گیرد چون قرع سرد شد ثفل آن را از قرع بیرون
کرده و در صلایه کند نوشادر نیک بساید و در انال تصعید
کند تا نوشادر از وی صعود شود سیاه و اعلات کند تا انکه
سفید بیرون آید بر شکل در ابر لبی آن را در صلایه کند و سحق
کند و از ان آب که از وی گرفته باشد او را میدهد تا مثل او
آب بخورد در سحق انگاه در شیشه مطین کند و آن را تشویه
کند با تش زبل یک شب روز دیگر بیرون آرد دیگر بار سحق
کند و مثل او از ان آب او را بدهد بصلایه تا بخورد باز
تشویه کند اینچنین سحق کند و تشویه میکند تا مثل فضه شود
سفید صبغ دهد و قیام دارد یکجزو از و چهارصد جزو
از هر جسدی که باشد و آن را قمری گرداند تم کند
باب ششم در تدابیر تکلیسها بدانکه تکلیس در اجساد و احجار
و ملحها و ثقلها و قشرها و صدفها بود و تکلیس بتدبیر
اجساد است و سوختن آنچه در اجساد باشد دیگر دانند
اجساد تا چون نوره سفید شود و امتحان او آن باشد

که بداند تمام شده است که آن چیز که مکلس میکنند چون بیرون
آرد قدر قیراطی از وی برگیرد و بر سر زبان نهد اگر بگدازد
و هیچ ثقلی نماند و هیچ چربی در زبان و کام نیاید چون چنین بود
تمام شده باشد و اگر بغیر از این باشد باز اعادت کند تا تمام
برسد صفت عمل تکلیس آن باشد که چون بدین مقام رسید
بگیرد پاره جامه بافته و آن تو کند و آنچه مکلس کرده باشد
در آن جامه کند و در آب گرم بشوید تا جمله کدورت و تیرگی
در وی باشد از وی بیرون آرد و صاف و پاکیزه شود
اما بداند که تکلیس بر سه نوع است یک سوختنی و نوع دوم
تصعید است و نوع سیم ملغمه است و در غیر جسدها
گدازنده سوختنی است پس اول آغاز کنیم تکلیس شمس
بگیرد چندانکه خواهد و بگدازد و هر جزوی یک جزو سرب
یا مرتک در وی دهد که او را متفتت کند پس سحق کند
و او را با آب و نمک در کوزه مطین کند و در اتون در آرد
آن چنین بکنند بارها تا مکلس شود دیگر بگیرد شمس و
بگدازد در بوته که در آن بوته سرب یا مرتک گداخته باشند

از جهت

از جهت آنکه مجرد بوی ایشان شمس متفتت شود و اگر در درون
بوته مرتک طلی کند یا اسرنج و در آن بوته شمس بگدازد و بعد از آن
شمس را در صلایه کند با آب و نمک سحق کند و خشک کند
و در کوزه مطین کند و در اتون شیشه گران دارد بارها تا مکلس
شود دیگر بگیرد شمس و براده کند و بزیبق محلول بصلایه بساید
آنکه تشویه کند بآتش نرم آنکه بیرون آرد و تصعید کند تا
زیبق از وی ببرد آنکه شمس در ته هبا شده باشد دیگر
در تکلیس قمر بگیرد براده قمر چندانکه خواهد مثل او نوشادر
و هر دو را با آب بساید آنگه چندانکه آمیخته شود
و در ظرفی چیزی کند و بنهد هر روز بارها آن را بجنباند هر بار
که خشک می شود آب دیگر بر آن می ریزد تا آنکه زنگاری شود
پس بشوید آن را و تشویه کند و با آب ملح تا سفید شود دیگر
بگیرد قمر چندانکه خواهد و براده کند و با نمک در صلایه
کند آنکه در کوزه مطین کند و تشویه کند و بیرون آرد و از نمک
بشوید و باز اعادت کند و با نمک بساید و در کوزه کند

وتشویه وهم چنین میکند تا انگاه که هبا شود وچنان کردد
که بروی بنویسند واین تکلیس از همه بهتر است که او از حال
خود بنرفته است تا معلوم باشد دیگر بگیرد براده قمر
وبا مثل او نوشادر وبساید درصلایه ودر کوزه مطین کند
وتشویه کند چون بیرون آید دیگر بساید وباز تشویه کند
وهم چنین میکند تا او هبا شود مثل آرد میده دیگر قمر
ومشتری بگیرد وبگدازد وبراده کند وملح محلول سحق کند
تا مثل خمیر شود پس قرصی کند نیک بگدازد روزها که
وی سفید شود وچون ملح گردد واصحاب این علم یاد
میکنند که همه چیزها را بدین تدبیرها مدبر کنند وملح
بر وی از زیارت نکنند واین از غرایب الحالست عمل کن
تا بیابی آنچه درست میداری دیگر بگیرد قمر وبگدازد
ار زیر ودر خوراند مثل او زرد وب پس سحق کند تا
چون محلول شود پس انگاه در کوزه مطین کند ودر اتون
سفالگران در آورد وها کند تا بسوزد وسرد شود

پس بیرون

پس بیرون آرد اورا مکلس شده باشد هم قمر وهم ار زیر دیگر
در تکلیس زهره بگیرد براده نحاسی ودر صلایه کند وبر بد
واب زاج مقطر بخورد او میدهد وتشویه میکند آن چنین
بکند بارها تا او مکلس شود چون خون بگیرد ازاین ده جزو
قمر را صبغ دهد وده با پنج شمی بیا میزد نیکواید ودرین
هیچ شک نیست تا بداند دیگر بگیرد براده نحاسی ودر صلایه
می ساید واب نوشادر وزاج محلول بخورد او میدهد و
تشویه میکند که مکلس شود مثل شنگرف دیگر نحاسی
محترق بگیرد نحاسی اورا میک تنک کند وخرد برد وبگیرد
ملح کبریت برای تنکها بسیده ودر تنور تشویه کند
یک شبانه روز وباید که نحاسی کبریت برابر باشند روز دیگر
بیرون آرد اگر چیزی مانده باشد نا سوخته مجمل بروی
اعادت کند تا سوخته شود ودر عمل کار فرماید ان اسه
ت ۷ ودر نسخه دیگر کبریت ربع نحاسی باید دیگر زنجار
بگیرد ازین روسخت وسحق کند با مثل نیمه بیم او نوشادر

زنجار ... (حاشیه)

بلوری مصعد نیک سحق کند و بر وی اندک خل خمر نیک
بر سنگ می ساید بر صلایه با هاون تا آنکه همه ... را از یک روز
زنجار شود ... ی بهتر از همه زنجارها پس برگیرد و
استعمال کند و هر چه خواهد تا معلوم باشد دیگر بهتر از این
آنست که بگیرد صحیفها نحاسی سوخته و سحق کند و مثل او
نوشادر با او بیامیزد در سحق و خل خمر که ربع او نوشادر
در وی باشد بر وی ریزد و هر روز بارها می جنبانند تا زنجار
شود و هرگاه که خشک شود از خل مدد میکند تا همه زنجار
شود نیک شایسته بود هر جملان را دیگر بهتر از این
آنست که بگیرد این زنجار را با خل خمر که مثل او ربع زاج
در آن باشد در صلایه کند و تشویه کند این چنین با او بکند
نه بار سرخ شود و رنگ دهنده باید یک جزو از ده
جزو قمر را رنگ دهد و چون با مثل او شمس بیامیزد نیکو
بیرون آید دیگر بهتر از این آنست که بگیرد زنجار که ذکر
کرده ایم و آن را آب دهد بخل مصعد که ربع خل زاج در او
بود و نیمه زاج کبریت اصفر در او بود و صاف کرده باشد

ابی آب

ابی آب بخورد او دهد در صلایه و تشویه میکند تا مثل زعفران گردد
یک جزو از ده جزو قمر را صبغ دهد و چون با مثل او شمس بیامیزد
نیکو بیرون آید و مزاوجت پذیرد در تکلیس برنج بگیرد براده
حدید بشوید تا سیاهی و ریم از وی برود و آب صاف شود
در پاره خرقه بندد و در موضع نم دار بنهد سه روز پس بیرون
آرد و در صلایه کند و آب زاج بخورد او می دهد و تشویه
میکند و همین تدبیر باز اعادت میکند تا زعفران شود
نیکو دیگر بگیرد براده حدید و بشوید با آب بارها تا آب
صاف بیرون آید آنگه با آب و نمک بشوید تا تمام ریم
و وسخ که باشد برود پس او را جامی آبگینه کند و خل
خمر بر وی ریزد و در روز بارها می جنبانند و هرگاه که خشک
می شود خل زیادت میکند تا زعفران شود تمام دیگر
بهتر از این آنست که زعفران را آب دهد در صلایه از خل
مصعد که چهار یک از زاج زرد مصعد در و بود و مثل او زنجار
در و بود و در روز با آن صلایه میکند و سحق میکند و در شب
تشویه میکند و از وی یک جزو بر ده جزو قمر افکند و با

و با مثل او شمس بیامیزد نیکو بیرون آید دیگر بهتر از این آنست
که این زعفران را آب دهد در صلایه به خلّ که چهار
یک او فلقند در رو بود و مثل او نوشادر و نیمه نوشادر
کبریت اصفر در وی بود و سه شب روز از این چنین خل او را
آب دهد هر روز و بست تشویه میکند تا این زعفران
چنان شود که جزوی از وی بیست جزو قمر افکند صبغ
دهد و ده جزو او را با پنج جزو شمس بیامیزد نیکو باشد
دیگر بهتر بگیرد زعفران و مثل او زیبق که از جهت
حمره تصعید کرده باشد مثل نصف زعفران قلقند
و در صلایه کنند هم نرم بساید و آب دهد او را خل که در
وی زاج و کبریت و نوشادر را باشد و بر خاکستر گرم
آن را تشویه کند همچنان که بیضه سرخ را بر
خاکستر گرم بپزند تا سرخ شود و صبغ دهد یک
جزو از وی سی جزو قمر را و با سه شمس بیامیزد نیکو شود

دیگر

دیگر بهتر از این آنست که در صلایه کنند این آب جوزه بیضه
مقطر بجوزد دهد و تشویه کند تا از آن آب جوزه بجوزد چهار
یک وزن خود صبغ دهد یک جزو از هفت جزو قمر را
شمس گرداند دیگر در تکلیس مشتری بگیرد ارزیز و او را
بگدازد و هر ده جزو ارزیز یک جزو کبریت اصفر بر و اندازد
و بسوزد تا همچون تراب شود پس آن را در صلایه کند به آب
و نمک بشوید و در کوزه مطین کند و در اتون درآورد
روز دیگر چون سرد شود بیرون آرد و در صلایه کند
و تشویه و خشک کند همین تدبیر باز اعادت کند تا نوره
شود سفید دیگر بگیرد ارزیز چندانکه خواهد و بگدازد
و بیفکند بروی زرنیخ و نوشادر بهم آمیخته و بی [illegible]
تا در خورد و خاک شود پس در کوزه مطین کند و در
اتون سنیه گران درآرد یک شبانروز دیگر روز دیگر
بیرون آرد اگر سفید شده باشد نیکو رسیده است و

واگر نه دارو زیادت کند و باز او را بتوان برد نیکو آید چون
اسفیداج نکلیس [illegible] بگیر سرب و در مغرفه آهنین کند
و بگدازد و بیفکند بروی چیزی از ملح و باهنی می جنبانند
تا بسوزد پس او را بشوید بعد از آن سرد شده باشد و در
کوزه مطین کند و در اتون نهد یک شب و روز دیگر بیرون
آرد چون آرد شده باشد تکلیس دیگر بگیرد سرب و در
مغرفه آهنین کند و بگدازد و ملح و نوشادر در جزو وی
دهد و در هر ده درم جزو سرب یک جزو ملح و یک جزو
نوشادر باید آنگاه و باهنی می جنبانند تا بسوزد و او را
ببینی سفید شده آنگاه او را در کوزه مطین کند و در
اتون در آرد یک شب و روز دیگر بیرون آورده سفید
و تکلیس شده چون آرد تکلیس قلعی بگیرد یار ...
قلعی نیکو و در قدح مطین نهد و در اتون در آرد و چون
سرد شود بیرون آرد این چنین بکند یا او با زاج و
سحق کند سفید بیرون آید سفید دیگر سفید کردن

مرتک را

مرتک بگیرد مرتک و بساید و بیفکند بروی ملح تلخ و سحق
کند در صلایه و د ... ری بشوید تا خشک شود پس مرتک
را خشک کند و بار دیگر با ملح سحق کند و بشوید این چنین
میکند تا وی سفید گردد مثل توزه با
باب هفتم
در صفت تشمیع آنست که دو قدح بگیرد و بیرون مطین
کرده و قدح بالایی مطین و در قدح بالایی سوراخ باشد
هر داروی که باشد که تشمیع خواهد کرد بهترین آنست که
بزیبق محلول سحق کند یا نوشادر محلول و آن دارو که
باشد در صلایه زجاج کند و از زیبق محلول و یا نوشادر
محلول بر وی ریزد چنانکه او تر شود و بمالد تا خشک شود
پس در قدح کند و قدح دیگر بر و وصل کند و آن سوراخ
گشاده بگذارد و بر سر آتش انگشت نهد تا عرق کند
و اگر ارواح باشد چون صعود کردن گیرد از سر آتش فرود آرد
و اگر اکلاسی باشد تامل کند تا جمله تمام بیرون آید فرق
میان ارواح و کلاسی اینست اما بسیاری از مردمان غلط

میکنند در کار تشمیع و نمی دانند که تشمیع چیست بدانکه
تشمیع نام چند عمل است اول تقریر آن ثابت گردانیدن
آن چیزهاست که بران عمل خواهد کرد و آن تشمیع برقرار
داشتن بود دیگر ذوب و آن گداختن بود دیگر تشمیع کنند
و آن چنان بود که چیزی را بموم آلوده کنند یا بهوا یا آب
یا جز آن در ~~...~~ دارد در راه بیابد و دیگر ترخیم و آن
سست کردن بود دیگر حل کردن باشد بعد ازان عقد
کردن باشد و جمیع این اقسام را تدبیر تمام خوانند
و چاره نیست ازانکه این همه قسمات در باید در این عملها
از جهت آنکه از تقریرات و از ذوب و از تشمیع و از ترخیم
و از حل و از عقد و این نهایت اعمالش نیست و چون عملها
اکسیر اینهاست لابد است دانستن این و نیز اینها
بر تفاوت بود و از پس یکدیگر بود ازانکه بجهت تقریر است
باز ذوب باز تشمیع باز ترخیم آنگاه حل و عقد بدین
ترتیب که گفتیم و بسیاری از مردمان در اقسام خطا
کنند

کنند و چون عمل کننده را یک قسم از قسمها تمام شد قادر
گردد بر تمام کردن قسم دیگر و بر تشمیع و تشمیع عمل است
از و چاره نیست از جهت آنکه اصل تشمیع کمال عملهاست
و ثابت شد که هر یکی ازین شش قسم لابد است در عمل اما
تقریر بیشتر حاجت است تا بریدن و طیران از وی ببردن
ببرد و بهم جمع کند بعد ازان متفرق بوده باشد تا عمل محکم
آید و تباه نکند چیزی عمل را و چون قرار حاصل شد بگداختن
و ذوب کردن حاجتست اگر این قرار بر سبیل تحجر بود نامنتفع
باشد و فاسد بود از جهت آنکه هر روح که بمنزلت حجر
صلب گشت که نگدازد در وی هیچ فایده نباشد و چون
تحجر گشت دشوار شد گداختن وی مگر بعلاجهای بسیار و
نیکوئی امتزاج و این لابدست هر آینه که روح با جسد
گدازنده و آمیزنده شود و در تذوب و حل و تشمیع چاره
نیست و تشمیع دو قسم است یکی فراهم آرنده و دیگر براکننده
کننده علامت رسیده شدن وی آنست که چون ملحی شود

وچون قدری از وی بر زبان نهد بگدازد و معنی تشمیع اینست
که حکما گفته اند که اصل در تشمیع همه چیزها خواه مفرد و
خواه مرکب خواه نرم وخواه صلب صبر است بر عمل و
التفات ناکردن بر رازیا بدت که صبر ناکردن فاسد کند
دیگر را و اصل تشمیع آنست که جدا جدا تشمیع کنند
که اگر نرم و صلب باهم تشمیع کنند بعضی که نرم باشد
تشمیع شود زودتر وبعضی که صلب باشد هنوز نمانده
باشد وبعضی که روح باشد تشمیع شود جسد نمانده
وگفته اند که رسیدن تشمیع کامل آنست که دارو چون
نیکو شود که بگدازد واگر بر صحیفه گرم افکنی دود
نکند و نفوذ کند وچنین دهد دارو که در یک قدح
تشمیع کند و اکلاسی در شیشه تشمیع کند و باید
که صلایه و یا سحق او جمله آلت تشمیع از زجاج باشد
تا بهتر آید وچیزی از آنها سوده نشود و با داروها
آمیخته نشود که اگر چیزی از آنها با دارو آمیخته شود

دشوار توان دارو از آن خالص کردن و در این شیوه خطری عظیم
باشد چون التهار خارج بود آن ضررها حاصل از ضرر آن صلح
نباید تا معلوم باشد اول تشمیع شیئی بگیرد کلسی شده
شیئی چند آنکه خواهد و با مثل او زیبق ملغمه کند و
با مثل هر دو نوشادر نیکو سحق کند و در میان یک قدح
کند چنانکه یاد کردیم و وصل استوار کند و قدح را بر انگشت
بنهد وچون دود کردن گیرد از سر آتش برگیرد و رها کند
تا سرد شود و باز بر سر آتش برد و هم چنین بکند تا پنج
بار پس بگشاید و بیرون آرد و سحق کند و او را به نو
شادر محلول آب دهد و سحق کند نرم تا خشک شود
پس در قدح باز برد و وصل استوار کند بطریق
سابق رفتار کند تا پنج بار چنین کند و تجربه کند
بر صفایح اگر بگدازد و برود و در وی نفوذ کند نیکو
شده است و اگر نه همچنین ده بار اعادت کند
تا بگدازد و نفوذ کند و اگر آنرا آب دهد بزیبق محلول

که درروی کبریت معصر افکنده باشند وتشویه کند در قاروره
باتشی آهسته چندانی که او بیرون آید بوزن خود فی سیم
صبغ دهد یک جزو از دو پنجاه جزو از هر جیدی که باشد
واگر تشمیع کند این را تا ملحی شود که بنداوت بگدازد انگاه
حل کند وعقد کند صبغ کند از دو یکجزو صد جزو را تا دانند
دیگر بگیرد کلس شمسی وبازاج وزنجار ونوشادر مثل
یکدیگر در صلایه کند وسحق کند وتشویه کند بنجا کسیر
کرم تا انگاه که زنجفری شود پس او را با مثل او کبریت
مبیض بار کند واز آب زنجار وزاج ونوشادر او را
آب دهد وتشویه کند تا نقره شود سبز رنگ یک
جزو از هر ده جزو قمر افکند شمسی گردد وده بار پنج
بار کند بیرون آید سرخ ونیکو انشاء الله تعالی
دیگر در تشمیع قمر بگیرد کلس قمر چندانکه خواهد
ونوشادر محلول سحق کند برطوبت نشتی ساعت
انگاه در کلاب دانی کند که در گل حکمت گرفته باشند

وتشمیع

وتشمیع کند تا دود او همه برود پس بیرون آرد وسحق
کند وته بر باز اعادت کند تا ملحی شود که بنداوت بگدازد
وبر صحیفه برود ودود نکند وسفید کند دیگر بگیرد
کلس قمر چندانکه خواهد واب دهد بنوشادر محلول وسحق
کند با وی شش ساعت ودر کلابدانی کند مطین وتشمیع
کند ورها کند تا دود او برود پس سحق کند وته بر باز
اعادت کند تا ملحی شود که درنداوت بگدازد دیگر
یک ارزیز اینها را آب دهد بکبریت مبیض محلول وتشویه
کند در قاروره بدان وجه که دانند تا یکجزو از دو پنجاه جزو
ارزیز را قمر گرداند وسه جزو زیبق را عقد کند واگر [illegible]
شود که یکجزو از هفت جزو زهره را قمر کند سفید
انشاء الله تعالی دیگر در تشمیع زهره بگیرد کلس زهره
وبا سه جزو او زیبق ملغمه کند ویک چند او نوشادر
محلول آب دهد وسحق کند ودر قاروره مطین
کند وسر قاروره استوار کند وتشویه کند در آتش

بکشد بدارد انگاه بیرون آرد و سحق کند و باز نوشادر محلول
بجوزد او دهد و همین عمل را باز وی اعادت کند تا انگاه که بگدازد
و جاری شود بر صفایح و بر دیگنه دیگر بگیرد صفایح زهره
پاکیزه و بگدازد و کبریت مبیض قایم مثل او در جوزد او دهد در
هفت بار تا گدازد و روان شود و سفید گردد چون رصاص
دیگر بگیرد یک جزو از این آبها هر کدام که خواهد آب دهد
مثل وی زیبق محلول در چهار بار و هر بار تشویه کند که این آبها
از او روشن صبغ دهد یک جزو از وی هفتاد جزو هر جسدی که
خواهد صفت تشمیع کلسها را آب نوشادر محلول باید
داد و سحق کردن تا خشک شود پس در کلاه بدانی مطین کند
و بر آتش انگشت نهد تا عرق کند و بر داد منقطع گردد
و فرق میان تشمیع ارواح و اکلاسی آنست که چون روی
ارواح عرق کند و بر دا اغاز کند از آتش بر باید داشت
و کلسها را باید که انست تا عرق کند و بر د تمام بیرون آید
و بر د منقطع شود دیگر آنکه ارواح را در قدح تشمیع

کند

کند و اکلاسی را در کلاه بدانی دارند دیگر مزاجها بر سه گونه است
یکی سودن و آب دادن و تشویه کردن بود و دوم سودن و آب
دادن و تشمیع کردن بود و این هر دو آنست که تمام است سیوم
مزاجی که بعد از تحلیل بود کامل است و آن چنانست که ارواح
جدا تشمیع کنند و حل کنند و اجساد را جدا تشمیع کنند و حل
کنند پس جمع کنند میان ایشان برابر و در شیشه کنند
و در زبل کنند پس جمع کنند میان ایشان و دفن کنند چهل روز
تا در هم آمیخته شود و صافی شود بدان این را دگر مزاج
منقضی شد تا معلوم گردد والله اعلم باب
در حل مرکبات و این حل کردن مزاجی کلی است و این چند
نوع است اما چون این جایگاه مختصری بید اکنیم تا معلوم باشد
اول حل بزبل و آن چنان است که در زمینی حفری بکنند
بالای او [illegible] گز پهنای او یک گز و اجانه سرپوشی بسازد بر سر او
و در او سوراخها کنند تا از این سوراخها کاهی آب گرم
[illegible] ریزد پس [illegible] قسم از این حفره را به زبل تر کنند و ادویه

در قاروره کند و دروی نهد بعد ازان که سر قاروره بصاروج
استوار کند و در قاروره دارو زیاد نکند نصف قاروره
نکند و شله خرد بر سر این قاروره بنهد و حوالی شله و زبر
و شله بر زبل بر در انبارد و اجانه حشیشی تر بنهد و در هر
سه روز پنج رطل آب گرم کند و ازین سوراخها بر دی بیا
و هر روز بارها آب بر ین حشیشی می افشانند اگر تابستان
بود و اگر زمستان بود یکبار بیاشد بس بود تا او در
آنجا حل سود بعد ازان که تشمیع نکو کرده باشد دیگر
حل بنداوت و آن آنست که حفره کند در زمینی موضع
که نم دار بود و دران موضع بیشی ازان حفره بنود و عمق
آن حفره سه گز باشد مر حفره را مکبه سازد و مر مکبه را
از درون بر میان جای دسته که مثل دسته بود هر چه
خواهد که حل کند در شیشه کند و از دسته مکبه بریسمان
کتان در آویزد بعد ازان که تشمیع کرده باشد و سر او
هم بکتان استوار کند و ثلثان او را در آب غرق کرده

باشد

باشد و ثلثی بر زبر آب بگذارد و هر روز نگاه کند تا آفتی
بوی نرسد و حل سود چنانکه ترا باید دیگر حل شدن
و آن آنست که خمی بزرگ که خل در و باشد و دو قسم
او پر باشد و از برای او را مکبه سازد و بر مکبه آن درون
دسته بکند بر میانه جای و قندیلی از دسته مکبه در آویزد
بر شیشه کتان و داروی که حل خواهد کرد در پارچه کتان
تو به به بندد و بر سر قندیلی از ریسمان کتان در
آویزد از دسته مکبه چنانکه هر چه حل سود در قندیل
بچکد و باید که خم در زبل تر نهاده باشد و زبل تازه
میکنند و همواره آب گرم بر زبل بپاشند تا زود
حل سود باید که میان قندیل و خل چهار انگشت بیشی
بنباشند تا زود تر حل سود دیگر حل بطبخ و این را
حمام ماریه گویند و آن چنان است که بگیرد دیگ دیگ
مسی بزرگ و در کار گیرد و آب در وی کند و او را
مکبه سازد از درون مکبه دسته بکند مثل دسته برو

هر دارویی که باشد در شیشه کند و بر نیسان کنانی از
دسته مکبه در آویزد و اگر قندیلی باشد هم روا بود که
دارو در پاره جامه کتان دو تو ببندد و قندیلی را مکبه
سازد و از درون مکبه دسته سازد و دارو از ریسمان
کتان از دسته مکبه در میان قندیل در آویزد و قندیل را
در میان دیگ در آویزد چنانکه دارو در میان قندیل
باشد تا هر چه حل شود در قندیل چکد و قندیل چنان
آویزد که میان او و میان آب یک بدست در روی پشتی
نباشد و سرپوش دیگ بنهد و وصل استوار کند و
آتش کند و باید که بر یک گوشه دیگ کم سوراخی باشد
که آب گرم کرده بر ریزد آتش میکند تا تمام حل شود
در یک هفته آنگاه سر دیگ باز کند و بر گیرد و هر چه
حل نشده باشد از وی جدا کند و خشک کند و باز
تشمیع کند و آب دهد از نوشادر محلول و دیگر بار
بجای برد تا تمام حل شود تا معلوم باشد و حلهای
دیگر بسیار نوعست بر عمیا هست و تقطیر هست این جایگه
این قدر

این قدر از برای فایده را یاد کردیم تا معلوم باشد والله اعلم

باب نهم در حل ملحها و زاجها و جسدها اول حل ملح و زاج
و تقطیر آن بگیرد از ملح و هر ملحی که باشد و آن را بکوبد
و بریزد در دیگ سنگ در صحرا بنهد روز دیگر در قرعی کند
که از حدید باشد و انبیق زجاج بر روی ترکیب کند
و موضع وصل استوار کند و آتش میانه بر افروزد
آبی از وی بچکد و این آب را جمع کند چندانکه خواهد
و همین تدبیر در تقطیر زاج نگاه دارد نیکوست
دیگر هر زرگترا از نیّ آنست که بگیرد کوزه سفالین چندان
که خواهد و ملح کوفته در وی کند آن مقدار که خواهد
و سر او استوار کند و در پهلوی جوی آب حفره
بکند و آن کوزها در آن حفره بنهد و باید که میان آب
و میان کوزه مسافت پنج گز باشد پس بگذارد آن را
آن جایگه سه شبانه روز پس بیرون آرد و بجنباند
اگر در وی چیزی باقی مانده باشد همان جایگه بنهد

تا همه حل شود و چون تمام حل شد بگیرد ملح دیگر مثل آن
ملح که حل کرده شده باید و آن را در جزوی کند و آن
ملح حل کرده بر وی ریزد و بهم بزند نیک تا آمیخته
شود آنگه آن را دران کوزه کند و در همان موضع
بنهد تا حل شود پس بیرون آورده در قرع و انبیق
برده بنهد و تقطیر را آتش میانه باشد و اگر خواهد
تا مکرر کند این حل را بگیرد این آب را و مثل او
ملح را این آب بدهد و سحق کند تا همه آبها در خورد
پس باز در کوزه کند و در همان موضع نهد تا همه حل
شود پس او را تقطیر کند پس ملح دیگر بیامیزد
و حل و تقطیر تا هفت بار بکند تا آب حیات شود حال
بغایت و آنچه واجب استعمال او در عمل اکسیر
و پاک کردن چیزها واجب کند آب تقطیر اول بار
پس باشد و همین باید کرد بارها تا معلوم گردد
دیگر بگیرد گل و تره و آنچه دردی باشد جمله بیرون کند

ازدانه

از دانه و کدورت و درد زیر کدو ستوده‌ها کند و آن ملح که حل
خواهد کرد بکوبد و در وی کند آنکه در زیر کدو ویله قدحی
شفاف یا شیشه بنهد تا آنچه در کدو باشد همه حل شود
و در قدح چکد و بعینه تدبیر باید کرد بارها تا داند دیگر
در حل زرنیخ حل بگیرد سرب را چند آنکه خواهد و بگدازد
و در دو کاسه ریزد و چنانک باید بگدازد دیگر سحق
توان کردن آنکه بگیرد آب ریخته یا خل خمر مقطر
یا آب حماضی از ترنج و یکی بر آن دیگری سحق میکند
دانه‌ها ابتدا بر وی ریزد تا سوختن از وی فرود آید
و سوختن در زیر آب جمع می‌شود پس بگیرد آن را و
باز زرنیخ و نوشادر سحق کند و در آلت حل کند یخ روند
تا حل شود پس بیرون آرد و در خاکستر گرم و یا بر یا
بنهد تا آب نوشادر از وی برود و سرب باقی ماند
حل شده و اگر این عمل با زرنیخ کنند تمام حل شود و در
از زیر زرنیخ نباید کرد تا معلوم باشد دیگر در حل مشتری

بگیرد سنگ جزو ده نوشادر و زنجار را از هر یکی یکجزو و دیم
و همه را با خل خمر مقطر سحق کند و چون در وی حل شد
براده ارزیز در وی کند و دفن کند تا حل شود پس
آن آب را از وی جدا کند بر خاکستر گرم باشد
مانند آب سفید که بسیاهی زند تا معلوم باشد
دیگر بگیرد براده ارزیز و آب رغوه یا خل مقطر
یا آب حماض اترج بر وی باشد پس با نوشادر سحق
سحق کند و دفن کند تا حل شود دیگر بگیرد
براده ارزیز و در سنگ صیان با نوشادر سحق
کند و دفن کند تا حل شود در مدت نزدیک دیگر
حل شمس بگیرد براده شمس و بر سنگ فسان سحق
کند با شد اج و نوشادر پس دفن کند تا حل
شود در اندک ترین مدت دیگر بگیر براده شمس و با آب
تا حل کند و عقد کند با او زیبق را و هر افکند
صبغ دهد و حکما گفته اند که هر تو باید که حل کنی هر چیزی

که صلب

که صلب باشد و عقد کنی هر چیزی را که سیالت تا بیابی حکمت را
دیگر حل زهره بگیرد نحاس مکلس و سحق کند تا چهار یک او
نوشادر و با آب خویش تسقیه کند و دفن کند پنج روز در زبل
و بیرون آرد حل شده باشد تو میخواهی دیگر بگیرد نحاس
مکلس و سحق کند او را با چهار یک او ملح و نوشادر محلول
تسقیه کند و سه روز دفن کند پس بیرون آرد و با آب
خویش تسقیه کند در سحق و دفن کند تا حل شود دیگر حل
طلق بستاند برنج سفید پاکیزه و با پنج چند او سرکه
بپزد یا با آب چغندر ترش شده تا نیک مهرا شود و باید
که سرکه بپزد برنج چهار انگشت کشیده باشد چون
برنج پخته شد نرم کند و حل کند آنگه بگذارد تا صاف
شود آن حل با آب از ثفلی که در وی باشد پس آنچه
صاف شده برگیرد و در شیشه کند در آفتاب نهد چهل
روز از آن آب هر چه برسد آن چیز را سبز کند
پس بگیرد از این آب و بر طلق محلوب ریزد و خمیر کند
آن طلق را در آلت حل نهد تا حل شود پس چون حل

حل طلق عقد زیبق و تجربه

همراه انکه تقطیر کند و در قرع و انبیق همچون زیبق محلول
مانده باشد انکه یک درم ازین طلق نه هفتاد درم زیبق
مغسول گرم کرده افکنند در حل او را عقد کند و مجری
کرداند پس او را تدبیر که همت بکند و بیافتیم در کتاب
دیگر که چون بیفکنند یک درم از وی نه هفتاد درم زیبق
عقد کند بعد ازان بگداختن با زهره یا چیزی از نقره پس
بگدازد در قطران فرو ریزد دیگر بگدازد در عسل فرو ریزد
روغن نفط
دیگر بگدازد در ماء اخلاق فرو ریزد و او روغنی است
که از بابچه دکو سبیه تقطیر کرده باشند دیگر بگدازد در بول
فرو ریزد تا نرم شود و در زیر مطرقه روان کردد تا
معلوم باشد باب دهم در تدابیر عقدها و عقدها بر چهار
نوع است اما اینجا چیزی یاد کنیم که ما را بکار آید اکنون
خواهیم بدان عقد کنیم تا معلوم باشد اول طریق آنست
که داروها که حل کرده باشد در قاروره مطین کند
و سر قاروره محکم کند باندازه قاروره حفره بکنند

و قاروره

و قاروره را دران حفره بنهد و خاک نرم در انبارد و محکم کند
و آب بر او بپاشد و بپای بیفشارد و بر زبر آن زبل خشک
بر نهد و بپای بیفشارد و اندک و بسیاری زبل باندک
و بسیاری دارو تعلق دارد و انکه آتش در زیر زنند تا جمله
بسوزد و آتش بمیرد انگاه شیشه ازانجا بیرون کند
و تجربه کند اگر عقد کند و جاری باشد و نفوذ کند نیکو
و اگر نه تدبیر باز اعادت کند تا تمام شود
که ادویه را که حل کرده باشد در شیشه کند که گل نگرفته
باشد پس در دیگی نهد که دران دیگ خاکستر بیخته
بود و خاکستر چنان باید که به ۳ انگشت باشد از هر
جانب شیشه و شیشه تا گردن در میان خاکستر باشد
انکه این دیگ را بر دیگدان نهند و آتش در زیر
او افروزد و پاره پشم در شیشه گذارد تا نداوت
میگیرد و چون پشم تر میشود برگیرد و پاره پشم دیگر
می نهد تا انکه که جمله نداوت او منقطع شود و پشم

خشک کند و در وی اثر احتراق پدید آید پس بر زبر بشم
ملح مقلوب و دقیق شعر با آب گرم بشر بسته و در سر شیشه
گرد و بگذارد تا خشک شود انگاه در گل حکمت گیرد که با آب
گرم سرشته باشد تا شیشه نشکند و بگذارد تا خشک شود
پس بر سر آن خاکستر دیگر بنهد از آنکه انگشت حزر کرده
بر زبر او ریزد و آتش بر ان انگشت بیفروزد و نگاه میدارد
تا آتش بمیرد و جهد کند تا از هم جوانب آتش یکسان باشد
تا منعقد شود نقره قرار گرفته بر آتش انکه بیرون آرد
و تجربه کند دیگر عمیا اینست و طریق او آنست که دارو
که حل کرده در قدح کند و عمیا بر و وصل کند و در خاکستر
گرم میدارد که گرمی او میانه باشد یا در قدح و قدح دیگر
بروی وصل کند و وصل استوار کند و در میان خاکستر
گرم که گرمی او میانه باشد میدارد و باید که خاکستر تازه
میکند و گرم میانه میدارد تا انگاه که منعقد شود انگاه
بیرون آرد و تجربه کند این بود جمیع انواع عقدها که
یاد کرده شد باب یازدهم در تدبیر آبهای تیز حل کننده

برای عمیا
عقدها

که بخورد

که بخورد داروها دهند و جمله داروها را بدان حل کنند و عمل کامل
بوی حاصل شود و صفت آب تیز بگیرد آب خوشی بیست جزو قلی
ابیض و نوره منطفی ده جزو در دکند و بگذارد سه روز و صافی
کند و این و یک جزو سیم دیگر در دکند بگذارد سه روز صافی کند
تا هفت بار هفتم بار چون صافی کرد عشر این آب زرنیخ
در وی کند و مثل آن زرنیخ اصفر و بگذارد سه روز تا انکه صاف کند
انگاه نیمه این نوشادر محلول در وی کند و بگذارد چند روز پس اگر
خواهد با این آب حل کند دیگر بگیرد ده رطل قلی و سه رطل یا چهار
رطل آب در وی کند و در آفتاب بنهد سه روز صافی کند
اینست ماء قلی و چون خواهد که طلق را حل کند طلق مکلس با او
سحق کند تا هم چون خمیر شود پس در آلت حل نهد و اگر خواهد
که شمس یا قمر حل کند از این آب بر و ریزد بمقدار انکه او را
بپوشد و در آلت حل نهد تا حل شود و باید که طلق و شمس
و قمر همه را پیش از آن تکلیس کرده باشند انکه با آب قلی بیامیزد
در حل نهد تا حل شود دیگر بگیرد قلی ابیض یک جزو و آب
بر وی ریزد ده از ده جزو یک شبانه روز بگذارد و یک جزو

دیگر بروی ریزد و یک سه روز بگذارد و بجوشاند و صاف کند آن چنین
بکند تا نه بار پس تقطیر کند چهار بار و این آبی است که بوی وی طلق
را حل کند دیگر بگیرد سه جزو نمک قلی و او را بسوزاند نیک
تا سفید شود پس سحق کند نرم هفت قسم کند و هر یک قسم
از این شانزده جزو آب بریزد و طبخ کند تا جزو از دو کم شود
پس صاف کند و یک قسم دیگر در وی کند و طبخ کند مثل اول
چنین بکند تا هر هفت قسم آب دو جزو بماند باقی پس صاف کند
و یک جزو نوشادر در محلول در وی کند و بگذارد روزها که این
آب حلی است دیگر ماء قلی مکرر بگیرد پانزده رطل قلی
و پانزده رطل آب و یک رطل قلی در وی ریزد و بجوشاند
و صاف کند و یک رطل دیگر قلی ریزد و بجوشاند و صاف کند
تا این پانزده رطل قلی را تا پانزده بار بجوشاند صاف کند
این است که هر چه در عالم هست از ارواح و اجساد و احجار
جمله را بدین آب حل شود دیگر ماء راطیان بگیرد آب
خوش و سبع ادنوره منطفی در وی کند و سه روز بگذارد و صاف
کند دیگر سبع ادنوره در وی کند و سه روز دیگر بگذارد

وصاف

وصاف کند و دیگر سبع ادنوره در وی کند و سه روز دیگر
بگذارد و صاف کند این چنین بکند هفت بار پس تقطیر کند
و با مثل وی عقاب محلول مقطر بیامیزد اینست آب حاد
یاقوت تا داند دیگر خل ثقیف بگیرد از آن که بر سر آب
باشد یک جزو و یک جزو و حامض اترنج هر دو را تقطیر کند و نگه دارد
پس بگیرد نوشادر و زنجار هر دو برابر وی دیگر حل کند
و تقطیر کند و بگیرد از این محلول یک جزو و از آن آب
و ترنج چهار جزو با هم بیامیزد نیکو و این حلی است که بکار
آید والله اعلم باب در آب حاد ابیض و از آبهای رنگ دهنده
و او روسی است چنانکه ذکر رفته است تا این غایت و از آن
جمله ابهاد احمر است و آن اینست اول بگیرد یک رطل خل خمر
مقطر و ربع از زاج مصنع در درون خل کند روزها بگذارد سه
و صاف کند و صاف طبخ کند تا سرخ شود هر چه خواهد
از وی آب دهد تا معلوم باشد دیگر بهتر از این آن است
که بگیرد خل خمر مقطر و ربع او نوشادر در وی کند و جوشاند

چند جوشش و صاف کند پس ربع وی زنجار که از روی سوخته
گرفته باشد در وی کند و بجوشاند چند جوشش صاف کند
پس ربع او زعفران حدید در وی کند و در صلایه کند و سحق
نیکو کند و در آنچه خواهد استعمال کند دیگر ذات الرغوه ذات الرغوه
بگیرد نوره نا منطفی ۲ جزو و یکجزو کبریت اصفر سوده
و با چهار چند ان آب طبخ کند و صاف کند و با ۲ جزو ماء الحدید
نوره و یکجزو کبریت اصفر سوده در این آب کند و طبخ
کند و صاف کند همین تدبیر اعادت میکند تا آب نیم باز آید
و استعمال کند چون تدبیر ۴ بد و حاجت ماء الحدید بگیرد
براده حدید چند انکه خواهد بشوید تا پاکیزه شود و نیمه او
زاج سوده بر وی طرح کند و آن مقدار خل بر وی حل قلقند سرخ کن
ریزد که او را بپوشد و در آفتاب بنهد و هر روز بارها
جنباند تا هفت روز بگذرد تمام شود دیگر بگیرد قلقند
یک جزو و ۳ جزو صفره بیضه بر پی قلقند افکند و در
مغرفه آهنی کند و بر سر آتش بدارد و بجنباند تا سیاه
شود

شود و صفره بیضه محرق شود و قلقند سرخ گردد دیگر باره ۲
جزو صفره بیضه بر وی افکند و نیکو بیامیزد پس در شیشه
کند و دفن کند در زبل تا حل شود او نخست همچون حجری
گردد پس سست شود انگاه بگدارد آب گردد و این آبیست
اگر خلک را بد و صبغ دهند خلک صبغ بپذیرد دیگر صبغ
گرفتنی از کبریت بگیرد ۲ جزو قلی اشناف و یکجزو نوره
تیز و سحق کند نرم و مقدار ده جزو آب صاف بر وی
ریزد و یک شبانه روز بگذارد تا نیکو تر شود پس طبخ
کند تا ثلث کم شود پس صاف کند و بر مثال اول قلی
و نوره در وی کند و یک شب روز بگذارد و طبخ کند تا ثلث
آب کم شود پس صاف کند تا همچون سرشک صافی شود
پس بگیرد یک قدح از زجاج بزرگ و بر وی سرپوشی
کند و از اندرون سرپوشی دسته کند پس بگیرد کبریت اصفر
یک رطل و نیکو سحق کند و در خرقه کتان و صیر کند سست و
در پی قدح از سرپوشی در آویزد انگاه این آب که کرده است

بر صبر بریزد چند انکه بر بالای صبر چهار انکشت آب باشد
آنکاه در افتاب بنهد اکر تابستان باشد واکر زمستان
باشد در زبل بنر دفن کند و در حفره کاه کاهی می جنباند
و هر کاه که اب سرخ شود آن اب بر کیرد و آب دیکر
بر وی میکنند تا چند انکه بیش آب سرخ نشود و صبغ
وی جمله کرفته شود و آب ابیض بیرون آید و کبریت
ابیض بماند انکاه هر نه بیری که خواهد با وی

بکند دیکر بکیرد بوره نو بقوت پنج و چهار جزو
آب صاف در وی کند و در دیک کند و بجوشاند چندانکه
دو جزو آب بماند و این اب نیک بنز بقوت باید انکاه
بکیرد کبریت زرد صاف و پاکیزه و نیکو یک جزو بسایند نیک
انکاه با این آب بوره با دیکر بیامیزد و در شیشه کند و در
دیکی که آب بود در آویزد چنانکه آب بر سر شیشه نرسد
آنکاه آتش در زیر دیک کند نرم تا بجوشاند و این آب
سرخ شدن کیرد انکاه رها کند تا دیک سرد شود و شیشه
بیرون آورد و در افتاب بیاویزد که این آب سرخ شود
مانند

مانند خون و کبریت جمله رنگ بیرون دهد و این آبیست که هرچه
خواهد از این آب بخورد او دهد رنگ تمام دهد والسلام

باب سیزدهم در تدابیر دهن صفره بیضه که در عمل بکار آید اول
بکیرد صفره بیضه در مغرفه حدید کند و در آتش نرم نهد و
بجنباند تا محترق شود و سیاه کردد و دهن از وی بیرون آید
سرخ رنگ یا سیاه رنگ آن دهن را صاف کند و بدارد
تا وقت حاجت بکار برد دیکر بزرکتر از آن آنست که
بکیرد صفره بیضه مسلوق و آن را در شیشه مطین کند و آن را
بر کانونی که او را قوام باشد ترکیب کند و باید که در میان
کانون سوراخی باشد بدان مقدار که سر شیشه در آنجا در آید
پس شیشه را در کانون در آرد و قدحی در زیر شیشه
بنهد و خاکستر کرم کند با آتش نرم بر وی برافروزد تا دهن
از شیشه در قدح جمع شود سرخ و صاف همچون سرشک
و چون چکیدن از و منقطع شود قدح بر دارد و از برای
حاجت حفظ دیکر بکیرد صفره مسلوق خواهد خام
و خواهد پخته آن را در دیک تقطیر کند و آب را جدا بکیرد

دهن را جدا بگیرد و بوقت حاجت کار فرماید دیگر بگیر د صفره بیضه خام و در چیزی کند و بدست می مالد تا هم چون آب شود پس طلی کند بر روی طشت و پیش آفتاب بنهد در مقابل قرص خورشید نیم روز تا دهن از وی بیرون آید و طشت را مایل بنهد تا دهن جمع شود این دهنها یست که مستعمل حکماست در عملها ایشان را و عمل کردند بدینها تا معلوم باشد

صفت تلوین شمس بگیرد آنچه خواهد که تخمیر کند و آن را صفایح تنک تنک کند و در خل ثقیف بنهد پس بگیرد دیگچه خلاصه و یک جزو ملح سوده می نهد و یک صفحه می نهد و بر این مثال و سر آنه ببندد تا نیم روز طبخ کند در خلا می تا سرخ بیرون آید باب چهارم در بند ابیر ابها که بخورد داروها دهند تا ثابت شود داروها و شمع شود و تحلیل پذیرد و بر آتش قرار گیرد نسوزد دیگر بریزد و بپرد اول لبن عذرا باید نیکو بگیرد مرتک چند آنکه خواهد و بباید که بریزد و هر یک من چهار من سرکه تیز در وی

کند

لبن العذرا

کند و در دیگ کند و طبخ کند با آتش نرم تا بنیمه باز آید و صاف کند باره و بگیرد قلعی و باید و هر یک من قلی را چهار من سرکه تیز بکنند و طبخ با آتش نرم تا نصف شود و صاف کند باره آنگاه بگیرد از سرکه مرتک سه جزو و از سرکه قلی یک جزو هردو را با هم بیامیزد و اگر آب قلع در آب مرتک بریزد همه سیاه شود و اگر آب مرتک در آب قلع بریزد همه سفید شود و با هم بیامیزد هر دو را بهم بزند بسیار تا نیکو آمیخته شود آنگاه بگذارد تا در زیر او مانند جغرات بایستد آنگاه آب از وی صاف کند و آنچه در زیر او بماند بگذارد تا خشک شود آنگاه چهار یک او کلس قشر البیض و چهار یک او نوشادر مصعد در وی افکنند و نیکو سحق کند و در میان قدح عرق کند پس بهر طریق که خواهد حل کند تا همه حل شود پس آب دهد از وی آن چیزی که خواهد از اکسیر مصعد مانند زرنیخ و کبریت و سحق میکند و آب میدهد و تشویه میکند با آتش نرم تا آنگاه که بر صحیفه برود و دود نکند و غوص کند دیگر

دیگر لبن عذرا از جهت تشقیه شنگرف را ثابت شود و شمع
شود و عوض کند از عمل حکماست بگیرد سرکه دو بار ید
و بریزد هر یک من سرکه را چهار من خل خمر در وی کند و در
دیگ کند بجوشاند باتش نرم بچوب بشوراند تا انگاه که ثلثان
برود و یک ثلث بماند و مانند حلق شود انگاه بگذارد تا ساکن
شود و صاف کند انگاه این صاف را بگیرد و چهار یک این
خل سرکه سوده تازه بروی افکند و در دیگ کند و باز بجوشاند
مثل اول سرخ شود و کند تا ساکن بشود انگاه صاف کند
پس بگیرد سه جزو از این سرکه سرکه با یک جزو سرکه قلی در هم
ریزد و باهم بیامیزد و بهم زند نیکو آمیخته شود انگاه بگذارد
مانند جغرات شود انگاه در آفتاب گرم نهد تا خشک شود
آنگاه بگیرد و در آلت حل نهد چندانی که حل شود مانند زیبق سفید
آنگاه برگیرد شنگرف خالص چندانکه خواهد و از این محلول او را
آب دهد در سحق سه روز انگاه در شیشه مطین کند و تشویه
کند و در تنور یک روز و یک شب چون سرد شود بیرون
آرد و صحیفه نحاس پاکیزه بیندازد در آتش نهد و بتابد اگر
در صحیفه عوض کند و برود و نفوذ کند و درون بیرون او سفید

سود

شود نیکوست و اگر نه باز اعادت کند و سحق کند و آب دهد
و تشویه کند تا انگاه که تمام شود انگاه یکدرم از و بر یک
رطل زهره پاک کرده افکند قمر پاکیزه بیرون آید و خلاص
ثابت باشد دیگر بگیرد براده ارزیز یکجزو و یکجزو زیبق
زنده ملغمه کند و یک جزو زیبق مصعد برو ریزد و سحق کند
نیکو انگاه در شیشه کند و در آلت حل نهد تا حل شود
فعل این باب از لبن عذرا یا کلس قشر و نوشادر قوی تر باشد
و جمله طیاره و فراره که از این حل دهند از وی سحق
کنند و تشویه کنند مشمع شود و ثابت شود و جمله
اجساد سخت را چون از وی آب دهند مشمع شود و ثابت
شود و حل شود دیگر آبی که زیبق و کبریت را قایم کند
و صفت او آنست که بگیرد صابون نیکو یکجزو و شب
یک جزو پس سحق کند نیکو و در شیشه کند و در زبل
دفن کند تا حل شود و آبی گردد سفید مانند شیر
پس تر کند بوی ارواح تصعید کرده و سوخته شده را
تشمیع کند تا روان شود و قایم گردد یک صفت

زرنیخ و زیبق عمل اکبر

که ثابت کند زرنیخ را و زیبق را و هر طیاری که باشد بگیرد از زرنیخ
و نمک بسوزند و سحق کند و از خل مقطر سه روز آب دهد
و سحق کند پس در کوزه سفالین کند و سه روز تشویه کند پس
بیرون آرد و سحق کند و بر یک رطل از این ارزیز نه وقیه
شب و دو وقیه کبریت ابیض در وی کند و سحق کند نیکو و
در جره سبز کند و خل خمر مقطر بر وی ریزد آن مقدار که
او را بس کند و بر بالای او چهار انگشت برآید و سر او استوار
کند و در آفتاب نهد بیست چهار روز هر روز آن را بارها
می جنباند پس برفق صاف کند تقطیر کند پس بر وی سحق
کند و تشویه کند و هر طیاری که باشد از زیبق و زرنیخ و غیر آن
ثابت گرداند و عمل اکسیرها بدین چیزها ثابت کننده است
و اگر این عملها شود حکم در اکسیرها از دو حال بیرون نباشد
یکی آنکه اکسیر نه بود و اگر بود دشوارتر باشد و بدانکه
در بعضی از آنچه ما عملها یاد کردیم کفایت است و بسنده
است مر واقف شده را عمل کی تا بر سر بدانچه درست میدارد

باب

باب پانزدهم در تدابیر تصعید اجساد و نوع او آنست که بیامیزد
با زیبق و با ملحها و با زاجها هر کدام که خواهد و سحق کند در صلایه
با آب نوشادر و نمک نرم پس در اثال کند و بر آتش دان
نهد و آتش قوی برافروزد هم از اول تا آخر تا مصعد شود
و بدانکه اوت او بگیرد و فرق اینست میان تصعید ارواح و اجساد
و آنچه بر بالا باشد یا آنچه بزیر است بصلایه باز برد و سحق کند
و آب دهد و تصعید میکند تا همه مصعد شود و بدانکه تصعید
اجساد بر سه نوع است یکی آنکه بر تکلیس کردن وی ملازمت
کند و بر سوختن وی تا تصعید وی حاصل آید بسبب لطیف
شدن اجزاء وی و دوم آنکه زیبق را در وی آرد و ملغمه کند
سیم آنکه نوشادر بر وی در آرد و حکما گفته که زیبق در
تصعید اجساد متمکن‌تر است از نوشادر در بسیاری
و بعضی حکما گفته که جسدها جز بزیبق نتوان تصعید کردن
و این سخن راست است و علت این آنست که هر کدام روح که
جسد لازم‌تر بود و امتزاج و غوص وی بیشی باشد تصعید

تصعید اجساد دار ارواح در زیبق

جسد بهتر باشد و دیگر آنکه هر روح که خفیف‌تر باشد تصعید
وی مر اجساد را کمتر از آن باشد که روح ثقیل از جهت آنکه
امتزاج روح ثقیل با اجساد زیاده‌تر از امتزاج روح خفیف
باشد با جسد پس ازین سخن لازم آمد که تصعید اجساد به زیبق
بهتر است تا معلوم باشد اول تصعید رصاصین و طریق
دیگر از آنست که بگیرد از کلسی هر کدام که خواهد یکجزو و ملغمه
کند با یک جزو زیبق و نمک سحق کند تا اجزا هر دو بیامیزد
پس وی را بشویند نیک آنگاه مثل وی وزن هم نوشادر
بر وی بیامیزد و سحق کند نیکو تا همه سیاه شود و بهم آمیخته
شود پس وی را اثال کند و فرش اثال سطر باید و آتشی
قوی برافروزد از اول تا آخر یک روز تمام و باید که آتشی
همه در زیر دیگ باشد چنانچه هیچ آتش بالا نرود پس رها
کند تا سرد شود و سر اثال بگشاید بیابد که مصعد شده
پس اگر چیزی باقی مانده بود باز ملغمه کند و سحق کند
و عمل باز اعادت کند تا همه مصعد شود و سفید و بدین تصعید

همه سفید

جسدها را تصعید توان کرد دیگر تصعید شمسی و آن شایسته
است مر حمره را و طریق او آنست که بگیرد کلس شمسی یکجزو و
ملغمه کند با چهار جزو زیبق و مثل زیبق کبریت اصفر و مثل وی
زاج و آب نوشادر بجوزد وی میده هد در سحق نیکو در صلایه
پس در اثال کند و تصعید کند چنانکه پیشتر ازین گفتم و آنچه
در بالا باشد برگیرد و آنچه در زیر مانده است بصلایه باز برد
تا همه آن مصعد شود پس زاجها را حل کند و ازین محلول این
مصعد را آب دهد و تشویه کند در قاروره در دیگ خاکستر
کند اینچنین بکند بارها تا همه او زنجفر احمر شود صبغ دهد یک جزو
از شصت جزو قمر را شمسی گرداند نیکو دیگر تصعید قمر بگیرد
کلس قمر یک جزو و با چهار جزو زیبق ملغمه کند و تشویه کند در
میان شب معجون کرده به بیاض بیضی در قاروره مطین کند
و سر قاروره را استوار کند و در خاکستر گرم بنهد روز
دیگر بیرون آرد و نیمه زیبق و زرنیخ مبیض که در و سواد
نباشد با وی در صلایه کند با آب نوشادر سحق کند یک روز
تا آخر روز پس در اثال کند و تصعید کند با آتش قوی

از اول روز تا آخر روز دیگر بگذارند و آنچه بر بالا باشد برگیرد
و آنچه در زیر مانده جمله را سحق کند و آب نوشادر بدهد و باز
تصعید کند تا همه او مصعد شود پس تشمیع کند بار چهار او را
و حل کند و عقد کند صبغ دهد یک جزو او بر ده جزو فضه جز زهره
را قمر گرداند دیگر بگیرد کلس قمر یک جزو با سه جزو زیبق
ملغمه کند و مثل زیبق نوشادر بر وی افکند و در صلایه سحق
کند تا سیاه شود آنگاه در اثال کند و تصعید کند هم بر آن آتش
قوی که گفتیم و قرع اثال میانه باید کرد که نزدیک است تصعید
و یافتیم این تصعید حیله طریق که جمله جسدها بدو تصعید کنند
و این از عجایب عظیم است دیگر در تصعید زهره بگیرد کلس
نحاس نیک نرم چند آنکه خواهد و بشوید به آب و نمک تا پاک
شود یک جزو از او با سه جزو زیبق ملغمه کند و سه جزو
نوشادر با او یار کند و در صلایه نیکو سحق کند تا همه دیگر
لازم شوند آنگاه در اثال کند و تصعید با آتش قوی چنانکه
ذکر شد و روز دیگر بگذارند و بنگرد اگر چیزی مانده باشد

که مصعد

که مصعد نشده است باز در صلایه برد و ملغمه کند و تصعید
کند تا جمله مصعد شود آنگاه برگیرد و از نوشادر در رفیق جدا
کند بهتر تدبیری که دانند آنکه استعمال کند با آب نمک بار پنج
تا سوادی که در او باشد برود آنگاه به وقت حاجت بکار دارد
و این زهره مصعد قمر را رنگ دهد مانند شمس و هیچ شکی در وی
نیست و جمله حکما برین متفق اند و از میان این جمله جسدها
زهره سهل مصعد شود دیگر زهره هم از جهت حمره را بود
و هم از جهت بیاض را بود و اگر از جهت حمره باشد تدبیر
او مثل تدبیر شمس است و اگر از جهت بیاض باشد مثل
قمر تصعید مریخ بگیرد کلس حدید و بشوید با سیه جوشی
تا سوادی از وی برود پس با مثل وی زیبق و زرنیخ مصعد
سحق کند نرم با آب نوشادر یک روز و در اثال کند و تصعید
کند با آتش تیز و روز دیگر بگذارد و آنچه بر بالا باشد به صلایه
باز برد تا آنچه زیر اوست سحق کند یک روز با آب نوشادر
و تصعید کند و هم چنین اعادت کند تا همه مصعد شود و در
هر باری با آب نوشادر یک روز سحق کند آنگاه تشمیع کند

تصعید مریخ

وحل کند وعقد کند قیام دهد یک جزو از و از صد جزو رصاصی
ورزیبق را عقد کند دیگر در تصعید توتیا ولاجورد وشادنج
بیاید دانستن که از اینها هر کدام که خواهد آب دهد در صلایه
باشد چند او زیبق مصعد وشک او کبریت که آب الجمرات
خورده باشد وتصعید کند همچنانک شمس را تصعید کنند
وفعل اینها نزدیک است بفعل شمس هر آینه تا معلوم باشد والله اعلم

باب سیزدهم در تدابیر زاجها بدانک اسم زاجها قلقند است
وآن زاج سفید است وقلقنت زاج سبز است وقلقطار
زاج زرد است وسوری زاج سرخ است واین چهار
جز نیست وکم یافته شود جز سبز نی سوری است واو
در عمل حمره مدخلی دارد واز کانها بر دارند واصل وی
زاجهاست وشبها که سیل آن را می شوید ویا خود از کوه
فرود می آرد ودر مغاکها وکانها جمع می شود پس بهر
ایام آفتاب بر وی می تابد واو را منعقد میکند وچون
حکما را وی بعمل بد وحاجت آید ونیابند بگیرند چیزی
وبسازند چیزی که قایم مقام او باشد واز وی نیکوتر

ودر اثر

تدابیر قلقند
تدبیر زاج سفید

ودر اثر زیادت تا معلوم باشد اول تدبیر قلقند پس بگیرد
شب سفید وآن را با آب حل کند وصاف کند وزاج وزنجار
حل کند وتقطیر کند وبدین آب شب صاف بیامیزد وعقد
کند آن را هر آینه قلقند پس گردد بهتر از آنکه باشد دیگر تدبیر
قلقنت بگیرد زاج زرد وحل کند او را وآن را صاف کند
ویک دانگ از [illegible] سوخته مس در وی کند وبپزد تا سبز شود آنگاه
آن را صاف کند بگذارد تا منعقد شود دیگر هر زر کثر از این
آنست که زاج را در آب حل کند وصاف کند در جامی و
در هر ده جزو از این آب نیم جزو نوشادر بیفکند وآنگاه
در دیگ سنگی کند وبپزد وبگذارد تا منعقد شود دیگر
بگیرد زاج زرد وبپزد وصاف کند ومثل آب زاج زنجار
در وی کند وبگذارد روزها تا حل شود در وی وسبز
گردد پس صاف کند وعقد کند دیگر قلقطار بگیرد
زاج را وحل کند وصاف کند وچهار یک او آب صفره
بیضه مقطر با او بیامیزد وعقد کند قلقطار گردد دیگر
تدبیر سوری بگیرد زاج را وحل کند وصاف کند آنگاه

قلقنت تدبیر زاج سبز

قلقطار زاج زرد

زد و عوض آنچه ... نقطه کشش
... قیمت ...

زاج سرخ

مثل او زعفران حدید دردی کند ونیک بسزد و باز صاف کند

پس او سرخ بیرون آید در بعضی از اوقات قایم مقام

سوری باشد دیگر بگیرد زاج وحل کند وصاف کند و زنجار

را از وی آب دهد انکه او را تشویه کند چند انکه کرم شود

و سرخ شود قایم مقام سوری باشد و بدانکه آنچه ذکر

کردیم از زاج اینست که بکر داند حکما از جهت ابواب خمره را

د ابنها به از معدنی باشد در عمل نگاه باید داشت عمل از اینها

باب هفدهم در تدابیر ملحها ملح قلی و ملح رماد و ملح بوره و ملح

بول این چهار ملح حکما از جهت این اعمال سازند و طریق

ساختن هر یک بیان کنیم اول ملح قلی بگیرد بار ۴ قلی سفید

آن را نیک بساید و بر وی ریزد هفت چند او آب و بگذارد

هفت روز انگاه در پاتیله کند و بپزد تا نیمه باز آید انگاه

آن را ده بار مروق کند آنگاه کوزه‌های نمک بیاورد و آن

مروق کرده را در میان کوزه‌ها کند و آن کوزه‌ها را بر سر چهار

بیاویزد و هر چه از وی بیرون می‌تراوید بر خشت باران را

میکنه

عمل آب قلیاب آهنک ... [illegible] در آب کند یک شب بماند ... در [illegible] مثقال

آهک ... مثقال ... آب ... سحق کرده عقاب آهک ... کند ... از

آید ... مثقال ... دارد ... در یک کوزه ... جام ... قدری ... آماده

... در ... نیست و یک طبقه ... در ... کوزه بگذارد ... بالای ... بگذارد و یک ...

قلیاب ... آب ... آهک ... شراب ... در میان ... مثقال

شراب ... در میان آن ... کرده ... آتش ملایم بگذارد تا ... آب ... گرم ... نشود

... در میان ... آب با ... در میان آن ... هر قدر بخواهد سفید ... کند

[illegible]

... بسیار ... سحق کند و ... کند ... و در شب ... دهد تا ...

... و ... دهد ... و ... است

... عقاب بسیار ... عقاب

... سحق کند در میان ... کند ... آویزان

کند ... در ... دیگ بگذارد ... آب ... تا ...

... بگیرد و یک ... در سر دیگ بگذارد و ... را ... بکند و ...

مذکور را آویزان بکند و ... را محکم کند و آتش کند از صبح تا شام

آتش ملایمانه ... کند ... مانند ... گاه ... را

... مذکور سحق کند و شب ... بگذارد ... از ... ...

... بخوری کنند تا هفت ...

نوع زعفران السعید بیا هر قدر بخواهی را السعید ادرا در ... پاک کشته در کم

راه لای در ... تا ... بماند و هر روزی یکی دفعه او را سحق بکنند تا مادام که زعفران

شد او را آب برگ ادبر ریزد و ... دیگر چرغلم بکنند و هر چه چرغلم شد او را عقد

و هر چه باز بماند ... بر آب ادبریزد ... هر چه بخواهد ...

الحاک السعید زعفران الحدید مذکور ... نوشته در ... هفت السعید کنند السعید

... الف ... زعفران السعید شده بیاور کفچه حدید در میان آن ...

کره ... دیگر ... در میان ... دیگر ...

شود که دیگر ... آقا صاحب این عمل میگوید تا ... دفعه ...

از ... آب ... تا حدیث ... عرق ...

۳۰۱

... مثقال در ... فرد ... دهن شود

در ... بطلی کرده از عقب ... انگشت در ...

... کند در میان عرق ...

... طلای ...

از اینجا ... دارد ...

... ملغم کند ... بماند تا ...

از عرق ... در ملغم ...

مثقال از عرق بریزد تا باز عقد ...

بگیرند ارزنیق قرمز گلش آب سم ۱ غیر سم قرمز زنیق بسیار ریب ارشت

بادام سلاید ۴ وزن تیزاب ۵ روتیه بجوشانند بعد به تقطیر ۲ وزن تیزاب

بگیرند و باقی اگر تیزاب آمد علامت آنکه هلاک بعد ۴ گلش الیف و نطرون ۱ بادام سلاید

تنه ۳ ثب ۲ زنگار ۲ و صبر علقم لتنه ۱ کف ۱ بگیرند و اجزای مذکور با

سیر ۹ در هاون بدهید و یکدیگر با تیزاب بریان آمد در یکی دهید به طرح

حب سکر بلدرز

یک یازده بیت یک در مشرق ۱۳ ارز ۱۳ بیت ۱۳ پهلوی ۱۳ شرق

۴ سیزده بیت ۴ در قبله چهار چهارده بیت چهار مابین قبله مغرب پنج پانزده

پنج در مغرب شش شانزده بیت شش در مابین مغرب جنوب هفت هفده بیت

هفت در جنوب هشت هجده بیت هشت در مابین جنوب مشرق نه نوزده

بیت نه در زمین ده بیت ده در آسمان

هفت روز در ... بیست ... پنج

زان حرکت ... بیت ... پانزده ... پنج

نبات	...	گل سرخ	بادیان	سناء مکی خالص	...
۲۰	۲	۱	۱	۱	۵

ادویه کوبیده نبات جوشانیده در میان اجزاء مذکور ریزد ... عمل ...

از برای شکم نفخ داشته باشد بادیان ... بجوشانند با نبات ... جای ... کند

حب ناهار

عمل مفاز تخم ... خون ... ۵ ... علم ۲ ... سندل ابیض ۱۰ سندل احمر ...

آن را تخمه ... از اجزای مذکور را ... آنقدر سحق کند که مثل غبار شود ... آنقدر

سحق کند ... بدل ... کند ... حب شاهی ... بقدر نخودی حب نماید ...

یک حب ... بالای ... ریوند ... ریوند چینی ... از ... از زعفران

از مصطکی ... ۳ ... دانه حب کند ... سفید ... پارچه

باسیه ... در ... که ۳ ... بیرون آورده ...

عسل ... از ... با ... داخل ... بخورند ...

با ... ناه حب ... نماید بقدر

نخود یکدانه ... بخورد ... زنجبیل ... رنگ ... دا

نماید میان ... در ... بار ... حب کند ...

حب ... در عقرب ... دیگر بر آن ... الف ...

پنج طرح کند حکم ... آفتاب که در هر برج باشد حب بکنند تا عقرب ...

... در عقرب ... نوع دیگر حب ... در عقرب

... برج که آفتاب در آن برج باشد هر برجی یک عقد بگیرد ... عقد پنج روز تا عقرب

پنج روز عقرب ... طرح کند ... قسم کند و نصف ... طرح کند

... پنج ... طرح کند ... در عقرب ... نوع دیگر حب

... برج ... مجرب ... از گفته منجم ... قواعد ...

بهر حل مهمات

شهر فی نزهه صحیح

برای حل مهمات در نیم شب دو رکعت نماز بگذارد و دو دست ابدعا بردارد و این رباعی را بخواند به منظور قلب صد بار بخواند آنچه منظور اوست حاصل آید نیت

در از سجدی بانوایی کوم زارز
در حضرت تو همی کرم عرض نیاز
بی منتش لئند کار بنده سده نواز
کار من بیچاره در بنده باشد

جهت فتوحات و بر آمدن حاجات هر روز پانزده بار بخواند باسم یا مفتح الابواب

ای شیر خدا امیر حیدر فتحی
از قلعه کشای در خیبر فتحی
دربای امید بر رخم بسته شده
ای صاحب ذوالفقار قنبر فتحی

جهت آن که وسعت رزق مداومت نماید هرگز محتاج نشود

یا ناصر الجار ادرکنی یا صالح المهدی ادرکنی یا ابا القاسم ادرکنی

از برای وسعت رزق لبدار نماز صبح بگوید هفت مرتبه بخواند آیه شریفه فَسَیَکْفِیکَهُمُ اللهُ وَهُوَ السَّمِیعُ الْعَلِیمُ

از برای آنکه کار او ...
سر بر زانو بگذارد در صبح بگوید سهل بفضلک یا ...

عزیز محرم

شمس در برج حوت

شمس در برج دلو

اشعار و سعید

از جهه حاجات

وسعت رزق

٢٠٩ ٢ لقف ٢٠١

٢٠١ ٢٠٢ لقف ٢٠٣